

Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

Výroční zpráva

2011

Obsah

Úvodní slovo generálního ředitele	3
Události roku	4
Revitalizace Klementina, dostavba a rekonstrukce CDH	4
Poradní sbor revitalizace Klementina – zpráva za rok 2011	7
Vytvoření Národní digitální knihovny	9
ANL+	10
Zápis na seznam Pamět světa UNESCO	11
Odborná komise pro posouzení fyzického stavu dvou národních kulturních památek.....	12
Spolupráce se společností Google.....	14
Elektronické informační zdroje pro podporu vědy, výzkumu a inovací.....	16
Ptejte se knihovny	18
Poklady Národní knihovny jako mobilní aplikace.....	19
Výstavy	20
Noc s Andersenem poprvé v Národní knihovně	21
Pamětní deska Andriji Mohorovičiće.....	22
Z hlavních činností knihovny	23
Doplňování novodobých knihovnických fondů	23
Zpracování novodobých fondů.....	24
Historické a hudební fondy	25
Slovanská knihovna.....	28
Knihovnický institut	29
Odbor digitálních fondů	30
Programy a projekty	31
Ekonomické ukazatele, statistika, grafy	44
Základní statistické údaje o Národní knihovně v roce 2011	44
Finanční hospodaření.....	45
Odbor doplňování fondů	50
<i>Statistika domácí neperiodické produkce za rok 2011</i>	50
<i>Přírůstek domácí literatury za rok 2011</i>	53
<i>Přírůstek zahraniční literatury za rok 2011</i>	56
Mezinárodní agentury.....	61
Statistiky zpracovatelských útvarů.....	62
Statistické ukazatele služeb.....	63
Slovanská knihovna.....	69
Knihovna knihovnické literatury	70
Správa a digitalizace knihovnických fondů.....	71
Ochrana knihovnických fondů.....	74
Archiv NK.....	76
Referát vnitřního auditu NK	78
Kalendárium významných akcí	79
Publikační činnost NK v roce 2011	88
Dárci	93
Organizační struktura k 31. 12. 2011	104
Zaměstnanci	105
Zkratky	109
Důležité údaje a kontakty	110

Úvodní slovo generálního ředitele

Pořád se něco děje. To je známé úsloví, které platí všude, a v Národní knihovně ČR obzvlášť. I v roce 2011 se udála v naší instituci řada významných událostí. Podařilo se nám zdolávat překážky, které jsou kladeny v areálu Klementina revitalizací – přestavbou sídla Národní knihovny ČR na moderní knihovnu s maximální otevřeností veřejnosti při zachování historického rázu budovy a nádvoří. V roce 2011 byla ukončena I. etapa revitalizace, která mj. zahrnovala turisticky oblíbené historické prostory – Barokní knihovni sál, Zrcadlovou kapli a Astronomickou věž. U Barokního knihovniho sálu mi dovozte malé zastavení. V roce 2011 se zde událo něco, co ani letití zaměstnanci Národní knihovny nepamatují – Barokní knihovni sál byl bez jediné knihy. Všech 27 500 svazků bylo vystěhováno. Po revitalizaci prostor prošly svazky ručním čištěním, a následně byly nastěhovány zpět na původní místa.

Foto: Eva Hodíková

Centrální depozitář Národní knihovny ČR v Hostivaři oslavil v roce 2011 významné výročí, 15 let od svého zprovoznění. Tehdy, v roce 1996, zde byly umístěny více než 2 mil. svazků. Dnes kapacita depozitáře, která je 4 mil. svazků, již nestačí a je téměř naplněna. Z tohoto důvodu byla v roce 2011 zahájena dostavba a rekonstrukce Centrálního depozitáře, která umožní ukládat zde knihovní fond i v příštích desetiletích. Nová budova depozitáře zároveň poskytne komfortní zázemí pro projekt Národní digitální knihovny.

Národní knihovna ČR v roce 2011 pokračovala v projektu Národní digitální knihovna a dále rozšířila práci na digitalizaci knih a periodik, jejímž cílem je uchovat české i evropské kulturní dědictví několika staletí, o spolupráci se společností Google. S pomocí operačního programu EU, který financuje projekt Národní digitální knihovna, a společností Google zdigitalizujeme celkem půl milionu knih.

Národní knihovna ČR jde s dobou, a proto spustila aplikaci pro chytré mobilní telefony a iPady nazvanou PoNaK – Poklady Národní knihovny. Tato aplikace se stala v prvních dnech spuštění nejzastavovanější aplikací na jednotlivých platformách.

Třetí zápis do světového registru Paměť světa UNESCO získala v tomto roce Národní knihovna kolekci 526 univerzitních tezí. Jedná se o největší sbírku na světě z let 1637–1754, jež pokrývá vrcholné období užívání grafických tezí v univerzitním prostředí.

Odborná komise pro posouzení stavu *Vyšehradského kodexu a Pasionálu abatyše Kunhuty* zahájila svou činnost v září, kdy jsem jmenoval její členy. Komise má za úkol posoudit fyzický stav těchto dvou rukopisů. *Vyšehradský kodex* se tak začal zkoumat a posuzovat po téměř třiceti letech.

Pětileté výročí si připomněla Galerie Klementinum, která v sídle Národní knihovny hostí výstavy a je reprezentativním prostorem pro kulturní a společenská setkání. V roce 2011 zde proběhla celá řada výstav. Národní knihovna ČR rovněž obohatila výstavy konané mimo areál Klementina zápůjčkami, a přispěla tak k zatraktivnění výstav a jiných kulturních počinů.

Výše uvedené představuje jen malý zlomek činnosti, které jste mohli v Národní knihovně ČR v roce 2011 zaznamenat. Bližší informace naleznete na dalších stránkách, ale troufám si říct, že ani ty nemohou dostatečně odrazit úsilí a pracovitost našich zaměstnanců, bez kterých bychom nemohli být na Národní knihovnu ČR tak hrdí. Je to zejména jejich zásluha a patří jim za to srdečný dík a uznání. Poděkování patří také zřizovateli naší instituce, Ministerstvu kultury ČR, za podporu a vstřícnost. Velký dík patří také sponzorům, kteří ani v těžké ekonomické době nezapomínají na podporu kultury, a rovněž spolupracujícím institucím. Vám všem jménem Národní knihovny ČR děkuji.

Ing. Tomáš Böhms

Generální ředitel Národní knihovny ČR

Revitalizace Klementina, dostavba a rekonstrukce CDH

Revitalizace Klementina

V první polovině roku 2011 proběhly restaurátorské práce v Barokním knihovním sále a v Zrcadlové kapli. Týkaly se dřevěných podlah a regálových sestav, výměny oken, zlacení patek a hlavic sloupů. Současně proběhla výběrová řízení na další restaurátorské práce v těchto unikátních barokních prostorách zahrnující další dřevěné prvky, štukovou výzdobu, čištění fresek a maleb, kovové a kamenné prvky. Práce byly dokončeny v červnu.

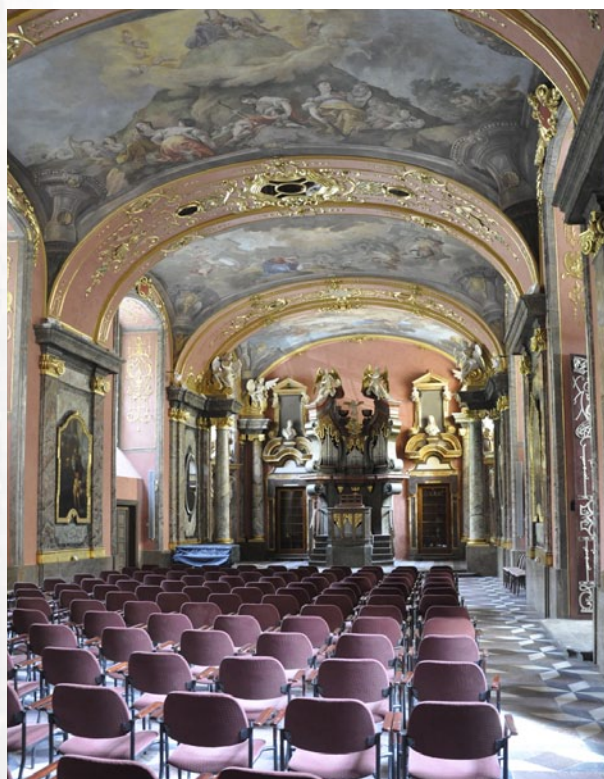
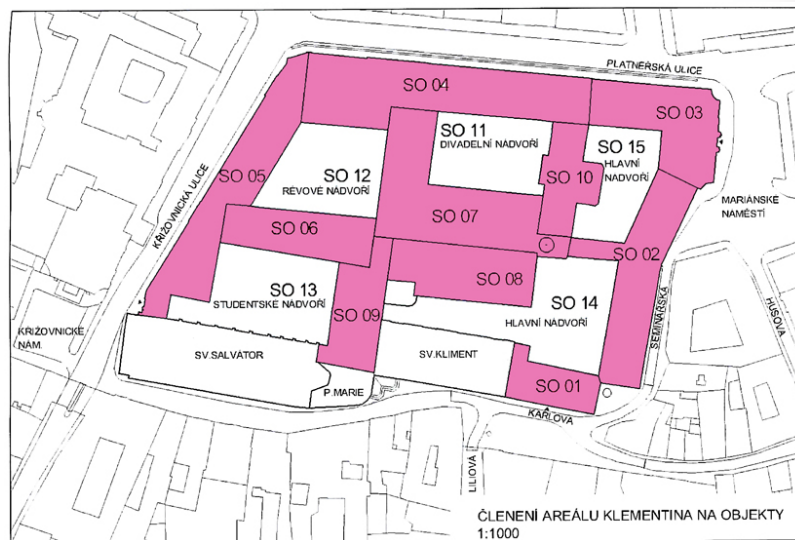

Restaurátorské práce v Barokním knihovním sále – restaurované kovové zábradlí. Foto: Pavel Macenauer

V dubnu 2011 proběhla kolaudace přivaděče vltavské vody pro chlazení nových depozitářů areálu a byl zahájen zkušební provoz. Voda je přivedena do strojovny chlazení v suterénu Klementina, odkud je chladicí médium rozvedeno do dokončených skladů knih 1. etapy. Je zde rovněž připraveno napojení rozvodů do nových depozitářů plánovaných v dalších etapách.

V červnu 2011 byla úspěšně dokončena a zkolaudována 1. etapa rekonstrukce budovy. Poté bylo zahájeno stěhování knih a pracovníků do nově zrekonstruovaných prostor, z nichž část bude využívána jako prostory provizorní, a to přinejmenším do začátku roku 2013. V té době by již měla být dokončena výstavba nového depozitáře v Hostivaři a společně s Národním konzervačním

Stavební objekty Klementina

Zrcadlová kaple po rekonstrukci.
Foto: Pavel Macenauer

fondem se přesunou z Klementina do Hostivaře i některé provozy. V objektu SO 03 jsou nyní mimo jiné i prostory přístupné veřejnosti – Galerie Klementinum a učebny Knihovnického institutu.

Kromě stěhování probíhaly i další přípravy na 2. etapu rekonstrukce. Bude ji tvořit rekonstrukce západního křídla areálu podél Křižovnické ulice – objekt SO 05 a dále objektů kolem Studentského nádvoří – SO 06 a SO 09. Cílem 2. etapy je kromě úprav společných s 1. etapou (vybourání novodobých konstrukcí, úpravy povrchů, repase a výroba nových oken

a dveří, podkrovní klimatizované depozitáře) také vybudování nových technologických center, zejména datového centra, velínu pro technologie a trafostanice. Výběrové řízení na zhotovitele bylo zahájeno 13. listopadu 2011.

S 2. etapou souvisí rekonstrukce kanalizačních a vodovodních přípojek v Křižovnické ulici. Tato akce byla však z etapy vyjmuta a provedena v předstihu v prázdninových měsících z důvodu její nezbytné koordinace s rekonstrukcí tramvajové trati v tomto úseku. Zhotovitelem byla společnost

*Výstavní sál Galerie Klementinum.
Foto: Pavel Macenauer*

Swietelsky stavební, s. r. o. Rekonstrukce proběhla za vydatné asistence archeologů, neboť část souvisejících prací byla prováděna i na Studentském nádvoří, které lze z pohledu archeologů specifikovat jako jedno z nejhodnotnějších míst v areálu. I přes pomalejší postup prací právě kvůli bohatým nálezům byla rekonstrukce přípojek včas dokončena.

Dostavba a rekonstrukce Centrálního depozitáře v Hostivaři

Zahájení stavebních prací. Foto: Metrostav, a. s.

Nové výběrové řízení na zhotovitele stavebních prací bylo vyhlášeno v květnu 2011. Smlouva s vítězným uchazečem – společností Metrostav, a. s. – byla uzavřena 26. 10. 2011. Stavební práce byly s ohledem na blížící se zimní období zahájeny ihned a ještě do konce roku proběhlo odtěžení

Montáž prefabrikovaných sloupů. Foto: Metrostav, a. s.

stavební jámy a kompletní pilotáž. Zahájena byla montáž prefabrikovaných sloupů 1. podzemního podlaží. Díky suchému a poměrně teplému počasí byla stavba na konci roku oproti smluvnímu harmonogramu v mírném předstihu.

Byl schválen i investiční záměr na rekonstrukci stávajícího depozitáře a proběhla příprava výběrového řízení na zhotovitele projektové dokumentace. Výběrové řízení nebylo do konce roku dokončeno.

Poradní sbor revitalizace Klementina – zpráva za rok 2011

V lednu 2011, po nástupu do funkce generálního ředitele Národní knihovny ČR, Ing. Tomáš Böhmm přislíbil, že obnoví činnost poradního orgánu pro revitalizaci Klementina. Poradní sbor revitalizace Klementina byl ustaven v březnu 2011 z oslovených odborníků na architekturu, památkovou péči a knihovnictví. Cílem práce „sboru“ je „pomoci zabezpečit, aby probíhající revitalizace byla zbavena nálepky neprůhledné a necitlivé rekonstrukce unikátního barokního areálu Klementina, a současně zajistit, aby celá akce budování moderní knihovny 21. století splňovala jak požadavky kladené na ni z odborných knihovnických kruhů, tak i z pohledu architektonického a ochrany památek“.

Členové sboru v roce 2011:

1. Nezávislí odborníci: PhDr. Josef Holeček; Ing. arch. Martin Kotík; PhDr. Jan Vojta;
2. Zástupci projektanta – METROPROJEKT Praha, a. s.: Ing. David Krása, generální ředitel; Ing. Jiří Pokorný, předseda představenstva; Ing. arch. Hana Vermachová; Ing. arch. Miroslav Rous;
3. Zástupci Národní knihovny ČR: Ing. Tomáš Böhmm, generální ředitel; Ing. Zdeněk Macoszek, ekonomicko-provozní náměstek; PhDr. Bohdana Stoklasová, ředitelka Novodobých fondů a služeb; PhDr. Hanuš Hemola, hlavní koordinátor.

Poradní sbor se sešel poprvé 16. března 2011 na ustavujícím jednání a dále se scházel pravidelně, zpravidla ve čtrnáctidenních intervalech v kompletní sestavě. Řádných jednání proběhlo v roce 2011 čtrnáct. Podle potřeby se uskutečňovala další speciální jednání a konzultace k dílčím problémům (problematika oken, fasád, příprava restaurátorských prací a další), ke kterým byli přizváni konzultanti zejména z oblasti památkové péče a architektury. Na přípravě stanovisek a podkladů k řádným jednáním (např. změna koncepce přístupnosti knihovny, tzv. semafor služeb, koncepce veřejných prostor knihovny) se podíleli i další pracovníci knihovny (zejména Mgr. Coufalová, RSDr. Matušík, Ing. Jankovcová) i projektanta.

Hlavními projednávanými okruhy byly:

1. **Aktualizace základních koncepčních rámců revitalizace Klementina.** V této oblasti byly aktualizovány, případně nově zpracovány např.:
 - a) Rozložení útvarů knihovny – aktualizovaná dislokace pracovišť, která budou po revitalizaci umístěna v Klementinu;
 - b) Semafor služeb – aktualizace parametrů přístupnosti veřejných prostor v Klementinu vč. nádvoří a na to navazující bezpečnostní studie objektu, charakteristiky vstupů do objektu z vnějšku a z jednotlivých nádvoří, vnitřní zónování objektu (příčky v chodbách) respektující aktualizovaný „semafor“ a požárně-bezpečnostní předpisy;
 - c) Revitalizace Klementina – priorita 1 (Hala služeb, studovny a zóny s volným výběrem, specializované studovny, chodby, Révové nádvoří) – aktualizace a dopracování požadavků na prostorové a funkční uspořádání veřejných prostor pro poskytování knihovnických a informačních služeb;
2. **Architektonické řešení hlavního vstupu a zásobování Klementina.** Vedle variantních návrhů nového vjezdu do Klementina zpracovaných projektantem a průběžně konzultovaných s relevantními orgány státní správy a památkové péče byly řešeny zejména následující problémy:
 - a) Dopravní obslužnost areálu s prioritou „oddělit pěší od kolové zóny“, dostat zásobování pod zem (podzemní zásobovací dvůr), nezatěžovat běžnou dopravou stávající vstupy do areálu – razantní řešení (vjezd do podzemního zásobovacího dvora z Platněřské ulice) se ukázalo finančně i z hlediska dalších možných zásahů do veřejného prostoru mimo Klementinum jako nerealizovatelné, od tohoto řešení se upustilo;
 - b) Architektonické řešení hlavního vstupu do knihovny a Haly služeb jako nástupního prostoru do knihovny – projektantem bylo zpracováno několik studií na základě funkčních požadavků knihovny a na doporučení sboru bylo přijato základní řešení – vytvoření nového veřejně přístupného podzemního podlaží pod Halou služeb, které bude dále navazovat na stávající suterénní historické prostory pod současnou Všeobecnou studovnou se spojením na zásobování přes současné Divadelní nádvoří, to bude dále rozpracováno v projektové dokumentaci; realizace je podmíněna mj. archeologickými průzkumy dotčeného prostoru;
3. **Varia** – široká skupina řešených problémů, kam patří zejména otázky koncepce restaurátorských průzkumů a navazujících restaurátorských prací, průzkum barevnosti fasád a jejich konečná podoba po revitalizaci, koncepce řešení oken v jednotlivých traktech Klementina, příprava podkladů pro řešení interiérů (pasport historického a využitelného mobiliáře) a další.

Poradní sbor při svých jednáních projednal více než stovku dokumentů (konceptů, plánů, studií) v jednotlivých variantních řešeních i v konečných podobách a další desítky podkladových materiálů zejména z Archivu Národní knihovny ČR, ale i dalších zdrojů, které byly v digitální podobě zpřístupněny pro členy sboru – jednalo se zejména o projektovou dokumentaci tzv. Machoňovy přestavby Klementina, původní dokumentaci pro výstavbu Klementina a archivní snímky exteriérů (jednotlivá nádvoří, Hala služeb) i interiérů (Všeobecná studovna, Hala služeb, historické prostory, nově postavené prostory) pořízené před přestavbou a po přestavbě Klementina. Pro potřeby členů sboru byl vytvořen speciální prostor na SharePointu knihovny, kde je uložena základní dokumentace o činnosti a projednávaných tématech, zápisy z jednotlivých jednání a projednané dokumenty a podkladové materiály. Do roku 2012 vstoupí poradní sbor v obnoveném personálním složení.

Vytvoření Národní digitální knihovny

EVROPSKÁ UNIE
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
ŠANCE PRO VAŠ ROZVOJ

MINISTERSTVO
KULTURY

Projekt *Vytvoření Národní digitální knihovny* (NDK) realizovaný ve spolupráci Národní knihovny ČR a Moravské zemské knihovny je financován z Integrovaného operačního programu EU částkou 255 milionů korun a spolufinancován z rozpočtu MK ČR částkou 45 milionů korun. Příspěvek ze strukturálního fondu ERDF ve výši 254 946 300 Kč, který činí 85 %, je doplněn 15% kofinancováním ze státního rozpočtu ve výši 44 990 700 Kč. Celkové způsobilé veřejné výdaje tedy činí 299 937 000 Kč.

NK ČR a MZK uchovávají ve svých fondech díky právu úplného povinného výtisku většinu monografií, periodik a dalších druhů dokumentů publikovaných na našem území (bohemika v užším slova smyslu), velké množství dokumentů vztahujících se k ČR publikovaných v zahraničí (bohemika v širším slova smyslu) a spravují bohaté historické fondy. Od roku 2000 spolupracují i na podchycení českého webu. Disponují tedy rozsáhlým a zároveň unikátním materiálem jedinečné kulturní, ale s ohledem na kontext Smart Administration především faktografické hodnoty.

Projekt NDK má tři hlavní cíle:

- 1. Digitalizace významné části bohemikální produkce 19.–21. století**, tj. knih vydaných na území České republiky, napsaných v češtině nebo pojednávajících o Česku. Celkem do konce roku 2019 zdigitalizujeme více než 50 milionů stran, tedy přibližně 300 000 svazků. Činnost bude pokračovat i po ukončení projektu v roce 2014.
- 2. Dlouhodobé uložení dokumentů ve spolehlivém digitálním úložišti**. Úložiště poskytne prostor pro bezpečné umístění dosud digitalizovaných dokumentů i digitálních dokumentů vytvořených či získaných v projektu NDK i v rámci dalších projektů.
- 3. Zpřístupnění digitálních dokumentů v uživatelsky vřídlném rozhraní.**

V roce 2011 došlo ke změně hlavního koordinátora projektu a k urychlenému plnění harmonogramu projektu. Prvním úkolem bylo uskutečnit dvě klíčová výběrová řízení na dodavatele služeb Projektového managementu a Systémového integrátora (neboli Generálního dodavatele). Výběrové řízení na dodavatele služeb Projektového managementu bylo uskutečněno jako první. Do soutěže se přihlásilo deset uchazečů, všichni splnili kvalifikační požadavky zadavatele a žádný z nich nebyl vyloučen. Jako nejlepší byla vybrána nabídka firmy PragoData Consulting, s. r. o., s níž byla 30. 6. 2011 podepsána smlouva. Od 1. 7. 2011 PragoData převzala agendu projektu a připravila projektový tým na výběr Systémového integrátora.

Výběrové řízení na Systémového integrátora – generálního dodavatele technologií projektu – bylo podstatně složitější: Od doby vzniku projektu bylo potřeba zohlednit vývoj technologií, změny právních předpisů a rozpočet, který byl nižší oproti původním předpokladům z roku 2008. Výběrové řízení bylo vyhlášeno dne 4. 7. 2011, lhůta pro přijímání nabídek byla stanovena do 23. 8. 2011. Dva ze čtyř uchazečů byli vyloučeni, protože nesplnili zadání výběrového řízení. Sedmičlenná hodnotící komise jmenovaná ministrem kultury posuzovala nabídky jednotlivých uchazečů podle následujících hodnotících kritérií:

- výše nabídkové ceny (váha 50 %),
- kvalitativní, funkční a technické vlastnosti (váha 30 %),
- rozsah, kvalita a technické parametry služeb systémové integrace (váha 20 %).

Vítězem se stala firma Logica Czech Republic, s. r. o., čímž vznikl kompletní projektový tým, který začal pracovat na realizaci projektových cílů.

Činnost firmy Logica byla zahájena kampaní intenzivních jednání mezi týmy zadavatele, Systémového integrátora a Projektového manažera, jejichž vyvrcholením bylo v závěru roku zpracování

Prováděcího projektu, který se stal základem pro realizaci technologické části projektu pro následující období. Prováděcí projekt byl podroben velmi důkladnému připomínkovému řízení, v němž zadavatel uplatnil přes 700 připomínek, které byly postupně dodavatelem vypořádávány tak, že do nového roku projekt vstoupil připraven k akceptaci s jasnou perspektivou nadcházejících technologických a organizačních činností.

Práce na projektu byly organizovány v tematických Pracovních skupinách pro jednotlivé obory:

- pro Digitalizaci – zabývá se problematikou skenování a navazujících činností
- pro Dlouhodobou ochranu – řeší otázku jak zachovat digitální dokumenty čitelné a srozumitelné pro budoucnost
- pro Zpřístupnění – zajišťuje zveřejňování digitálních dokumentů uživatelům
- pro infrastrukturu ICT – stará se o technickou stránku projektu
- Projektová kancelář – zajišťuje administraci projektu

ANL+

Na počátku roku 2011 ukončila Národní knihovna ČR z ekonomicko-personálních důvodů „klasické“ bibliografické zpracování článků publikovaných v českých novinách, časopisech a dalších periodických zdrojích do báze ANL a nabídla variantní způsob zajištění této agendy. ANL+ je experimentální zdroj poskytující informace o člancích publikovaných v českých novinách, časopisech a dalších pokračujících zdrojích od roku 2011. ANL+ navazuje na bázi ANL, kterou společně vytvářely od roku 1992 Národní knihovna České republiky, Moravská zemská knihovna v Brně, krajské knihovny a odborné knihovny.

V současné době je ANL+ plněna ze tří zdrojů, kterými jsou:

1. **Bibliografické záznamy z titulů zpracovávaných krajskými a odbornými knihovnami.** Bibliografické záznamy jsou tvořeny bohatými metadaty, obsahují předmětová hesla a selekční prvky jsou provázány se soubory jmenných i věcných autorit. Metadata jsou dostupná všem volně, chybí zde ale přímá vazba na plné texty.

The screenshot shows a web browser window displaying the ANL+ database interface. The main content area shows a search result for the article "Vánoční smrk pro Prahu tentokrát přijel z kladenských Malých Kysic" by Martina Klopalová. The article is from "Mladá fronta Dnes" (Issue 22, 2011) and discusses a competition for the ideal Christmas tree in Prague. The interface includes a sidebar with filters for "Zobrazit pouze" (Show only) and "Upravené výsledky" (Adjusted results). The main article text is partially visible, mentioning the competition and the location of the tree.

Zobrazení záznamu s plným textem v ANL+

2. **Tituly původně zpracovávané Národní knihovnou ČR – variantní řešení pomocí externích zdrojů.** Tituly původně zpracovávané Národní knihovnou jsou dodávány částečně z externích zdrojů (NEWTON Media, a. s.), obsahují kromě velmi stručných a minimálně formalizovaných metadat i stručný náhled, plné texty a digitalizovanou podobu článků. Metadata i plné texty lze prohledávat. Metadata a stručný náhled jsou dostupné všem volně, přístup k plným textům a digitalizované podobě článků však vyžaduje registraci, od roku 2012 bude ale zaručen přístup v místě samém pro všechny české knihovny, které projeví zájem a nahlásí své IP adresy NEWTON Media, a. s., bude tedy i pro ty, které příslušný dokument nevlastní ve svém fondu.
3. **Tituly původně zpracovávané Národní knihovnou ČR – variantní řešení pomocí „vlastní“ digitalizace.** Tituly původně zpracovávané Národní knihovnou jsou částečně výsledkem „vlastního“ (externě zadávaného) zpracování, částečně jsou zpracovávány Knihovnou Akademie věd. Tituly byly v porovnání se zdrojem rozšířeny o dvě bohatší metadata, o stručný náhled, plné texty a digitalizovanou podobu článků. Metadata i plné texty lze prohledávat. Metadata jsou dostupná všem volně, přístup k plným textům a digitalizované podobě článků se řídí možnostmi a limity knihovní licence v souladu s autorským zákonem č. 121/2000 Sb.

Zápis na seznam Paměť světa UNESCO

Pražská kolekce 526 barokních grafických listů, tzv. univerzitních tezí, pocházejících z let 1637–1754 je nejucelenějším a nejpočetnějším souborem grafických tezí nejen v Česku, ale i na světě. Její jednotlivé části se vztahují k jediné instituci, tj. k filozofické fakultě pražské univerzity. Sbírkou je dodnes uchována v místě svého původu – v budově bývalé pražské jezuitské koleje Klementinum, která je dnes sídlem Národní knihovny ČR. Kolekce zahrnuje vrcholné období užívání grafických tezí v univerzitním prostředí, mapuje postupnou proměnu jejich podoby a svým časovým rozpětím dochovaným takřka bez mezer je svého druhu také kronikou barokní ikonografie. Tento soubor nesporně kulturně-historické a umělecko-historické hodnoty je důležitým pramenem k poznání náplně filozofického studia na univerzitách a umožňuje také rozšířit naši představu o podobě dobových univerzitních ceremoniálů. **Soubor univerzitních tezí byl dne 27. 6. 2011 zapsán na seznam Paměť světa při UNESCO.** Tím byl také oficiálně stvrzen celosvětový význam sbírky a potvrzeno jedno z hlavních poslání Národní knihovny ČR jako kulturní instituce uchovávající a zpřístupňující písemné kulturní dědictví široké veřejnosti. Sbírkou byla v roce 2010 zdigitalizována a zpřístupněna veřejnosti prostřednictvím digitální knihovny Manuscriptorium. Rozhodnutím MK ze dne 25. 2. 2010 byla tato sbírka prohlášena kulturní památkou ČR. NK ČR chystá při této příležitosti vydání tematické publikace v roce 2012.

<http://www.unesco.org/new/en/communication-and-information/flagship-project-activities/memory-of-the-world/register/full-list-of-registered-heritage/registered-heritage-page-2/collection-of-526-prints-of-university-theses-from-1637-1754/>

Sv. František z Pauly, Th 248

Odborná komise pro posouzení fyzického stavu dvou národních kulturních památek

Začátkem září roku 2011 jmenoval generální ředitel NK ČR Ing. Tomáš Böhm členy odborné komise, jejímž úkolem je posouzení fyzického stavu dvou středověkých rukopisných památek – *Vyšehradského kodexu* z roku 1085–86 a *Pasionálu abatyše Kunhuty* z počátku 14. století. Členy odborné komise jsou: Prof. Karel Stretti, ak. mal., Doc. Petr Kuthan, ak. soch., Prof. PhDr. Zdeňka Hledíková, PhDr. Milada Studničková, Dr. Ing. Michal Ďurovič, Ing. Jana Dernovšková, Radana Hamsíková, ak. mal. a rest., Jana Tomšů, Ing. Petra Vávrová, PhD., PhDr. Veronika Procházková, PhDr. Miroslava Hejnová, BcA. Jana Dřevíkovská. Komise má za úkol posoudit v minulosti provedené zásahy na těchto památkách a doporučit případné další zásahy, které by zajistily zachování jejich historické podoby a hodnoty. Dále posoudí, zda vyhovuje dosavadní způsob jejich uložení a navrhne případné změny, které bude možné realizovat v souvislosti s rekonstrukcí Klementina.

Ze zasedání odborné komise. Foto: Eva Hodíková

Na základě doporučení komise byly zpracovány informace o měření klimatických parametrů, mikrobiologické aktivity a prašnosti za posledních několik let v depozitářích v Klementinu, kde jsou tyto vzácné rukopisy uloženy a kde se s nimi pracuje. Bylo zjištěno, že ve sledovaném období byly klimatické podmínky pro uložení těchto vzácných památek přijatelné z hlediska teploty i z hlediska relativní vlhkosti vzduchu. Klimatické parametry depozitáře pro uložení *Vyšehradského kodexu* a *Pasionálu abatyše Kunhuty* jsou vyhovující, stabilní a je třeba tyto hodnoty dále monitorovat. Ve všech sledovaných prostorech byla naměřena průměrná koncentrace prachových částic ve vzduchu pod limitní hodnotou.

Ve spolupráci s kolegy z Národního archivu byl proveden mikrobiologický průzkum *Vyšehradského kodexu* a *Pasionálu abatyše Kunhuty*. Cílem průzkumu bylo jednak ověřit stav obou rukopisů z hlediska mikrobiologické kontaminace, a dále zkontrolovat stav ovzduší z hlediska mikrobiologické aktivity v trezorové místnosti, kde jsou oba rukopisy dlouhodobě uchovávány. Ze získaných výsledků mikrobiologického průzkumu vyplývá, že na rukopisech není třeba provádět žádná dezinfekční ani jiná hygienická opatření a rovněž nejsou nutná žádná opatření v depozitáři, kde jsou rukopisy uloženy.

Dále byla členům komise ke studiu předložena dokumentace fyzického stavu barevné vrstvy *Vyšehradského kodexu* z roku 2006 (před digitalizací rukopisu) a byly vyhledány historické fotografie z archivu negativů NK ČR a Akademie věd ČR zachycující stav kodexu od začátku minulého století, které budou sloužit k dalšímu srovnání stavu iluminací.

Oddělení restaurování předložilo detailní návrh průzkumu fyzického stavu *Vyšehradského kodexu* v dalších letech a tato studie by měla sloužit komisi jako podklad pro porovnání současného stavu iluminací a postupování poškození iluminací se stavem v roce 2006.

Poslední hodnocení obdobnou komisí bylo provedeno před více než dvaceti lety, což je, s ohledem na nedozírnou historickou hodnotu těchto národních kulturních památek, více než nedostatečné. Díky digitalizačním technologiím a modernímu vybavení restaurátorského pracoviště mohou odborníci detailně porovnávat současný stav kodexu se stavem z roku 2007. Digitální kopie umožní porovnávat sprášení barevných pigmentů, odpadávání zlacení a další procesy, které probíhají přirozeně.

Vyšehradský kodex

Vyšehradský kodex, nazývaný také *Kodex vyšehradský*, je označován za nejvýznamnější a nejcennější rukopis chovaný v České republice. Jeho cenu odhadují odborníci až na jednu miliardu korun českých. Vzhledem k hypotéze badatelů, že byl určen pro královskou korunovaci Vratislava II. (či pro její pozdější připomínku), jež se uskutečnila 15. června 1086, bývá někdy řazen k českým korunovačním klenotům. Kodexu dalo jméno místo jeho posledního uložení, které je rovněž zmíněno v provenienční poznámce „de Wisegrad“ z přelomu 13. a 14. století. Podle současného stavu poznání tento evangelistař vznikl v některém z bavorských klášterních skriptorií ovlivněných řezenskou knižní kulturou. Kodex je součástí větší, relativně homogenní skupiny rukopisů (jeden z nich je dnes uložen v pražské Kapitulní knihovně a dva další v Polsku), pro něž je charakteristická náročná figurální výzdoba. Na jeho vzniku se podíleli čtyři malíři. Čerpali z poměrně širokého repertoáru vzorů. Komparativní rozbor dokládá v mnohých případech unikátnost námětů. Rukopis objednal pravděpodobně některý z českých benediktinských klášterů.

Členové komise posuzují stav Vyšehradského kodexu. Foto: Eva Hodíková

Pasionál abatyše Kunhuty

Pasionál abatyše Kunhuty je soubor pěti duchovních textů z počátku 14. století vzniklý z popudu Kunhuty Přemyslovny, dcery Přemysla Otakara II. První text byl sepsán již okolo roku 1312 a celé dílo bylo dokončeno někdy okolo roku 1321, v době Kunhutiny smrti. V knize je vložen dvoulist, kde je abatyše Kunhuta zobrazena jako princezna (korunována dvěma anděly) a jako nevěsta Kristova. Její podobizna je ovšem rozmazaná. Usuzuje se, že byla slíbána coby vzácná relikvie. Po smrti své tety – Anežky České – převzala Kunhuta její úlohu v klášteře na Františku, kde pečovala o nemocné.

Spolupráce se společností Google

Koncem roku 2010 uzavřela Národní knihovna ČR Rámcovou smlouvu o digitalizaci cca 200 000 svazků tištěných knih se společností Google. Digitalizace se uskuteční na náklady společnosti Google. V rámci této smlouvy bude digitalizován fond starých tisků uložených v Oddělení rukopisů a starých tisků a části sbírek uložených ve Slovanské knihovně. Na přípravu knih pro digitalizaci (katalogizace, restaurování atd.) obdržela Národní knihovna finanční prostředky od Ministerstva kultury ČR prostřednictvím projektu *Hromadná digitalizace historických dokumentů ve spolupráci se společností Google*.

V roce 2011 byl projekt *Hromadná digitalizace historických dokumentů ve spolupráci se společností Google* zahájen po praktické stránce. Byl dohodnut základní časový harmonogram prací, podle kterého vlastní digitalizace začne v roce 2013, přičemž do té doby budou probíhat přípravné práce, kterými jsou: výběr knih na základě formátu a míry poškození, katalogizace, konzervátorské zásahy a oceňování. Celkem bylo v roce 2011 vytvořeno 23 155 katalogizačních záznamů, prozkoumáno a restaurátory vyčištěno 19 250 knih, z toho asi 12 000 knih bylo dále ambulantně opraveno.

Velká část činností a kapacit Oddělení restaurování byla věnována metodickému dohledu nad externími restaurátory a zajištění chodu projektu. V Oddělení rukopisů a starých tisků a ve Slovanské knihovně interní i externí restaurátoři prováděli průzkum fondů určených k digitalizaci. Z provedeného průzkumu vzešla preventivní opatření s následnými ambulantními opravami na vybrané části fondu a zároveň byly vytipovány knihy na částečné a komplexní restaurátorské zásahy, které budou probíhat v příštích letech. V průběhu průzkumu fondů byla ve spolupráci s Oddělením vývoje a výzkumných laboratoří kontrolována mikrobiologická aktivita plísní a v případě zjištění aktivity plísní byly knihy vyjmuty z fondu a ošetřeny.

Dále byla ověřena funkčnost požadovaného standardu MARCXML a ve spolupráci s týmem Google zabývajícím se OCR byla testována možnost automatického vytváření plných textů z digitálního obrazového materiálu vzniklého při digitalizaci. Ve všech těchto činnostech se bude pokračovat i v roce 2012.

◀ Barvené japonské papíry pro ambulantní opravy historických knih. Foto: Ondřej Lehovec

Barvení japonských papírů pro ambulantní opravy historických knih. Foto: Jana Dřevíková

Průzkum a preventivní opatření v průběhu projektu. Foto: Ondřej Lehovec

Kompletní restaurování silně poškozeného bohemiálního vzácného tisku 54 Sd 79 (fotografie před a po restaurování).

Foto: Julie Hejzlarová

Elektronické informační zdroje pro podporu vědy, výzkumu a inovací

V letech 2009 až 2011 byla knihovna řešitelem rozsáhlého projektu v rámci programu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR (MŠMT) INFOZ. Projekt VZ09006 *Národní knihovna ČR – zabezpečení elektronických informačních zdrojů pro výzkum, vývoj a inovace* navázal na několik úspěšných projektů, které byly řešeny v rámci předchozích programů LI a 1N. Hlavním cílem projektu bylo udržet již ověřenou nabídku elektronických informačních zdrojů (EIZ) poskytovaných v nejvýznamnějších českých knihovných prostřednictvím již zavedených konsorcií EBSCO a OCLC, případně ji rozšířit o další, specifické EIZ, kterými by byly zabezpečeny informačně menší skupiny oborů.

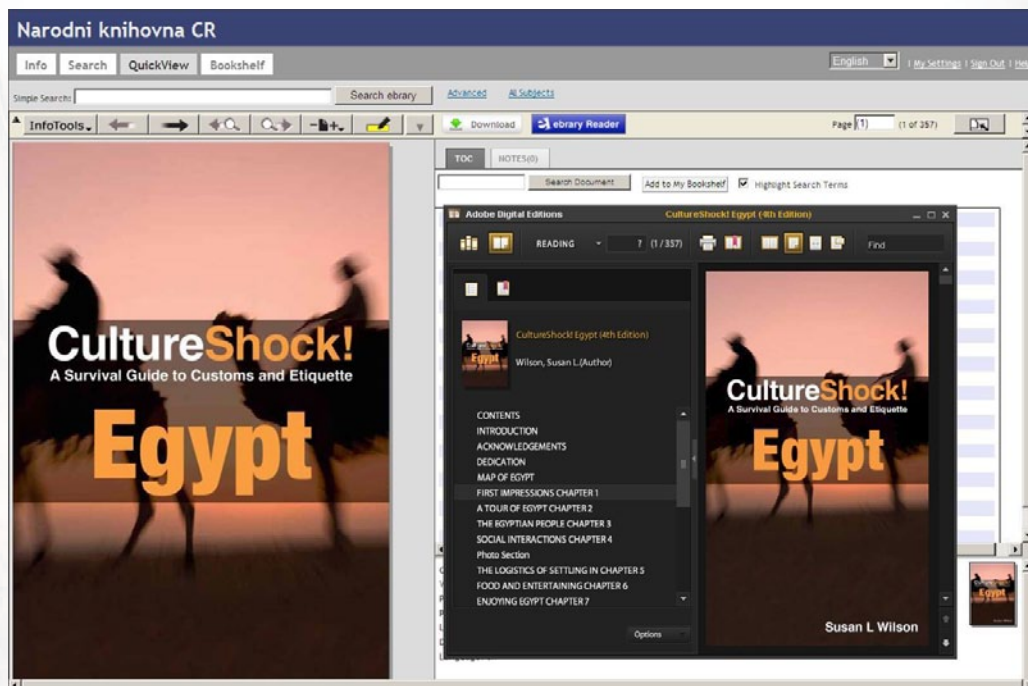
Rozpočet projektu rozvrženého do tří let s možným zabezpečením přístupů do vytípaných EIZ i po roce 2011 byl 45,1 mil. Kč. Dotace MŠMT a jiné prostředky z veřejných zdrojů (příspěvek pro NK ČR na mzdy) činil více jak 30 mil. Kč. Ostatní náklady projektu byly kryty jako spoluúčást z neveřejných zdrojů tvořených výnosy z vlastní činnosti NK ČR a dalších knihoven – členů jednotlivých konsorcií. Předplatné EIZ tvořilo 84 % z celkových nákladů projektu, resp. 94 % z prostředků dotace MŠMT. V průběhu řešení projektu se bylo třeba vyrovnat nejen s kurzovými výkyvy české koruny vůči měnám, v nichž byly EIZ fakturovány zahraničními producenty databází, ale rovněž i s měnící se sazbou DPH, která ve výsledku některé z produktů také zdražila. Přesto se podařilo efektivně realizovat všechny stanovené cíle projektu. Po dohodě se zadavatelem se navíc z úspor získaných právě „uhlídáním“ kurzových výkyvů podařilo zabezpečit předplatné ebrary pro NK ČR až do konce roku 2015.

Vlajkovou lodí projektu bylo konsorciální zpřístupnění multioborových plnotextových databází firmy EBSCO v čele s nejrozsáhlejším 60členným konsorciem na zpřístupnění databází Academic Search Complete + Business Source Complete. Dalším významným počinem bylo konsorciální zpřístupnění databází OCLC v rámci rozhraní FirstSearch včetně komfortního licencovaného přístupu k nejrozsáhlejšímu světovému soubornému katalogu WorldCat. V rámci projektu byla dále ustavena oborová účelová konsorcia k jednotlivým EIZ pro knihovnictví a informační vědu a pro hudbu a hudební vědu.

NK ČR byla členem všech výše zmíněných konsorcií. Navíc však v rámci projektu získala pro všechny své registrované uživatele přístup v individuálních licencích k tradiční společenské vědní databázi Wilson OmniFile Full Text Select Edition a zejména k elektronické knihovně ebrary Academic Complete. Projekt neřešil prvoplánově speciální rozhraní pro zpřístupnění jednotlivých EIZ v rámci členských knihoven, přesto i tomuto byla věnována zejména v NK ČR velká pozornost. Všechny licencované tituly byly integrovány do elektronických katalogů, tzn., že se oprávněný uživatel dostal do plných textů z jednotlivě zpřístupňovaných zdrojů přímo z elektronického katalogu NK ČR bez ohledu na místo, kde se nacházel. Všechny zdroje byly vyhledatelné v prostředí Jednotné informační brány, resp. v rámci oborových informačních bran pro knihovnictví a informační vědu (KIV) a pro hudbu a hudební vědu (MUS). Komfortnější přístup uživatelů přes jednotné vyhledávací rozhraní bez ohledu na původ a licenci konkrétního zdroje významně zvyšoval míru využití jednotlivých EIZ, a tím se samozřejmě zvýšila i efektivnost vynaložených finančních prostředků.

Nedílnou součástí projektu byla také finanční podpora center mezinárodních meziknihovnických služeb při zabezpečení primárních dokumentů ze zahraničních knihoven pro uživatele ze sféry vědy, výzkumu a vzdělávání pro inovace. Finanční podpora byla realizována nákupem tzv. IFLA Vouchers, a to za stejných finančních podmínek jako v případě nákupu ostatních EIZ, tzn., že spoluúčást jednotlivých subjektů musela tvořit minimálně 25 % nákladů na nákup jednoho vouchera. Této programové podpory se nezúčastnilo všech šest knihoven, které jsou povinné z knihovnického zákona poskytovat mezinárodní meziknihovnické služby. Již v rámci přípravy projektu se této možnosti vzdala Národní lékařská knihovna vzhledem ke specifickým finančním podmínkám při zpřístupňování primárních dokumentů ve svém oboru. V průběhu

řešení projektu došlo několikrát k přehodnocení potřeb jednotlivých center a k efektivnímu přesouvání nakoupených voucherů mezi jednotlivými partnery. K posunům došlo zejména v zabezpečení primárních dokumentů v oblasti aplikovaných přírodních věd, které garantuje Národní technická knihovna, ale i v oblasti, kterou zabezpečuje Knihovna Akademie věd ČR. Naopak trvalá potřeba podpory těchto služeb prostřednictvím IFLA Vouchers je u knihoven, které teritoriálně zabezpečují mezinárodní meziknihovní služby zejména pro oblast společenských a teoretických přírodních věd; jsou to Moravská zemská knihovna, Vědecká knihovna v Olomouci a samozřejmě NK ČR.

Elektronická knihovna ebrary s náhledem na vypůjčenou knihu v Adobe Digital Editions

V průběhu řešení projektu byly jednotlivé EIZ již v rámci nakoupených licencí dále rozšiřovány, a to jak ve vlastní nabídce konkrétních titulů, prohlubováním retrospektivy zpřístupněných plných textů, tak i v nabídce vyššího komfortu zpřístupňované služby. Příkladem může být opět **elektronická knihovna ebrary**, která v rámci řešení projektu rozšířila do konce roku 2011 počet zpřístupňovaných titulů e-knih z původních necelých 44 tisíc na 70 tisíc titulů. Navíc od listopadu 2011 nově nabízí možnost vypůjčit si na 14 dnů do počítačů nebo čteček většinu zpřístupňovaných e-knih. Podmínkou je, aby byl na počítači, čtečce nebo jiném přenosném zařízení nainstalován program Adobe Digital Editions, u zařízení Apple je možné použít aplikaci Bluefire Reader. Doba výpůjčky e-knih z ebrary je 14 dnů, vypůjčené e-knihy je možné v předstihu vrátit. Souběžně může mít jeden uživatel na různých zařízeních vypůjčeno maximálně 10 e-knih, u nichž dosud běží výpůjční lhůta. Až na výjimky ebrary umožňuje, aby takto vypůjčenou e-knihu četl on-line i další uživatel.

Pro výpůjčky jsou zablokovány knihy z šestnácti nakladatelství, cílem ebrary je však touto formou zpřístupnit maximální množství e-knih obsažených v ebrary. Zájemci o výpůjčku e-knihy z ebrary se musí v ebrary nejprve identifikovat prostřednictvím Centrální autentizační služby NK ČR, přihlášení je jim povoleno pouze v případě, že mají platný čtenářský průkaz bez jakýchkoliv přestupků. Po úspěšné identifikaci si již mohou vyhledat knihu, která je zajímavá,

a vypůjčit si ji. Pokud vybraná kniha pochází z nakladatelství, jež výpůjčky dosud nepovoluje, mohou čtenáři alespoň využít další novinku ve službách ebrary, kterou je uložení maximálně 40 stran formátu PDF během jednoho přihlášení. Informace o e-knihách dostupných v ebrary jsou standardní součástí informačního aparátu NK ČR, podle reakcí uživatelů se zdá, že právě elektronický katalog NK ČR je velmi častým vstupním bodem do ebrary. Proto jsou obohacena informační návěští a další pokyny přímo v elektronickém katalogu a součástí záznamů je rovněž upozornění na novou službu a odkaz vedoucí na základní informace o výpůjčkách z ebrary. Nejen vzhledem k vyššímu komfortu, ale i k neustále se rozrůstající nabídce titulů e-knih v ebrary je důležité, že se podařilo efektivním hospodařením s prostředky projektu rozšířit původní kontrakt na předplatné ebrary až do konce roku 2015.

Řešitelský tým projektu *Národní knihovna ČR – zabezpečení elektronických informačních zdrojů pro výzkum, vývoj a inovace* tvořili zkušení pracovníci NK ČR. Databáze firmy EBSCO a řízení nejrozsáhlejšího konsorcia měla na starost **PhDr. Hana Nová**, oborová konsorcia **Mgr. Eva Bartůňková** (knihovnictví a informační věda), která nahradila v průběhu řešení projektu Mgr. Evu Marvanovou, a **Mgr. Václav Kapsa, Ph.D.** (hudba a hudební věda). Rozsáhlé účetnictví projektu řídila **Dagmar Gregorová**. Hlavním řešitelem projektu a koordinátorem pro konsorcium OCLC, pro podporu prostřednictvím IFLA Vouchers a pro individuální EIZ byl **PhDr. Hanuš Hemola**. Vedle oficiálně jmenovaného řešitelského týmu poskytovala projektu maximální podporu a zázemí pracoviště doplňování zahraničních dokumentů, knihovního systému a přímých služeb – zejména Referenční centrum (Mgr. Košťálová a Mgr. Coufalová). V průběhu řešení byl projekt a jeho výsledky prezentovány na odborných prestižních setkáních, např. na výroční konferenci *Knihovny současnosti 2010* (Seč u Chrudimi) a mezinárodních konferencích *Inforum 2011* (Praha) a *Infos 2011* (Stará Lesná, Slovensko).

Ptejte se knihovny

Virtuální kooperační referenční služba *Ptejte se knihovny* (dále i PSK) byla i v roce 2011 jedním z nejnavštěvovanějších portálů Národní knihovny ČR.

Vzrůstající zájem o tuto službu se projevuje nejen nárůstem počtu dotazů, ale i rozrůstající se základnou fanoušků na Facebooku *Ptejte se knihovny*. V loňském roce Národní knihovna obdržela přes 1 900 dotazů z nejrůznějších vědních oborů, celkem bylo přes formulář zasláno všem kooperujícím knihovnám více než 3 700 dotazů, stránky služby dosáhly přes milion zobrazení.

Do služby se zapojily nové knihovny, které svým zaměřením dále obohacují oborový rozsah služby. Mezi tyto knihovny patří například Knihovna Archeologického ústavu AV ČR nebo Knihovna Matematicko-fyzikální fakulty UK. Přidávají se také další regionální knihovny (např. Středisko knihovnických a kulturních služeb Chomutov). Ke konci roku 2011 se na poskytování služby PSK aktivně podílelo 69 knihoven.

V tomto roce jsme uživatelům nabídli vedle stávajících oblíbených služeb také několik novinek. „Dotaz týdne“ a „Dotaz roku“, se kterými se mohli návštěvníci stránek pravidelně setkávat v průběhu celého roku, byly veřejností příznivě přijaty. Uživatelé si tak nadále budou moci přeciťt nejzajímavější dotazy uplynulého týdne a počátkem roku hlasovat pro nejlepší „Dotaz roku“.

Nejzásadnější novinkou uplynulého roku je zavedení chatu. Vedle klasické e-mailové dotazovací služby jsme nabídli i službu, která uspokojí informační potřebu uživatele v reálném čase. Příprava na zavedení chatu v Národní knihovně ČR probíhala od začátku roku 2011. V dubnu byl spuštěn zkušební provoz chatu prostřednictvím programu ICQ.

Z technických důvodů byla služba v letních měsících inovována a již od září mohli uživatelé chatovat prostřednictvím nového, komfortnějšího a přívětivějšího programu Meebo. Na hlavní stránku PSK bylo integrováno chatovací okno, které umožňuje okamžité položení dotazu bez nutnosti předchozí registrace.

Službu od září využilo přes padesát tazatelů. Z velké části se jednalo o faktografické dotazy, ale objevily se i dotazy na vyhledávání knih či provoz knihovny. O poskytování služby chatu

prostřednictvím programu Meebo projevíly zájem i další knihovny, které jsou aktivně zapojeny do služby PSK. V současné době chat spolu s Národní knihovnou zajišťuje Národní technická knihovna, Střeďočekská vědecká knihovna v Kladně a Zemědělská a potravinářská knihovna.

Ptejte se knihovny

Online dotazy

PSK is online

Dotaz roku - hlasujte pro nejlepší dotaz roku 2011. Přehled všech nominovaných dotazů můžete nalézt [zde](#).

Vítáme vás na stránkách služby **Ptejte se knihovny**.

Zadání dotazu můžete využít [formulář](#) a nově také chat prostřednictvím chatového okna Meebo.

Dotazovat můžete s následujícími knihovnami:

- Národní knihovna ČR - Po a Čt 9.00 - 16.00; Út a St 12.00 - 16.00
- Střeďočekská vědecká knihovna v Kladně - Út 9.00 - 12.00
- Národní technická knihovna - St 9.00 - 12.00 (dotazy technického zaměření)
- Zemědělská a potravinářská knihovna - Pá 9.00 - 14.30 (dotazy z oboru)

DŮLEŽITÉ: v časech, kdy je chat offline, využijte prosím [formulář](#) pro zadání dotazu. **Ptejte se knihovny, offline dotazy přes chat, u kterých není uvedena e-mailová adresa, bohužel není možné zodpovědět**

Pravidla užívání chatu naleznete [zde](#).

Další knihovny zapojené do Ptejte se knihovny, které nabízejí chat prostřednictvím ICQ:

- Městská knihovna Turnov:** 424328787 (ICQ), pondělí, pátek: 8.00 - 12.00 + 13.00 - 16.00, úterý, čtvrtek: 8.00 - 12.00 + 13.00 - 18.00, sobota: 9.00 - 12.00.
- Regionální knihovna Karvíná:** 230560175 (ICQ), pondělí - pátek: 7.00 - 15.30. **Středisko**

Jaký dotaz z roku 2011 se vám nejvíce líbí?

- Smrad
- Velikonoční králík
- Noční košile
- Keltský kombajn
- Nejdělsí slovo
- Co se o illo ve

Chatovací okno Meebo

Uživatelé mohou své dotazy prostřednictvím chatu pokládat od pondělí do pátku (pondělí – čtvrtek 9.00–16.00, pátek 9.00–14.30). Konkrétní rozpis knihoven a časů je k dispozici na úvodní stránce *Ptejte se knihovny* (www.ptejteseknihovny.cz).

Poklady Národní knihovny jako mobilní aplikace

V roce 2011 byla ve spolupráci s firmou Kancelářské stroje, s. r. o., vytvořena mobilní aplikace pro mobilní zařízení (telefony iPhone, tablety iPad a zařízení Android) nazvaná PoNaK – Poklady Národní knihovny, která prezentuje a propaguje historické fondy Národní knihovny ČR. Bylo vybráno 30 dokumentů (cca 300 obrazů), které byly rozděleny do šesti skupin: Ukázky ze sbírek světového dědictví UNESCO, Grafické listy, Mapy, Iluminované rukopisy, Cestopisy a Hudebniny. Všechny ukázky byly opatřeny základním popisem a stručnou anotací, která je uvádí do kontextu kulturního dědictví. Uživatelé ocenili snadnost práce s aplikací PoNaK v on-line i off-line režimu. Právě jednoduchost a rychlost ovládání ukázala, že mobilní aplikace zpřístupňující kulturní dědictví jsou velkou perspektivou nejen pro jeho propagaci, ale také pro sofistikovanější heuristickou práci s ním. V prvních dnech po spuštění se stal PoNaK nejstahovanější aplikací na několika platformách.

Výstavy

Galerie Klementinum, kde probíhají výstavy připravované Národní knihovnou ČR, byla v říjnu 2011 přemístěna z důvodu revitalizace do nových výstavních prostor. Ač jsou prostory v Klementinu po dobu revitalizace a stavebních úprav velmi omezené, vedení NK ČR dokázalo nalézt dočasné prostory jako náhradu za původní chodby u Křižovnické ulice, v nichž ukončila Galerie Klementinum ke konci října 2011 svůj provoz. Novým prostorem pro galerijní činnost NK ČR se stal Výstavní sál, který bude sloužit k výstavám a dalším kulturním akcím. V prosinci roku 2011 zde již byla zahájena výstava *Zničené kostely* ve spolupráci s Filozofickou fakultou UK. Dá se bez nadsázky říci, že se jednalo o pravou zatěžkávací zkoušku. Vernisáže se zúčastnilo 200 hostů a za jeden měsíc navštívilo tuto výstavu na 1 200 návštěvníků.

*Z výstavy Zničené kostely.
Foto: Eva Hodíková*

*Z výstavy Karel Jaromír Erben.
Foto: Eva Hodíková*

Během roku 2011 se v Klementinu uskutečnila řada dalších výstav. Připomenuli jsme si např. 200. výročí narození K. J. Erbena, nechybělo největší lepoprelo světa Lucie Seifertové podle knihy *Dějiny udatného českého národa*. NK ČR uspořádala mimořádnou výstavu deseti originálů univerzitních tezí z fondu NK ČR u příležitosti jejich zapsání do registru UNESCO Paměť světa. Zájmu návštěvníků i škol se těšila také výstava věnovaná pěti klasiků českého novodobého písemnictví s názvem *Literatura bez hranic / Hašek, Čapek, Seifert, Hrabal a Havel*. Krásou a rozmanitostí českého jazyka jsme se mohli kochat na výstavě pořádané při příležitosti 100. výročí založení Kanceláře Slovníku jazyka českého, ze které se později stal Ústav pro jazyk český. Právě ten se na realizaci výstavy podílel. Své výstavy pořádá v prostorách NK ČR také Slovanská knihovna a jsou zmíněny ve výroční zprávě v *Kalendáriu významných akcí*.

Kromě realizace vlastních akcí se NK ČR v průběhu roku rovněž zúčastnila svými zápůjčkami šesti významných výstavních projektů: *Olomoucké baroko. Výtvarná kultura města v letech 1620–1780*; *Karel Škréta (1610–1674). Doba a dílo*; *Staré pověsti české*; *Rožmberkové, rod českých velmožů a jeho cesta dějinami*; *Skrytá tvář baroka. Barokní grafika 17. století v českých zemích*; *Sv. Anežka Česká – princezna a řeholnice*.

Noc s Andersenem poprvé v Národní knihovně

Březen – měsíc čtenářů vyvrcholil nejoblíbenější akcí na podporu čtení a čtenářství zaměřenou na děti – Nocí s Andersenem. Byť děti nejsou primárně cílovou skupinou uživatelů Národní knihovny, dohodla se parta nadšenců pod záštitou pražské organizace SKIP a s podporou knihovny, že uskuteční pro knihovnické děti první nocování s dánským pohádkářem v Klementinu. Sešla se dvacítká dětí s rodiči i s babičkami, aby ozvláštnili svou nespoutaností aprílový večer ve zdech, které jsou jim zpravidla zapovězeny. U poradenské a konzultační služby v Hale služeb jedny z posledních uživatelů knihovny neobsluhovala žádná z obvyklých výřečných kolegyň, ale tajemný

Noc s Andersenem. Foto: Hanuš Hemola

mnich s hluboce spuštěnou kápí. Zaplněnou Všeobecnou studovnou a Referenčním centrem k pobavení studujících prošustily ve svých renesančních módních kreacích dvě švitořivé dámy, které skryly tváře za mohutnými vějíři. Děti pak procházely jednotlivé prostory Klementina při sporém večerním osvětlení, zalistovaly si v nejnovějším reprezentativním vydání *Pohádek tisíce a jedné noci*. Zatančily si v reji historických tanečníků v Zasedacím sále, aby si pak po prvních zážitcích připravily své spacáky a karimatky mezi regály s příručkami z celého světa v Referenčním centru. Po desáté večerní, když knihovnu opustili poslední studující, se hlouček švitořivých dětí vydal potměnými chodbami do opuštěné Všeobecné studovny. Pod dozorem tajemného mnicha, který na děti dohlížel z výšky galerie pracovní chodby, jsme se postupně vyvezli výtahem do podkroví. Tajemná cesta na Astronomickou věž pokračovala; schody, žebřík a ... nadšení i kapka toho strachu byly průvodci noční procházky po ochozu věže vysoko nad střechami a nádvořími usínajícího Klementina. Po přehrší zážitků z tajemných zákoutí v běžně nepřístupných částech knihovny se naši malí nocležníci soustředili opět v Referenčním centru, kde se konečně dali do četby z připravených knih. *Fimfárum* bylo tou správnou volbou na dobrou noc. Bdění nad knihami bylo spíše dlouhé pro dospělé průvodce než pro děti, které bylo nutné hluboko po jedné hodině po půlnoci konečně odtrhnout od veselých příběhů a zahnat do provizorních „postýlek“ mezi encyklopedie a slovníky. Ráno přišlo coby dup, ještě snídaně v nějaké „emvéesce“, rychlý literární kvíz a pár knižních dárků nejstatečnějším a nejvýřečnějším. Rodiče a babičky již netrpělivě očekávali své ratolesti před osmou u vratnice. Knihovna měla jen hodinku na to, aby se připravila opět na standardní návštěvníky, kteří si v sobotu přivstali. Na věži naštěstí nikdo nemusel čekat do úsvitu. Poklad jezuitů zůstal opět neodhalen a tajemný mnich se svou našasenou kápí zmizel někde v labyrintu chodeb. Noc s Andersenem se vyvedla a v Klementinu snad byla počata nová tradice.

Pamětní deska Andriji Mohorovičiče

Ve čtvrtek 22. září 2011 byla na nádvoří Klementina odhalena pamětní deska věnovaná světoznámému chorvatskému geofyzikovi, meteorologovi a seizmologovi Andriji Mohorovičičovi (1857–1936), který v letech 1875–1878 studoval na tehdejší Karlo-Ferdinandově univerzitě sídlící právě v Klementinu. Záměr vytvořit pamětní desku, jejímž autorem je akademický sochař Martin Zet, iniciovala Univerzita v Záhřebu. Jedním z motivů bylo připomenutí stého výročí nejvýznamnějšího Mohorovičičova objevu, který učinil v roce 1910: popsání tzv. Mohorovičičovy diskontinuity – přechodu mezi zemskou kůrou a svrchním zemským pláštěm.

Slavnostního ceremoniálu se zúčastnili mimo jiné předseda chorvatského parlamentu Luka Bebić, rektor Univerzity v Záhřebu prof. dr. sc. Aleksa Bjeliš, prorektor Univerzity Karlovy v Praze prof. MUDr. Jan Škrha, DrSc., MBA a řada dalších hostů. Národní knihovnu ČR zastupoval ředitel Slovanské knihovny PhDr. Lukáš Babka.

Lukáš Babka, Jan Škrha, Aleksa Bjeliš a Luka Bebić (zleva) při odhalení pamětní desky A. Mohorovičiče.

Foto: Eva Hodíková

Doplňování novodobých knihovnických fondů

Průběžné doplňování novodobých fondů bylo financováno z účelových neinvestičních dotací MK ČR ve výši 15 milionů Kč a z rozpočtu NK ČR ve výši 1 004 tis. Kč na on-line přístup do elektronických zdrojů. Pro realizaci projektu České knihovny při Univerzitní knihovně v Bratislavě byla poskytnuta účelová neinvestiční dotace MK ČR ve výši 300 tis. Kč (pro doplňování slovenské literatury ve fondech NK ČR byla prostřednictvím Univerzitní knihovny v Bratislavě využita dotace MK SR ve výši 12 tis. €). Další finanční prostředky byly získány z projektů, jejichž hlavním cílem bylo zkvalitnění informačního prostředí a poskytovaných služeb, a to především na zabezpečení přístupů do elektronických databází.

Na veletrzích získává knihovna nové přírůstky za jinak nedosažitelné ceny. Na snímku Mezinárodní knižní veletrh v Madridu.

Foto: Světlana Knollová

Oblast doplňování fondů je dlouhodobě poznamenána chronickým nedostatkem finančních prostředků. Nominální výše prostředků, které má akvizice k dispozici, se léta pohybuje zhruba na stejné úrovni, ovšem reálná hodnota je nepříznivě ovlivňována dalšími faktory, jako jsou stálý nárůst cen dokumentů a cen předplatného, platby DPH, inflační indexy, kurzovní pohyby, ceny poštovního apod. V daném finančním rámci je velmi složité koncipovat a realizovat systematickou a konzistentní akviziční politiku. V oblasti doplňování fondů proto i nadále zůstávají nenaplněny nejen konkrétní požadavky uživatelů, ale částečně i vlastní strategické cíle instituce.

Dokumenty jsou do knihovnických fondů doplňovány povinným výtiskem, nákupem, mezinárodní výměnou, dary, příp. z interních zdrojů. Formou individuálních nebo konsorciálních licencí jsou zabezpečovány zejména on-line přístupy k zahraničním elektronickým informačním zdrojům.

Během roku 2011 byla prověřována ekonomičnost nákupu a výměny. Byla zpracována celá řada analýz věnovaných problematice výměny oficiálních a vládních publikací, produkci klíčových světových akademických nakladatelství, finančních nákladů na pravá periodika docházející výměnou a řada dalších.

Doplňování novodobých knihovnických fondů včetně statistických analýz je podrobněji pojednáno v oddíle Ekonomické ukazatele, statistika, grafy.

Zpracování novodobých fondů

Vedle běžného zpracování dokumentů pokračovaly rozsáhlé práce související s přípravou záznamů před plánovanou digitalizací. Jednalo se o doplňování a úpravy starších záznamů České národní bibliografie a úpravu metodiky, která má usnadnit přidělování jednoznačného identifikátoru – čísla ČNB.

I v roce 2011 pokračoval výrazný rozvoj **Souborného katalogu ČR** (SK ČR), na konci roku obsahovala báze SK 4 775 992 záznamů (což je o cca půl milionu záznamů více než v roce 2010). Z toho bylo 149 600 záznamů seriálů, 95 000 záznamů starých tisků a 259 800 záznamů speciálních druhů dokumentů. Webové stránky SK ČR navštívilo měsíčně v roce 2011 průměrně 41 800 uživatelů, což je cca o 5 000 uživatelů měsíčně více než v roce 2010. Do SK ČR začalo nově přispívat 41 knihoven, další knihovny přispívání do katalogu testují.

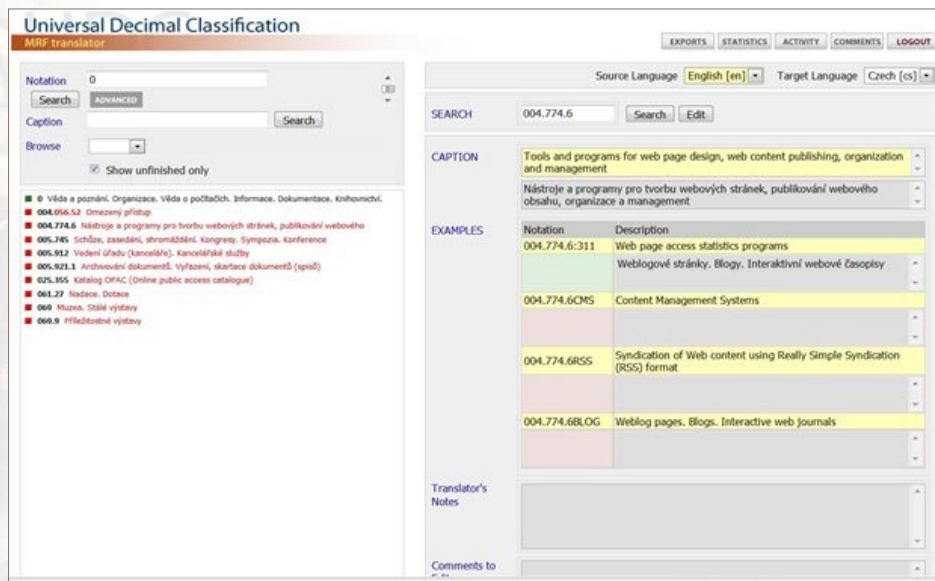
Oddělení národních jmenných autorit se v letech 2007–2011 účastnilo řešení projektu **Národní autority v prostředí muzeí a galerií – interoperabilita s NK ČR**.

Náhled webové stránky projektu

Pokračovala spolupráce NK ČR, Moravské zemské knihovny a vědecké knihovny v Olomouci na **projektu sdílené katalogizace** s použitím nástroje ALEPH-Cluster.

Oddělení národních věcných autorit a věcného zpracování se podílelo na aktualizacích klasifikačního systému **MDT – MRF** a vývoji mezinárodní vícejazyčné databáze pro jeho překlad.

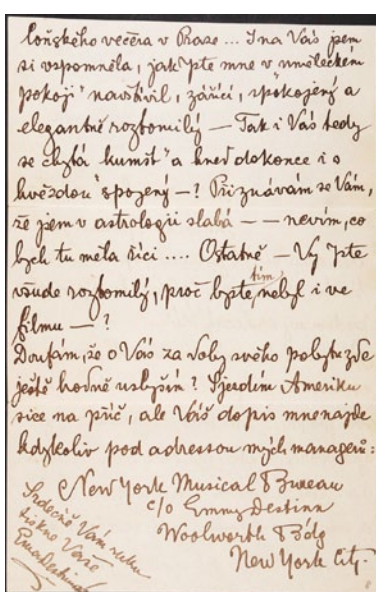
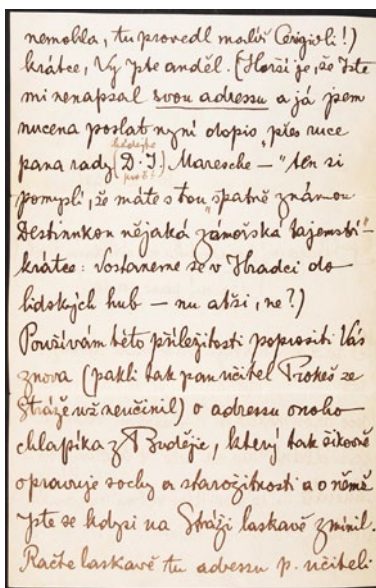
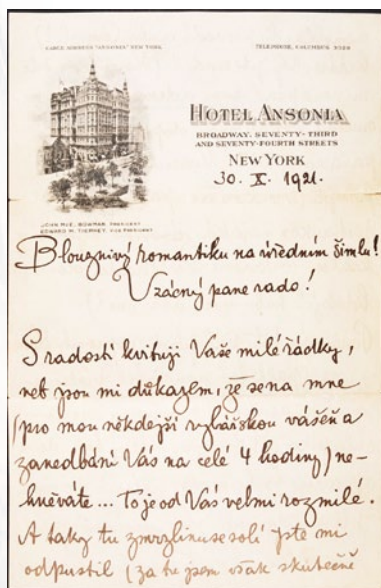

Ukázka editoru překladové databáze MDT – MRF

Historické a hudební fondy

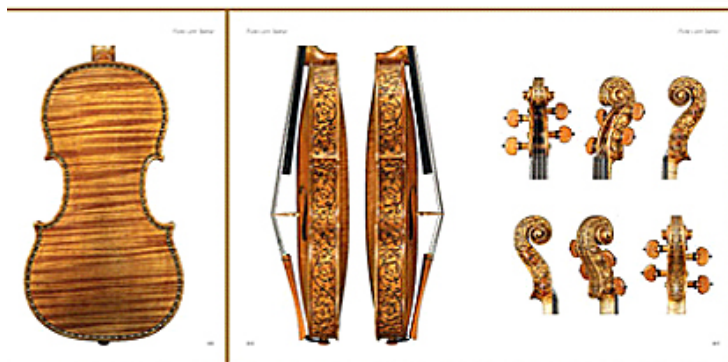
Akvizice v oblasti historických a hudebních fondů

Koncem roku 2011 obohatil sbírku korespondence Hudebního oddělení o 34 jednotky soubor dopisů Emy Destinové napsaných v letech 1923–1930. Tento vzácný celek doplňuje dosavadní znalosti o další nové informace. Dopisy jsou psány krásným jazykem, s velkým nadhledem, smyslem pro humor a postřehem k aktuální situaci v uměleckém i politickém světě. Jsou adresovány JUDr. Rudolfu Schránílovi, který byl poradcem Emy Destinové ve věci prodeje uměleckých památek. Ve sbírce je i svatební a úmrtní oznámení Emy Destinové.

Dopis Emy Destinové Rudolfu Schránílovi

Druhou významnou akvizicí Hudebního oddělení je čtyřsvazkové dílo věnované **houslařskému umění Antonia Stradivariho**, jednoho z největších stavitelů smyčcových nástrojů. Publikace o rozměru 330 x 460 mm je informačně bohatá a ikonograficky výjimečně výpravná. Obrazy jednotlivých nástrojů jsou ve skutečné velikosti (na složeném archu papíru), a to i vyobrazení violoncell. Informační údaje přinášejí o každém hudebním nástroji nejen popis jeho stavby, ale i historii a cestu nástroje k jednotlivým majitelům, hudebníkům a sběratelům. Kniha obsahuje DVD, na kterém je možné vyhledat potřebné údaje ke konkrétním nástrojům a také si poslechnout, jak nástroje zní.

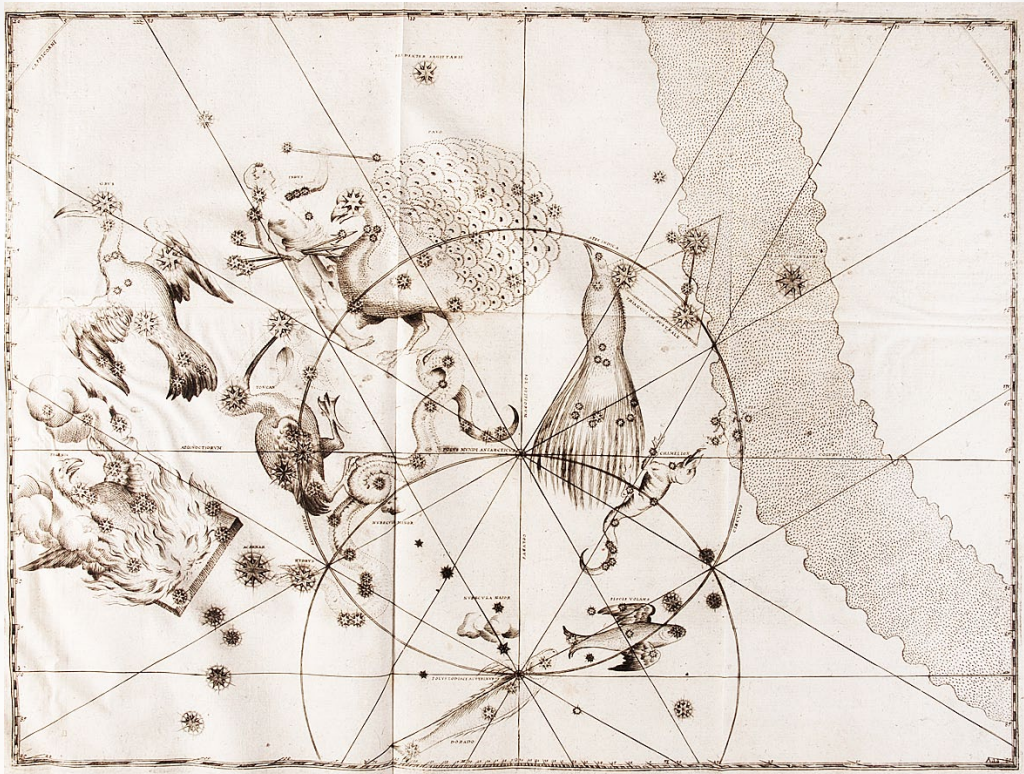

THÖNE, Jost
a RÖHRMANN, Jan (eds.).
Antonius Stradivarius.
[Cologne] :
Jost Thöne Verlag, 2010

Historický fond Oddělení rukopisů a starých tisků byl obohacen nákupem šesti vynikajících starých tisků. Jedná se většinou o tisky ze 17. a 18. století. Jejich tematika je velmi rozmanitá, najdeme zde např. první vydání **souboru rytin antických památek** od předního italského malíře a rytce Giovanni Maggiho z roku 1618 nebo nejvýznamnější **ichtyologické dílo** 18. století, které posunulo srovnávací anatomii ryb, od anatoma a profesora edinburské univerzity Alexandra Monra (Londýn, 1785). Za zmínku stojí i atlas hvězdné oblohy pod názvem **Uranometria** z roku 1720, jehož autor Georg Johann Bayer, významný německý astronom, vytvořil dodnes používaný systém pro označení stálíc každého souhvězdí (tzv. Bayerův systém). Neméně významné je i dvousvazkové první vydání francouzské botanické příručky z roku 1796 a spis anglického lékaře a přírodovědce Thomase Garnetta z roku 1800 věnovaný vědecké výpravě po skotské vysočině s řadou cených akvatintových rytin hradů, jezer a pohoří.

GARNETT, Thomas, *Observations on a Tour through the Highlands...*, London 1800, Sb 240

BAYER, Johann Georg, *Deutliche Erklärung der Buchstaben und Zeichen, so in den Kupffer-Tabellen seiner Uranometria befindlich...*, Ulm 1720, Sd 3220

Externí zápůjčky historických fondů na výstavě

Národní knihovna se v průběhu roku zúčastnila svými zápůjčkami šesti významných výstavních projektů:

Olomoucké baroko. Výtvarná kultura města v letech 1620–1780

Trvání výstavy: 2. 12. 2010 – 27. 3. 2011, Olomouc

Exponáty: 1 starý tisk

Karel Škréta (1610–1674). Doba a dílo

Trvání výstavy: 26. 11. 2010 – 10. 4. 2011, Praha

Exponáty: 5 starých tisků, 1 univerzitní teze, 1 rukopis (důležité exponáty: univerzitní teze Václava Vojtěcha a Jana Norberta ze Šternberka znázorňující oslavu císaře Leopolda I. a šternberského rodu, starý tisk Cornelia Wytflieta, kdy se jedná o čerstvou významnou akvizici NK – je to první vydání zeměpisného atlasu, který byl jako první věnován výhradně Jižní, Střední a Severní Americe, s odkazy na cesty Kolumbovy, Cortésovy a dalších objevitelů)

Staré pověsti české

Trvání výstavy: 6. 10. 2010 – 6. 7. 2011, Praha

Exponáty: 2 rukopisy (Dalimilova kronika, Kronika česká Jana Marignoly)

Rožmberkové, rod českých velmožů a jeho cesta dějinami

Trvání výstavy: 18. 5. 2011 – 21. 8. 2011, Praha

Exponáty: 2 umělecké makety, 11 rukopisů, 6 starých tisků (důležité exponáty: rukopis Summa theologie od Tomáše Akvinského, rukopis Řehoře Hrubého z Jelení, Životy svatých otců, rukopis Rosarium philosophorum Jaroše Griemillera z Třebeska, starý tisk Jana Jesenia atd.)

Skrytá tvář baroka. Barokní grafika 17. století v českých zemích

Trvání výstavy: 22. 7. 2011 – 16. 10. 2011, Praha

Exponáty: 1 univerzitní teze, 3 staré tisky

Sv. Anežka Česká – princezna a řeholnice

Trvání výstavy: 25. 11. 2011 – 25. 3. 2012, Praha

Exponáty: 2 umělecké makety, 4 rukopisy, 1 starý tisk (důležité exponáty: rukopis Osecký lekcionář, rukopis Breviář křížovnického velmistra Lva)

Manuscriptorium

Manuscriptorium je evropská digitální knihovna rukopisů a dalších historických dokumentů zpřístupňovaná NK ČR a zároveň virtuální badatelské prostředí pro práci s historickými fondy.

V roce 2011 byla zahájena spolupráce s World Digital Library, zdrojem UNESCO technicky provozovaným Library of Congress ve Washingtonu. Manuscriptorium získalo další partnery v rámci evropského projektu EMBARK (Národní knihovna Srbska, Univerzitní knihovna Bělehrad, Vědecká knihovna Plovdiv) i samostatně (Národní knihovna Brazílie), bylo rozšířeno o historické dokumenty digitalizované v podprogramu VISK 6 a o dávky dokumentů stávajících partnerů (např. Univerzitní knihovna Budapešť). Koncem roku 2011 obsahovalo:

Manuscriptorium	EZ (evidenční záznamy)	KDD (komplexní digitální dokumenty)	PT (plné texty)	KDD + PT
NK ČR	36 187	2 939	520	244
Česko	150 806	4 419	858	396
celkem	217 465	21 461	2 422	605

V rámci výzkumu a vývoje byl pro implementaci připraven jednak nástroj pro srovnávání plných textů historických dokumentů, jednak nástroj pro zápis formalizované informace o typu obsahu obrazů (text, iluminace, noty, bordura, marginálie, iniciála, tabulka, diagram), dále bylo zdokonaleno vyhledávání (na základě grafických variant, za použití slovníků autorit a tezurů) a pro potřeby Manuscriptoria byl adaptován editor hudební notace.

Slovanská knihovna

Slovanská knihovna (SK) je veřejně přístupná specializovaná vědecká knihovna pro oblast slavistiky a problematiku slovanských zemí. SK je odborem Národní knihovny, při plnění statutárních úkolů spolupracuje s jejími složkami.

Ve spolupráci s Východoevropským oddělením Německé státní knihovny v Berlíně byla na jaře 2011 zpřístupněna volně dostupná elektronická databáze publikovaných příspěvků přednesených na mezinárodních sjezdech slavistů. Podklad tvoří bibliografie příspěvků ze všech třinácti uskutečněných sjezdů, které vydala SK. Databáze, která obsahuje přibližně 6 700 záznamů, je součástí informačních zdrojů programu *Virtuelle Fachbibliothek Slavistik (Slavistik-Portal)*, <http://www.slavistik-portal.de/>.

Dokončen byl program mikrofilmování a digitalizace periodik vydávaných v meziválečném období na území ČSR příslušníky ukrajinské emigrace. Projekt probíhá ve spolupráci s Harvardskou univerzitou. Elektronické kopie všech 76 digitalizovaných titulů budou uživateli zpřístupněny v průběhu roku 2012.

V rámci programu VISK 6 bylo digitalizováno dalších pět vzácných rukopisů ze sbírek Slovanské knihovny, jejichž elektronické kopie jsou zařazeny do digitální knihovny rukopisů a starých tisků Manuscriptorium.

Slovanská knihovna se zapojila do projektu digitalizace historických sbírek, který probíhá ve spolupráci se společností Google. Z fondu SK bylo v průběhu roku 2011 rekatalogizováno a k digitalizaci připraveno přibližně 3 600 svazků dokumentů především z první poloviny 19. století.

Ministr zahraničních věcí ČR Karel Schwarzenberg, velvyslanec ČR v Ruské federaci Petr Kolář, předseda sdružení Ruská tradice Igor Zolotarev, generální ředitel NK ČR Tomáš Böhm, pracovnice Slovanské knihovny Tatjana Podhájecká a ředitel Slovanské knihovny Lukáš Babka při zahájení výstavy věnované devadesátému výročí zahájení Ruské pomocné akce (4. října 2011). Foto: Eva Hodíková

zajištění výběru, nákupu a katalogizace ruské literatury, bylo zakoupeno 888 svazků knih. Pokračovala také realizace projektu Národní knihovny ČR a Univerzitní knihovny v Bratislavě *Slovanská knihovna – Česká knižnice*, který je garantován českým i slovenským ministerstvem kultury. Projekt umožňuje všem útvarům Národní knihovny ČR efektivně doplňovat soudobou slovenskou knižní produkci, a udržovat tak dobrou kvalitu sbírek slovenské literatury.

Z darů, které pomáhají zaplnit mezery v knižní sbírce Slovanské knihovny, je nutné zmínit především množství duplikátů poskytnutých opakovaně v průběhu roku brémskou institucí Forschungsstelle Osteuropa a rozsáhlý dar věnovaný Herderovým institutem v Marburgu.

Hlavní odborně kulturní akcí, na jejíž přípravě se Slovanská knihovna v roce 2011 podílela, byla organizace mezinárodní konference *Ruská pomocná akce v Československu: historie, význam, dědictví*, která byla uspořádána k devadesátému výročí vyhlášení Ruské pomocné akce, a rovněž příprava stejnojmenné výstavy. Obě akce pořádané společně s občanským sdružením Ruská tradice se konaly pod záštitou prvního místopředsedy vlády a ministra zahraničních věcí České republiky Karla Schwarzenberga. V průběhu roku Slovanská knihovna pořádala nebo se podílela na přípravě dalších šesti výstav a deseti kolokvií, prezentací, literárních večerů či přednášek.

Knihovnický institut

V roce 2011 pokračovalo budování informačních zdrojů Knihovnického institutu, které jsou určeny knihovníkům a informačním pracovníkům, studentům a pedagogickým pracovníkům oboru a dalším zájemcům.

Jedná se o:

- 1) elektronický portál *Informace pro knihovny*, jehož účelem je zpřístupňovat a odkazovat domácí a ve výběru i zahraniční dokumenty, oborové databáze a další informační nástroje z oboru knihovnictví a informační věda. Portál vykazuje vysokou návštěvnost, za rok 2011 zaregistroval cca 2 262 000 přístupů a cca 523 000 virtuálních návštěv.
- 2) *Oborovou bránu KIV* budovanou v rámci *Jednotné informační brány*. Zde byl rozšířen obsahový záběr pro výběr zdrojů a v rámci JIB byla uplatněna autentizace k licencovaným zdrojům NK ČR pomocí Shibboleth.

3) *Facebook Knihovnického institutu* založený v říjnu 2011. Tři měsíce jeho existence byly věnovány budování klientely, profilování obsahu a získávání poznatků. V současné době je celkový počet oslovených uživatelů 43 za týden.

Knihovnický institut zajišťoval koordinaci aktivit knihoven v souvislosti s realizací *Projektů internetizace knihoven*. Byla provedena dvě rozsáhlá šetření (2 500 knihoven), jejichž cílem bylo zjistit zájem a zapojení knihoven do tohoto projektu a současně připravit podklady pro výběrové řízení na dodavatele připojení k internetu.

Koordinace výkonu regionálních funkcí knihoven probíhala na bázi komise pro regionální funkce Sdružení knihoven ČR. Ve dnech 12. a 13. 10. 2011 se uskutečnila v Plzni celostátní konference *Regionální funkce 2011*. Zpráva o výkonu regionálních funkcí za rok 2010 byla rozeslána vedoucím odborů krajských úřadů.

S podporou Ministerstva kultury a ve spolupráci s nakladatelstvím Host byla vydána publikace *Čtenáři a internauti* (autor Jiří Travníček), jež přináší výsledky druhého celostátního průzkumu dospělé populace zaměřeného na problematiku četby a čtenářství, který byl uskutečněn v roce 2010.

Byla zpracována první verze metodického pokynu pro výstavbu a rekonstrukci knihoven zřizovaných a/nebo provozovaných obcemi a kraji na území ČR.

Národní knihovna ČR ve spolupráci se Svazem knihovníků a informačních pracovníků ČR zpracovala návrhy na novelu autorského zákona č. 121/2000 Sb. s vazbou na připravovanou masovou digitalizaci tištěné produkce vydané na území České republiky.

Národní knihovna ČR se rovněž podílela na práci Sektorové rady pro kulturu a v projektu Národní soustava povolání II na definování typových pozic knihovnických profesí.

Dále se rozšířila spolupráce knihoven na projektu *Benchmarking knihoven*, který umožňuje měření a porovnávání výkonu a činnosti knihoven. Na projektu v roce 2011 participovalo již 181 knihoven.

Byl zajištěn výpočet a úhrada odměn autorům za rok 2010 za půjčování děl v knihovnách ČR dle autorského zákona č. 121/2000 Sb. (22,7 mil. Kč) a úhrada odměn vyplývajících z kolektivních licenčních smluv na půjčování nosičů zvuku a veřejná čtení v knihovnách ČR (6 mil. Kč).

Odbor digitálních fondů

Členství v IIPC – International Internet Preservation Consortium

NK ČR je členem mezinárodního sdružení, které koordinuje spolupráci na archivaci webu a dalších on-line zdrojích. V roce 2011 proběhly pravidelné volby do řídicího výboru IIPC, kde se každý rok obměňuje část členů. V roce 2011 se uvolnila 2 místa, na která kandidovala NK ČR spolu s německou a nizozemskou národní knihovnou. Naše kandidatura byla úspěšná a byli jsme zvoleni do řídicího výboru na příští tři roky.

Archivace webu

Kromě pravidelných sklizní obsahu českého webu byla v návaznosti na úmrtí Václava Havla provedena mimořádná tematická sklizeň, která zachytila reakce webových médií na život a smrt této výrazné osobnosti.

eDepozit – příjem dobrovolných a povinných výtisků elektronickou cestou

Národní knihovna zahájila práce na realizaci příjmu dokumentů elektronickou cestou. Po úvodních pracích byla zpracována přihláška k financování v programu Ministerstva kultury České republiky NAKI pro léta 2012–2015. Přihláška byla koncem roku 2011 vyhodnocena jako úspěšná a zakládá víceletý dotační projekt obsahující vývoj metodik, softwarových nástrojů a poloprovoz.

Vývoj softwaru

V roce 2011 probíhal vývoj dvou unikátních softwarových nástrojů „Resolver URN:NBN“ a „DIFFER“, které jsou důležité pro zprovoznění Národní digitální knihovny. Vývoj dalších specializovaných softwarových nástrojů bude pokračovat mimo jiné v rámci projektu NAKI-eDepozit.

Programy a projekty

Rozvoj Národní knihovny České republiky jako výzkumné organizace

Doba řešení: 2010–2015

Koordinátor: Adolf Knoll

Národní knihovna České republiky se řídí svou dlouhodobou koncepcí výzkumu a vývoje původně zpracovanou na léta 2010–2015. Tato koncepce je průběžně aktualizována na základě dosažených výsledků a případných nových potřeb. V souladu s ní probíhalo v roce 2011 řešení čtyř níže uvedených oblastí.

Oblast 1. Zdokonalení virtuálního badatelského prostředí Manuscriptoria

Doba řešení: 2010–2015

Odpovědný pracovník: Zdeněk Uhlíř

V roce 2011 pokračovalo rozšiřování sítě partnerů Manuscriptoria testováním agregace distribuovaných komplexních digitálních dokumentů nových partnerů (Národní knihovna Chorvatska, Národní knihovna Srbska, Univerzitní knihovna Bělehrad, Vědecká knihovna Plovdiv, Národní knihovna Brazílie). V dodávkách dokumentů pokračovali i partneři stávající (Univerzitní knihovna Budapešť, Národní knihovna Běloruska). Manuscriptorium zahájilo spolupráci s World Digital Library. V rámci technického rozvoje bylo zdokonaleno vyhledávání (metoda grafických variant, prototyp využití tezaurů a autorit). Pro on-line verzi porovnávače textů byla pořízena Web Service. Byly vytvořeny nástroje pro formalizovaný zápis informace o typu obsahu obrazů a na jeho základě i pilotní aplikace. Pro potřeby Manuscriptoria byl adaptován hudební editor Kancio.

Oblast 2. Dlouhodobá ochrana (LTP – Long-Term Preservation) digitálních dokumentů

Doba řešení: 2010–2015

Odpovědný pracovník: Jan Hutař, od 1. 12. 2011 Bedřich Vychodil a Ladislav Cubr

V předchozích letech byl výzkum v oblasti dlouhodobé ochrany digitálních dokumentů zaměřen na několik dílčích podoblastí. Na základě výsledků roku 2011 se jako základní předmět zájmu vyprofilovaly dvě základní podpůrné oblasti pro další výzkum dlouhodobé ochrany digitálních dokumentů – formáty a systém trvalé identifikace. V těchto oblastech se další výzkum soustředí na podpůrnou aplikaci pro kontrolu formátů obrazových dat nazvanou DIFFER (Determinator of Image File Format propERTies) a na další vývoj nástroje Resolver URN:NBN. Obě tyto aplikace budou tvořit podpůrné nástroje jak pro projekt NDK, tak bude možné další využití ve spolupráci s jinými knihovnami a institucemi v ČR.

Oblast 3. Archivace a zpřístupnění sklizených webových stránek

Doba řešení: 2011–2015

Odpovědný pracovník: Libor Coufal

Řešení se zabývá výzkumem vhodných formátů pro uložení webových dat z pohledu dlouhodobého uchování a možnostmi jejich uložení v LTP systému (zpracování před ingestem; analýza a návrh automatických ingest procesů do LTP systému; nastavení profilů metadat a jejich automatická extrakce z interních i externích zdrojů). S daty pořízenými při archivaci webu souvisí také potřeba vytvoření odpovídajícího modelu archivace, uložení v METS formátu společně s metadaty atd. V roce 2011 bylo rozhodnuto o přechodu na zapisování sklizených dat do formátu WARC. Vlastní řešení se soustředilo zejména na zkoumání formátů ARC a WARC a jejich vzájemné mapování. Byla provedena detailní analýza specifikace formátu ARC a jeho logické struktury. Výstup z této analýzy bude dále sloužit zejména jako podklad pro mapování struktury ARC na strukturu WARC a také pro určení struktury a zdrojů metadat pro obohacení archivních balíčků. Dalším logicky navazujícím krokem byla analýza specifikace formátu WARC, která bude sloužit ke stanovení požadované struktury formátu WARC jak pro data z migrace z formátu ARC, tak pro nově sklizená data. Testovali jsme také zapisování sklizení do formátu WARC a testování nástrojů pro konverzi z formátu ARC do formátu WARC.

Oblast 4. Vývoj metodik ochrany, konzervace a restaurování knihovních fondů (historických i novodobých)

Doba řešení: 2010–2015

Odpovědný pracovník: Petra Vávrová

Digitalizace katalogů a knihovních sbírek výrazně proměňuje podobu veřejných knihoven a jimi poskytovaných služeb. Uživatelé stále více využívají elektronické zdroje a služby na nich založené a tento proces se bude v blízké budoucnosti ještě výrazněji posilovat. Současně s tím se proměňuje význam a role knihovních dokumentů. V případě knihoven uchovávajících povinné výtisky se zhodnocuje jejich konzervační funkce a v budoucnu se předpokládá jejich význam jako referenčních sbírek využívaných pro identifikaci a autentifikaci elektronických kopií a jako trvalá nebo dlouhodobá záloha; tím stoupá důležitost konzervačních sbírek Národní knihovny ČR i dalších knihoven v České republice. V přímém protikladu s tím je ale stav některých částí fondů. Významná degradace se projevuje nejen u novin a dalších dokumentů z 19. a 1. poloviny 20. století, ale projevuje se i u publikací z pozdější doby. Není dostatečný přehled o rozsahu poškození konzervačních sbírek a stupni i rychlosti další postupné degradace dané stářím, materiálem anebo uložením. Tyto skutečnosti předurčují směr a obsah vývojových aktivit v oblasti péče, konzervace a restaurování knihovních fondů. Zaměřujeme se na průzkum fyzického stavu fondů, upřesňujeme a pracujeme s parametry znalostní databáze, monitorujeme kvalitu ovzduší v depozitářích, vyvíjíme a ověřujeme metodiky ochrany, konzervace a restaurování knihovních fondů a zdokonalování metodik a analýz materiálů knihovních fondů. Zaměřujeme se na průzkum dostupných metod odkyselování a výsledky dosažené těmito metodami. Vybíráme materiály charakterizující novodobé fondy, které budou odkyseleny ve světě dostupnými odkyselovacími metodami (hromadnými i individuálními). Současně vyhodnocujeme rizika a výhody těchto metod, abychom mohli v budoucnu odkyselit nejohroženější svazky. Hlavním cílem péče o historické fondy se stávají takové úkoly, jako např. posouzení stavu, detailní průzkum a navržení opatření pro zkvalitnění péče o národní kulturní památky – *Vyšehradský kodex* a *Pasionál abatyše Kunhuty*.

Výzkumné záměry

Výzkum a vývoj nových postupů v ochraně a konzervaci vzácných písemných památek

Doba řešení: 2005–2011

Hlavní řešitel: Jiří Vnouček (do dubna 2005), Magda Součková (duben – prosinec 2005), Jerzy Stankiewicz (2006 – květen 2010), Jan Novotný (červen 2010 – 2011)

Finanční podpora: Ministerstvo kultury ČR

V oblasti výzkumu a vývoje preventivních opatření vedoucích k ochraně knihovních fondů byla v roce 2011 komplexně zpracována problematika zkvalitnění vlastností krabic pro ochranu písemných památek, byla testována ochranná funkce krabic proti změnám relativní vlhkosti a teploty okolního prostředí a zjišťována prostupnost materiálů, používaných na ochranné obaly, pro vzdušné polutanty. V tematické části vymezené stanovením míry poškození písemných památek a výzkumem a vývojem konzervátorských metod vedoucích k jejich záchraně byla v rozsahu úkolu *Konzervace vzácných iluminovaných rukopisů* zpracována metodika průzkumu iluminací středověkých rukopisů. Průzkum je založen na zmapování malířské techniky iluminátora, poškození iluminací a analýze použitých materiálů. V oblasti *Metodika a dokumentace stavu poškození fondů, konzervátorské průzkumy* byl systematicky zpracováván souhrnný přehled a uvedena praktická hlediska dokumentace historických fondů. Restaurátorská dokumentace a fotografická dokumentace fyzického stavu exemplářů je při výběrové digitalizaci postupně začleňována do nově vytvořeného Restaurátorského Informačního Systému (ResIS). Při vývoji systému ResIS byl kladen důraz na zajištění vzájemné kompatibility dat jak uvnitř systému, tak i při výměně s jinými systémy. Metadatová interoperabilita je podporována nově vyvinutým XML schématem TEI_RESIS, které je plně kompatibilní s mezinárodním standardem TEI P5; toto schéma je pak implementováno do metadatového

kontejneru METS. Zabezpečení dlouhodobé archivace a ochrany dat je jednou z předností systému ResIS. V oblasti konzervátorských průzkumů byl zpracován přehled moderních spektroskopických metod vizualizace filigránů a jejich potenciálního využití při datování nejstarších českých tisků. Filigrány byly zkoumány v tzv. *Novém zákonu se signetem*, jenž byl starší generací badatelů datován do roku 1475 a dlouho považován za druhý nejstarší domácí tisk. V rámci úkolu *Konzervační činidla pro kolagenní historické materiály* byl zjišťován vliv dosud netestovaných, komerčně nabízených konzervačních přípravků na vazební kolagenní materiály a tyto přípravky byly porovnány s tradičními konzervačními činidly. Nakonzervované vzorky byly podrobeny přirozenému stárnutí a stárnutí plynnými polutanty (SO_2 a NO_2), které je charakterizováno změnou tahových vlastností, barevnosti a teploty smrštění nakonzervovaných materiálů.

V posledním roce realizace výzkumného záměru byl zorganizován jednodenní seminář *Výzkum a vývoj nových postupů v ochraně a konzervaci písemných památek (2005–2011)*, který se uskutečnil dne 1. prosince 2011 v Zasedacím sále Národní knihovny ČR. Seminář byl prezentací výstupů výzkumného záměru. Příspěvky jednotlivých přednášejících jsou publikovány v recenzovaném sborníku, kde jsou rozděleny do celkem osmi tematických okruhů výzkumného záměru.

Programové projekty výzkumu a vývoje

Národní projekty

Nástroje pro zpřístupnění tištěných textů 19. století a první poloviny 20. století

Doba řešení: 2011–2015

Hlavní řešitel: Jiří Polišenský

Finanční podpora: Ministerstvo kultury ČR

Hlavním cílem projektu je vytvořit nástroje, které usnadní přístup k tištěným dokumentům pocházejícím z uvedeného období. Řešení, která se budou v rámci projektu vytvářet, lze rozdělit do čtyř základních skupin:

- aplikace pro práci se znalostními bázemi starších vrstev českého jazyka,
- vytváření slovníků odpovídajících starším pravopisným pravidlům a nástroje pro transliteraci,
- vytvoření jednoduchého lemmatizátoru pro 19. století,
- analýza typů fraktury používaných v první polovině 19. století a vývoj nástroje na podporu jejich rozpoznávání pro jazykově české publikace.

Na realizaci projektu se mimo odborníků z řad Národní knihovny podílí i vědečtí pracovníci z Ústavu Českého národního korpusu Filozofické fakulty Univerzity Karlovy a vývojoví pracovníci společnosti Elsyst Engineering. V roce 2011 bylo zahájeno řešení první etapy projektu, které končí k 31. prosinci 2012. V této fázi by se měla vytvořit beta verze aplikace pro plnění znalostních bází, pokračovat v pracích spojených s tvorbou slovníků pro první polovinu 19. století započatých v rámci projektu *Optimalizace nástrojů pro digitalizaci tištěných dokumentů ohrožených degradací kyselého papíru*, analyzovat funkční vlastnosti lemmatizátoru a možnosti jeho integrace do vyhledávacího nástroje a zpracovat studii mapující české vydavatele a tiskárny první poloviny 19. století za účelem vytvoření vzorníků používaných písem. Byla tak provedena analýza požadavků na funkcionalitu aplikace a následně vyvíjeny jednotlivé algoritmy, přičemž jádrem řešení budou funkce zaměřené na management zakázek a správu uživatelů. Externí spolupracovníci pokračovali v plnění jazykových bází klíčových pro úspěšnost rozpoznávání. Celkem bylo zkorrigováno 15 118 stran monografií a 7 618 stran periodik. Dále byly zahájeny práce na slovníku pro druhou polovinu 19. století, a to zejména z důvodu ověření koncepčních a metodologických přístupů a vzhledem k tomu, že pro toto období je již nyní k dispozici dostatek opravených textů. V neposlední řadě pak vznikl seznam vydavatelů tištěných textů pro sledované období na základě důkladných rešerší bibliografických záznamů. Řešitelé projektu se dále aktivně účastnili konference Computational Linguistics Applications v Jachrance v Polsku, kde přednesli příspěvek o jednotlivých aplikacích používaných v rámci realizace uvedeného projektu. Zájem vzbudil zejména klíčový nástroj CODEG určený pro opravy textů a budování jazykových bází.

Metodika hodnocení vlivu kvality ovzduší na knihovní a archivní fondy

Doba řešení: 2011–2015

Hlavní řešitel: Jiří Smolík, Ústav chemických procesů AV ČR, v. v. i.

Řešitel za Národní knihovnu ČR: Magda Součková

Finanční podpora: Ministerstvo kultury ČR

Cíle projektu jsou: vývoj metodiky hodnocení kvality vnitřního ovzduší v knihovnách a archivech za účelem snížení škod na knihovních a archivních fondech způsobených nepříznivými vlivy prostředí a zvýšení znalostí přímých závislostí mezi poškozením knihovních a archivních fondů a okolními vlivy s následným zavedením opatření ke zmírnění negativních důsledků zhoršeného prostředí. Řešení projektu je rozděleno do tří navzájem se doplňujících témat: a) vývoj pokročilého monitoringu plyných polutantů a prachových částic, b) hodnocení vlivu jednotlivých polutantů na knihovní a archivní fondy a c) návrh opatření, vedoucích ke zlepšení vnitřního prostředí. Součástí řešení bude i sledování vlivu vnějšího ovzduší. Studie bude prováděna v několika odlišných lokalitách, lišících se kvalitou ovzduší (městske prostředí, průmyslová oblast, zemědělská oblast) v různých ročních obdobích tak, aby byl zahrnut i vliv meteorologických podmínek. K měření stavu vnitřního prostředí byly zvoleny knihovní depozitáře, v nichž jsou uchovávány totožné inkunábule, na kterých proběhne nedestruktivní průzkum (stav vazby, knižního bloku, barevnost, mechanické poškození apod.). Zjištěné rozdíly a poškození budou moci být přiřazeny buď způsobu užívání, nebo vlivu prostředí, které bude charakterizováno naměřenými hodnotami plyných polutantů a prachových částic. V roce 2011 se po přípravných pracích začalo s měřením prostředí v Jihočeské vědecké knihovně Zlatá Koruna a v Oblastním archivu v Třeboni. Bylo provedeno měření totožných inkunábulí v Klementinu a ve Zlaté Koruně přístrojem SurveNIR.

Interoperabilita v paměťových institucích (INTERPI)

Doba řešení: 2011–2015

Hlavní řešitel: Marie Balíková

Finanční podpora: Ministerstvo kultury ČR

URL: <http://autority.nkp.cz/interpi>

Spolurešitelskou organizací tohoto projektu je Národní archiv. Cílem je podílet se na uživatelsky vlídném zpřístupnění národního kulturního, industriálního a přírodního dědictví obsaženého v digitalizovaných fondech a sbírkách paměťových institucí, tj. archivů, galerií, knihoven, muzeí, památkových ústavů i dalších. Projekt nabízí jedno z možných řešení: tvorbu společné znalostní databáze paměťových institucí na bázi národních autorit odpovídajících potřebám všech paměťových institucí a obohacených o potřebné sémantické informace umožňující i strojové zpracování dat. Přináší také nové paradigma zpracování dat (objektové), které se zaměřuje na obsahovou stránku zpřístupňovaných objektů – tedy na zpracování entit (tříd) a komplexních vztahů mezi nimi, a jehož cílem je zabezpečení sémantické interoperability jednotlivých fondů, sbírek a souborů archiválií. K nejdůležitějším výsledkům roku 2011 (prvního roku 1. etapy), které vedly k nejvýznamnějšímu posunu znalostí a lze je považovat za nejcennější přínos řešitele, patří specifikace požadavků paměťových institucí v oblasti základní skupiny entit, tj. personálií, korporací a geografických entit, a návrh datové struktury pro tuto skupinu entit. Oba výsledky jsou jedinečné v tom, že jsou projevem konkrétní kooperace různých typů paměťových institucí a spojují jejich specifická hlediska a požadavky.

Ochrana knižního fondu a dokumentů aplikací esenciálních olejů

Doba řešení: 2011–2015

Hlavní řešitel: Zbyněk Večeřa, Ústav analytické chemie AV ČR, v. v. i.

Řešitel za Národní knihovnu ČR: Jiří Neuvirt

Finanční podpora: Ministerstvo kultury ČR

Cílem projektu je zabránit poškození knih v důsledku napadení plísními zejména v depozitářích s nevhodnými parametry vnitřního prostředí a vyvinout metodiku a zařízení na dezinfekci již napadeného fondu. Vyvinutá metodika musí být účinná a s minimálními nároky na obsluhu. V neposlední řadě cílem tohoto projektu je i zlepšení zdravotních a hygienických podmínek v knihovnách a archivních zařízeních.

Ochrana a trvalé zpřístupnění webových zdrojů jako součásti národního kulturního dědictví

Doba řešení: 2006–2011

Hlavní řešitel: Ludmila Celbová (2006–2007), Libor Coufal (2008–2011)

Finanční podpora: Ministerstvo kultury ČR

URL: <http://webarchiv.cz/>

Rámcovým cílem projektu je hlouběji se zabývat aspekty ochrany a trvalého zpřístupnění webových zdrojů, a to jak z hlediska vývoje informačních technologií, tak i z hlediska legislativního. Rok 2011 byl posledním rokem projektu, čemuž odpovídal i snížený objem finančních prostředků a provedených prací. V tomto roce bylo zautomatizováno a upraveno generování náhledů v Konspektu tak, aby bylo možné náhledy spravovat a přidávat i v aplikaci WA Admin. Pokračoval vývoj nástroje pro interní správu workflow archivace webu WA Admin: byl vytvořen generátor seznamu seminěk, dopracována funkcionalita pro smlouvy (bianco smlouvy, nové smlouvy, deaktivace smluv, doplňky smluv). Byl vyvinut prototyp aplikace WA Harvester, umožňující automatizaci rutinních činností při sklizení.

Budování databáze rukopisných a tištěných hudebních pramenů uložených ve sbírkách na území Čech a Moravy

Doba řešení: 2006–2011

Hlavní řešitel: Zuzana Petrášková

Finanční podpora: Ministerstvo kultury ČR

Rok 2011 byl posledním rokem řešení projektu. Podařilo se ukončit naplánované práce. Ohlas na zpřístupnění českých hudebních sbírek v mezinárodní badatelské i interpretační obci se promítá do dotazů, které na základě vyhledávání v bázi RISM (na adrese www.rism.info) dostáváme my i další archivy, které mají takto sbírky uloženy. Podařilo se rovněž uskutečnit propojení zpracovaných záznamů k digitalizovaným dokumentům, které jsou v Manuscriptoriu již přístupné. Dle statistik, které jsme od redakce RISM získali, je návštěvnost záznamů uživateli z České republiky vysoká. Uspořádali jsme seminář za přítomnosti pracovníka redakce RISM. K práci na dokumentaci hudebních pramenů se připojil i archiv Pražské konzervatoře a Fond hudebnin Českého rozhlasu. Pracovníci těchto institucí byli vyškoleni v rámci semináře a konzultace jim jsou průběžně poskytovány pracovníky Hudebního oddělení, kteří na projektu participují. Na obou řešitelských pracovištích jsme pokračovali v průzkumu dosud nezpracovaných sbírek, které jsou zatím uloženy bez patřičné ochrany a zpracování.

Národní autority v prostředí muzeí a galerií – interoperabilita s NK ČR

Doba řešení: 2006–2011

Hlavní řešitel: Zdeněk Lenhart, CITeM Moravského zemského muzea v Brně

Řešitel za Národní knihovnu ČR (NK není příjemce podpory): Zdeněk Bartl

Finanční podpora: Ministerstvo kultury ČR

URL: <http://www.citem.cz>

Vytvořením systému národních autorit paměťových institucí bude výrazně racionalizováno zpracování sbírek knihoven, muzeí a galerií a bude dosaženo unifikace selekčních údajů v bázích paměťových institucí. Projekt byl v závěru roku 2011 obhájěn včetně certifikované metodiky.

Evidence digitalizovaných dokumentů, sledování procesu zpracování a vývoj systému pro zpřístupnění

Doba řešení: 2008–2011

Hlavní řešitel: Martin Lhoták

Řešitel za Národní knihovnu ČR: Ivan Ljubka

Finanční podpora: Ministerstvo kultury ČR

Projekt řešený ve spolupráci s Knihovnou Akademie věd ČR se skládá ze tří základních cílů – sledování a optimalizace digitalizačního workflow, evidence digitalizace knihovních fondů v celonárodním měřítku a vývoj systému Kramerius pro zpřístupnění digitálních dokumentů. V roce 2011 probíhaly zejména kon-

tinuální práce spojené s obohacováním Registru digitalizace o data z digitalizačních projektů řešených Národní knihovnou ČR, Knihovnou Akademie věd ČR a dalšími knihovnami spolupracujícími v rámci programu VISK 7. Stejná data se průběžně zpřístupňovala v rámci digitální knihovny Kramerius.

Národní knihovna ČR – zabezpečení elektronických informačních zdrojů pro výzkum, vývoj a inovace

Doba řešení: 2009–2011

Hlavní řešitel: Hanuš Hemola

Finanční podpora: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR

URL: http://www.nkp.cz/pages/sluz_vz09006.htm a speciální stránky jednotlivých konsorcií

Cílem projektu je formou organizace několika konsorcií za účasti více než 60 českých knihoven, vzdělávacích a výzkumných institucí zabezpečit přístup k databázím EBSCO a OCLC. Ustavením oborových konsorcií je zabezpečen přístup k elektronickým informačním zdrojům pro knihovnictví a informační vědu, hudbu a hudební vědu. V individuálních licencích jsou zpřístupněny pouze uživatelům Národní knihovny ČR plnotextové akademické elektronické informační zdroje profilových oborů (ebrary). Projekt rovněž finančně podporuje zabezpečení sféry vědy, výzkumu a inovací v ČR primárními informačními zdroji ze zahraničí prostřednictvím služeb center mezinárodních meziknihovnických služeb v Národní knihovně ČR, v Moravské zemské knihovně, ve Vědecké knihovně v Olomouci, v Knihovně Akademie věd ČR a v Národní technické knihovně.

Mezinárodní projekty

LiWa (Living Web Archives)

Doba řešení: 2008–2011

Hlavní řešitel: Claudia Niederee, Gottfried Wilhelm Leibnitz Universität, Hannover, Německo

Řešitel za Národní knihovnu ČR: Libor Coufal

Finanční podpora: 7. rámcový program EU

URL: <http://liwa-project.eu/>

Living Web Archives (LiWA) je tříletý výzkumný projekt financovaný EU, zaměřený na oblast archivace webu. Současné nástroje pro archivaci webu dosahují díky prudkému rozvoji webových technologií hranice svých možností. Cílem LiWA je navrhnout a otestovat nové postupy, které umožní zlepšit kvalitu obsahu webových archivů a jejich dlouhodobou hodnotu pro uživatele a vdechnout webovým archivům život. Výstupem projektu je nová generace nástrojů pro sklízení, uchování, analýzu a obohacení obsahu webových archivů, které umožní dlouhodobou interpretovatelnost tak, jak se archivy budou vyvíjet, lepší věrnost obsahu archivu filtrováním nepodstatného šumu a zachycení rozmanitého obsahu (multimédia, sociální web aj.). Projekt byl ukončen v lednu 2011.

IMPACT (IMProving ACcess to Text)

Doba řešení: 1. 1. 2008 – 31. 12. 2011; Národní knihovna ČR členem od 1. 4. 2010

Hlavní řešitel: Hidelines Balk, Koninklijke Bibliotheek/Nationale bibliotheek van Nederland, Haag, Nizozemsko

Řešitel za Národní knihovnu ČR: Tomáš Foltýn

Finanční podpora: 7. rámcový program EU

URL: <http://www.impact-project.eu/>

Mezinárodní projekt IMPACT sdružuje 26 partnerských institucí z celé Evropy. V projektu jsou zastoupeny knihovny (národní či velké univerzitní), jazykovědná výzkumná centra a dále technologická centra zabezpečující vývoj. Základními cíli projektu je zdokonalit uživatelský přístup k historickým textům díky zlepšování výsledků OCR, sdílet informace o průběhu masové digitalizace, definovat „best practices“ pro jednotlivé typy dokumentů a vytvářet nástroje, které by tento proces zefektivnily či vybudovat metodologické centrum, které by v budoucnosti poskytovalo konzultace pro proces

digitalizace a zároveň definovalo mezinárodně platné strategie. Národní knihovna ČR je zodpovědná za tvorbu 100% OCR dokumentů ve formátu PAGExml v českém jazyce, testování některých nástrojů, spolupráci s jazykovým partnerem na vytváření slovníků pro starší češtinu nebo prezentování výsledků projektu. Kromě těchto základních úkolů se podílí i na vybudování metodologického centra. V roce 2011 splnila Národní knihovna ČR všechny stanovené úkoly. Jako první partner mezi všemi zúčastněnými dokončila tvorbu PAGExml souborů obsahujících 100% OCR vybraných dokumentů, přičemž dodržela veškerá pravidla a interní stanovy týkající se segmentace textu. Národní knihovna ČR byla v návaznosti na tuto skutečnost zvolena jako hlavní garant testování nástrojů a sekundárních workflow určených k vylepšování segmentace. Přestože detailní testy provedené řešiteli projektu i jejich externími spolupracovníky nedosáhly s ohledem na projekt zcela uspokojivých výsledků, byla činnost Národní knihovny ČR kladně hodnocena i v této oblasti. O výjimečné reputaci řešitelského týmu mezi ostatními partnery svědčí i to, že Národní knihovna ČR byla požádána, aby hostila IMPACT European Commission Review Meeting 2011, jehož se v rolích hodnotitelů účastnili i zástupkyně Evropské komise Liina-Maria Munari či ředitel pro vývojové aktivity novozélandské národní knihovny Steve Knight. Hlavní řešitel Národní knihovny ČR Tomáš Foltýn byl zároveň projektovým týmem zvolen jedním ze zástupců odpovědným za jednání s Khalilem Rouhanou (EC Director for Digital Content & Cognitive Systems) o budoucnosti projektů spojených s digitalizací knihovnických fondů. Během řešení projektu se ukázalo, že Národní knihovna ČR patří k předním institucím zabývajícím se způsoby vylepšování OCR tištěných dokumentů a že výsledky vývojových aktivit řešitelského týmu, které byly realizovány v rámci projektu *Optimalizace nástrojů pro digitalizaci tištěných dokumentů ohrožených degradací kyselého papíru* a jež pokračují řešením projektu *Nástroje pro zpřístupnění tištěných textů 19. století a první poloviny 20. století*, mají pro danou oblast velký význam i v celoevropském kontextu.

Evropské a další aplikační projekty

Europeana version 1.0

Doba řešení: 2009–2011

Hlavní řešitel: Jill Cousins, Europeana Office, based in the National Library of the Netherlands, on behalf of the EDL Foundation

Řešitel za Národní knihovnu ČR: Tomáš Klimek

Finanční podpora: program eContentPlus

URL: <http://europeana.eu/portal/>

Snahou rozsáhlého projektu, mezi jehož první partnery patří také Národní knihovna ČR, je vytvořit vyhledávací a prezentační platformu pro digitalizované artefakty evropské kultury (knihy, obrazy, filmy, archiválie). Prostřednictvím portálu bylo již zpřístupněno 20 milionů objektů z více než 1 500 institucí a 32 zemí. Projekt je zaměřen na oslovení nejširší veřejnosti. Cílem účasti Národní knihovny ČR v projektu je prezentace spravovaných dokumentů i výsledků digitalizační činnosti a využití možnosti navázat kontakty pro budoucí spolupráci týkající se obsahové expanze digitální knihovny Manuscriptorium. Zástupce Národní knihovny byl zařazen do pracovní skupiny tzv. agregátorů, tedy partnerů poskytujících obsah většího množství institucí. NK ČR se aktivně účastní workshopů, na nichž se projednává budoucí podoba portálu Europeana, nastavují se směry jeho vývoje a podmínky spolupráce s institucemi poskytujícími digitální obsah.

EMBARC (Enhance Manuscriptorium through Balkan Recovered Knowledge)

Doba řešení: 1. 9. 2010 – 30. 4. 2012

Finanční podpora: program Culture

Hlavní řešitel (koordinátor): Zdeněk Uhlíř

URL: <http://embark.manuscriptorium.com>

Cílem projektu EMBARK je obohatit a uchovat kulturní dědictví integrací jeho rozdělených složek (rukopisů, starých tisků a dalších historických písemných materiálů) a zprostředkovat jej pro potřeby

kulturních uživatelů a mladých odborníků. Z původních čtyř partnerů (NK ČR – koordinátor projektu; Institut bulharského jazyka, Sofia, Bulharsko; Ústřední veřejná knihovna, Veria, Řecko; Národní knihovna Srbska, Bělehrad, Srbsko) vystoupil kvůli krizi z projektového konsorcia řecký partner, takže musel být vytvořen nový plán prací a rozpočet. Byly uspořádány workshopy v Sofii (lemmatizace plných textů historických dokumentů za použití nástroje TreeTagger), v Praze (edice plných textů historických dokumentů dle standardu TEI) a v Bělehradu (rozšiřování databáze Gaiji Bank pro vkládání nestandardních grafemů a alografů do XML dokumentů; tvorba distribuovaných komplexních digitálních dokumentů za použití aplikací MTool a MCan). Byl připraven doprovodný sborník statí (včetně CD) pro výstavy a zahájeno testování agregace dokumentů (Národní knihovna Srbska, Univerzitní knihovna Bělehrad, Vědecká knihovna Plovdiv).

COMMUNIA : The European Thematic Network on Digital Public Domain

Doba řešení: 1. 7. 2007 – 28. 2. 2011

Finanční podpora: program eContentPlus

Hlavní řešitel (koordinátor): Francesco Profumo, Politecnico di Torino, Itálie

Řešitel za Národní knihovnu ČR: Lukáš Gruber

URL: <http://www.communia-project.eu>

Cílem projektu COMMUNIA je vytvořit doporučení pro strategii Evropské unie v oblasti problematiky zpřístupňování volných děl (angl. public domain) v digitálním prostředí. Vedle tohoto hlavního cíle se projekt také soustředí na další aktuální témata v oblasti zajišťování přístupu k autorským dílům, jakými jsou modely zpřístupňování děl, u kterých není možno dohledat autora (orphan works), formy veřejného licencování (např. Creative Commons), iniciativa Open Access – zajišťování otevřeného přístupu k vědeckým článkům a datům. Tyto cíle jsou dosahovány prostřednictvím organizací workshopů a seminářů na výše uvedená témata a tvorbou oficiálních prohlášení a manifestů, např. Manifest o volných dílech (Public Domain Manifesto, viz <http://www.publicdomain-manifesto.org>), jehož český překlad byl vytvořen. Finální zpráva se schválenými výsledky projektu bude v průběhu roku 2012 zveřejněna na webových stránkách <http://www.communia-project.eu>.

Rozvoj ruského oddělení Slovanské knihovny

Doba řešení: červen 2010 – květen 2011

Hlavní řešitel: Lukáš Babka

Finanční podpora: Fond Russkij mir (Ruská federace)

Cílem projektu bylo zacelit alespoň některé z mezer ve sbírce ruské literatury Slovanské knihovny, které vznikají díky nedostatečným finančním prostředkům určeným na akvizici nových dokumentů. Jednorocní finanční grant, poskytnutý na základě darovací smlouvy, umožnil zkontrolovat ediční přehledy jednotlivých ruských nakladatelství a koupit vybrané tituly, doplnit chybějící knihy důležitých soudobých ruských autorů a rovněž získat publikace, které kvůli jejich ceně není možné zakoupit z běžných prostředků na akvizici. Z prostředků grantu bylo zakoupeno 888 svazků knih.

Ostatní projekty

Národní projekty

Program Veřejné informační služby knihoven (VISK)

Všechny projekty v jednotlivých podprogramech jsou jednoleté. Tyto projekty se týkají podpory konkrétních činností knihoven v oblasti vzdělávání, provozu digitálních knihoven, produkce digitálních dat (retrospektivní konverze katalogů, digitalizace sbírek), provozu informačních portálů, přístupu k digitálním zdrojům a provozu Souborného katalogu ČR. Národní knihovna ČR se pravidelně účastní VISK za účelem podpory svých základních činností.

VISK 1

Koordinační centrum programu VISK

Odpovědný pracovník: Vít Richter

URL: <http://visk.nkp.cz/>

Koordinační centrum programu VISK zajišťovalo veškeré odborné, organizační a koordinační činnosti související s realizací celého programu VISK. V návaznosti na program VISK 3 byla zajištěna koordinace s *Projektem internetizace knihoven*, který realizuje Ministerstvo vnitra ČR.

Metodický pokyn pro výstavbu a rekonstrukci knihoven

Odpovědný pracovník: Vít Richter

URL: <http://goo.gl/LDxhh>

Jedním z cílů připravované Koncepce rozvoje knihoven ČR na léta 2011–2015 je podpora výstavby a rekonstrukcí knihoven v souladu s nejmodernějšími současnými trendy vyplývajícími z rozvoje informačních technologií a nových funkcí knihoven. Ve spolupráci s projektovou firmou Atrea byla zpracována první verze metodického pokynu pro výstavbu a rekonstrukci knihoven a zahájeno první kolo lektorování a připomínkového řízení.

VISK 2

Kurzy základní informační gramotnosti

Odpovědný pracovník: Eva Dostálková

URL: http://knihovnam.nkp.cz/sekce.php3?page=04_Vzd/03_OV_Akce/01_kurzy.htm

V rámci kurzů získávají frekventanti znalosti a dovednosti v rozsahu European Computer Driving Licence jako minimálního standardu vzdělání v oblasti práce s informačními a komunikačními technologiemi i pokročilé kompetence v oblasti počítačové a informační gramotnosti.

VISK 3

PROKOP – nástroj pro kontrolu konzistence dat napříč knihovními systémy

Odpovědný pracovník: Tomáš Foltýn

URL: <http://visk.nkp.cz/VISK3.htm>

Cílem předloženého projektu bylo vytvoření analytického nástroje pro porovnávání a vyhledávání bibliografických záznamů a dat z jednotlivých knihovních systémů a systémů digitálních knihoven, které jsou používány v rámci širokého spektra českých knihoven. Kontroly konzistence záznamů doposud probíhaly zejména v jednotlivých systémech separátně. Změny ve vzájemně propojených systémech zatím kontrole a monitorování podrobeny nebyly. Klíčová prostředí, v nichž je vhodné duplicity a neshody v záznamech prověřovat, jsou v současné době elektronické katalogy a další knihovní báze, digitální knihovny a v poslední době i Registr digitalizace. Zásadní pro úspěšné řešení projektu je vznik sady nástrojů pro sběr a harvesting dat z výše uvedenýchází a nástrojů. Data musí být následně unifikována na jednotný profil, který umožní prostřednictvím definovaných algoritmů vyhodnocovat kvalitu a unikátnost dat. Samotný nástroj PROKOP se skládá z DB/FS pracovního prostoru, do kterého se budou sklízet data z jednotlivých systémů či databází. K nim přistupuje modul využívající jednotlivé JAVA aplikace či SQL procedury a dotazy do vyhledávacího systému. Výstupem je report o zjištění shod, rozdílů, chybějících dat apod., z něhož je možné získat i statistické informace o výsledcích porovnání. Uvedené výstupy poskytují informace o míře shody zadaných popisných polí (např. v %), počtu exemplářů k jednotlivým titulům, jednotlivých identifikátorech (např. čísla ČNB, ISSN, ISBN apod.), chybějících údajích dle zadaného popisného pole (např. chybějící údaj u xy), dostupnosti odkazu (např. nefunkční URL) a dalších problematických entitách.

VISK 4

Zabezpečení provozu a správy Digitální knihovny Národní knihovny ČR

Odpovědný pracovník: Jiří Polišenský

URL: <http://visk.nkp.cz/VISK4.htm>

I v kalendářním roce 2011 byly prostředky získané prostřednictvím dotačního programu VISK 4 použity na vývoj a správu nástrojů využívaných Národní knihovnou ČR a dalšími knihovnami ČR. Z prostředků projektu se hradila maintenance systému Kramerius 3, přes nějž je zpřístupněno rozsáhlé kulturní bohatství moderních knihovnických fondů v rozsahu větším než 8 milionů stran, podpora nástroje Registr digitalizace a jeho interního vyhledávače FAST a systému Sirius. Vývojové aktivity byly spojeny zejména s digitální knihovnou Kramerius 4. Realizován byl konvertor datových struktur mezi kontejnerovým formátem METS a schématem FOxml, který je využíván repozitářem FEDORA, jenž tvoří základní stavební prvek uvedeného systému. Konvertor je samostatnou složkou administrativního menu, která zajišťuje rychlé načtení dat ve formátu METS (dle standardu definovaného Národní knihovnou ČR) a jejich transformaci do FOxml. Dále pokračovaly vývojové práce spojené s implementací schématu ALTOxml, a to zejména s ohledem na prezentování analyticky zpracovaných periodických titulů, kdy se zobrazují konkrétní články s logickými návaznostmi, v nichž se samozřejmě zvýrazňují vyhledané termíny. Dále bylo vypracováno propojení digitální knihovny Kramerius na sociální sítě (Google+, Facebook, Twitter), což otevře další možnosti marketingových aktivit zaměřených na koncové uživatele, kdy bude možné sdílet například nově importované dokumenty a jejich odkazy. Nutné byly i další práce spojené s rozvojem nástroje Sirius. Šlo o implementaci nových exportních modulů, modulů podporujících vytváření administrativních a technických metadat, konverzních nástrojů pro obrazové soubory či separátního modulu umožňujícího analytické zpracování dokumentů včetně pořadí čtení. K Registru digitalizace bylo připraveno rozhraní na připojení nástroje PROKOP, který by měl kontrolovat konzistenci dat napříč knihovnickými systémy, porovnávat záznamy a případně hlásit chybné údaje. Tento nástroj byl vyvinut v rámci separátního projektu financovaného z programu VISK 3, přičemž z dotačního programu VISK 4 bylo financováno jeho připojení na Registr digitalizace. Samotný vývoj Registru digitalizace byl financován prostřednictvím dodatečně podaného projektu v tomtéž programu.

Registr digitalizace.cz – nástroj pro minimalizaci duplicitního zpracování digitálních dokumentů

Odpovědný pracovník: Tomáš Foltýn

URL: <http://visk.nkp.cz/VISK4.htm>

V roce 2011 bylo plánováno zahájení hromadné digitalizace v rámci projektu *IOP – Vytvoření Národní digitální knihovny*. Současně s tím byly připravovány poměrně rozsáhlé projekty digitalizace regionálních knihoven. Tato skutečnost znamenala mnohem větší nároky na koordinaci procesu digitalizace, zejména s ohledem na výběr digitalizovaných dokumentů a předcházení duplicitního zpracování identických dokumentů. Registr digitalizace se tak stal klíčovým nástrojem, který využívají téměř všechna digitalizační pracoviště za účelem zefektivnění práce jednotlivých institucí s tímto systémem a usnadnění komunikace s ostatními systémy. S ohledem na výše uvedené skutečnosti byl podán samostatný vývojový projekt pro potřeby zefektivnění fungování Registru digitalizace, v jehož rámci byly v roce 2011 realizovány následující úpravy:

- vývoj rozhraní pro zobrazování předloh a digitálních objektů pocházejících z více knihoven, slučování záznamů v zobrazování a linkování na ostatní systémy,
- zpracování metodiky uživatelských přístupů do Registru digitalizace (případná registrace knihoven pro spolupráci); vývoj formulářů pro zadávání záznamů do Registru digitalizace z různých knihovnických katalogů,
- rozšíření propojení do systému ALEPH; rozšíření dotazování pro podávání dalších formátů dat,
- rozšíření již vytvořených modulů pro sklizení informací o digitálních objektech o další funkce, např. vkládání náhledů, podpora více formátů, jednoznačná identifikace digitalizovaných dokumentů,

- federování vyhledávaných dotazů do dalších „public“ zdrojů (např. projekty ONB či BSB),
- vývoj výstupních formulářů evidujících jednotlivé zdroje financování digitalizačních aktivit.

VISK 5

Retrospektivní konverze katalogů Národní knihovny České republiky (Generální katalog Univerzálního knihovního fondu I, Generální katalog Slovenské knihovny – staré tisky)

Odpovědný pracovník: Nataša Mikšová

Byl proveden předvýběr a příprava 61 000 záznamů tisků pro další zpracování z Generálního katalogu Univerzálního knihovního fondu I. Bylo dokončeno přidělování příznaků záznamům naskenovaných katalogů Slovenské knihovny (Generální katalog, katalog Ruského zahraničního historického archivu). Zpracováno bylo 27 000 záznamů z Generálního katalogu UKF I. Dále bylo zpracováno 2 240 záznamů převážně starých tisků z Generálního katalogu SK a 160 záznamů kalendářů z katalogu RZIA.

Rekatalogizace starých tisků uložených v Oddělení rukopisů a starých tisků Národní knihovny České republiky

Odpovědný pracovník: Alena Smítková

Byly aktualizovány záznamy z Generálního katalogu I s knihou v ruce. Do jednotné báze STT, bylo v roce 2011 doplněno 5 400 nových záznamů.

VISK 6

Digitalizace historických dokumentů Národní knihovny ČR 2010

Odpovědný pracovník: Zdeněk Uhlíř

URL: <http://www.manuscriptorium.eu>

V roce 2011 bylo v rámci VISK 6 z fondu Národní knihovny ČR zdigitalizováno 96 dokumentů (tj. 42 538 stran).

Digitalizace vybraných historických rukopisných hudebnin ze sbírky kantorského rodu Strachotů

Odpovědný pracovník: Šárka Handlová

URL: <http://www.manuscriptorium.eu>

V roce 2011 bylo v rámci VISK 6 z fondu Hudebního oddělení Národní knihovny ČR zdigitalizováno 48 dokumentů.

VISK 7

Konzervační ošetření ohrožených dokumentů, reformátovaných v podprogramu VISK 7

Odpovědný pracovník: Jiří Polišenský

URL: <http://kramerius.nkp.cz>

Národní knihovna ČR získala dotaci na projekt vytvoření Národní digitální knihovny, proto v roce 2011 již nezahrnula kompletní reformátování do projektu. Formou spoluúčasti se však pokračovalo v reformátování zvláště ohrožených dokumentů a skenování starších mikrofilmů. Celkem bylo naskenováno 39 689 stran. Zásadní činností projektu bylo zaměření na konzervaci a ošetření reformátovaných dokumentů. V rámci technické podpory pro paměťové instituce bylo vyrobeno 1 624 ochranných obalů z lepenky archivních kvalit; pro dříve reformátované dokumenty z fondu NK ČR bylo vyrobeno 5 706 ochranných obalů. Proběhlo testování unikátní metody odkyselování – Papersave. Díky tomu bylo odkyseleno 123 svazků (301 kg) dokumentů nejvíce ohrožených degradací kyselým rozpadem papírového nosiče. Proběhly opravy plotru Kasemake 503A a hybridní kamery Proserv Dual Profi+. Byl uhrazen roční poplatek ve výši 2 200 € pro prestižní program EROMM – European Register of Microform and Digital Masters, v němž je Národní knihovna ČR zastupující institucí pro Českou republiku.

Analytické zpracování vybraných periodických titulů z fondů Národní knihovny ČR

Odpovědný pracovník: Jiří Polišenský

URL: <http://kramerius.nkp.cz>

Projekt byl zaměřen na digitalizaci periodických titulů a následně analytické zpracování těchto titulů až na úroveň článků. Pro proces zpracování byly vybrány tituly, u nichž nebylo možné získat digitální záznam a analytický popis jiným způsobem, např. spoluprací se subjekty specializujícími se na oblast monitoringu tisku a analýzu médií (např. Anopress, Newton Media) nebo přebíráním kopií elektronických dokumentů přímo z vydavatelství. Celkem bylo zpracováno 70 126 stran dokumentů.

VISK 8

Zajištění provozu Jednotné informační brány v celonárodním měřítku, zpřístupnění informačních zdrojů Národní knihovny České republiky a českých webových zdrojů

Odpovědný pracovník: Bohdana Stoklasová

URL: <http://www.jib.cz>, <http://info.jib.cz>

Byla rozšířena nabídka zdrojů. Významným přínosem pro uživatele bylo rozšíření možností autentizace k licencovaným zdrojům NK ČR pomocí Shibboleth. V roce 2011 byly v rámci JIB integrovány různé zdroje zachycující články publikované v českých periodikách a přepis rozhlasového a televizního zpracování. Kromě metadat a náhledů jsou k dispozici i plné texty.

Multilicenční zpřístupnění českých elektronických informačních zdrojů v roce 2011

Odpovědný pracovník: Hana Nová

URL: <http://visk.nkp.cz/VISK8A.htm>

V rámci řešení projektu je zajištěno pokračování služby přístupu do českých plnotextových databází firmy Anopress (Mediální a Vědomostní) a databáze právních informací ASPI firmy WoltersKluwer. Do projektu se zapojilo 57 knihoven.

VISK 9

Rozvoj CASLIN Souborného katalogu ČR

Odpovědný pracovník: Eva Svobodová

URL: <http://skc.nkp.cz> nebo <http://www.caslin.cz>

Na konci roku 2011 obsahovala báze Souborného katalogu ČR 4 775 992 záznamů (což je o cca půl milionu záznamů více než v roce 2010). Z toho bylo 149 600 seriálů, 95 000 starých tisků, 259 800 speciálních druhů dokumentů. Webové stránky SK ČR navštívilo v roce 2011 průměrně 41 800 uživatelů měsíčně, což je cca o 5 000 uživatelů měsíčně více než v roce 2010. K 31. 12. 2011 bylo v prostředí SK ČR odesláno 7 528 objednávek MVS. V rámci zlepšování služeb uživatelům bylo cca 8 900 dalších záznamů obohaceno připojením digitálních kopií do záznamu. (Nyní je propojeno s digitálními kopiemi celkem 26 710 záznamů.) Nadále jsou k záznamům v SK ČR připojovány virtuálně obálky knih (pokud jsou dostupné na tzv. Obálkovém serveru) a záznamy jsou propojovány s údaji dostupnými na Google Book Search. Dále jsou k záznamům připojovány obsahy dokumentů, k 43 650 záznamům je připojen obsah z toc.nkp.cz, k 13 793 záznamům je připojen obsah z jiného zdroje. V záznamech v SK ČR přibyla možnost zobrazit citaci dokumentu a možnost zobrazit dodávající knihovny na mapě.

Kooperativní tvorba a využívání souborů národních autorit

Odpovědný pracovník: Zdeněk Bartl

URL: <http://aut.nkp.cz>

Cílem je zapojit české knihovny do kooperativní tvorby a využívání souborů národních autorit a napomoci podstatné racionalizaci zpracovatelského procesu v knihovnách. K dispozici je téměř 660 tisíc záznamů jmenných i věcných autorit.

Integrovaný operační program – Smart Administration

Vytvoření Národní digitální knihovny

Odpovědný pracovník: Tomáš Svoboda

URL: <http://www.ndk.cz>

V únoru 2010 byla podána žádost o finanční podporu pro projekt *Vytvoření Národní digitální knihovny* v rámci Integrovaného operačního programu na elektronizaci služeb veřejné správy. Projekt uspěl a získal finanční podporu v celkové výši cca 300 milionů Kč (včetně 15% kofinancování z MK ČR). V rámci projektu bude do roku 2014 digitalizováno cca 26 milionů stran novodobých dokumentů. V době povinné udržitelnosti projektu od roku 2015 do roku 2019 bude digitalizováno dalších 26 milionů stran, dohromady tedy 52 milionů stran, což je cca 250–300 000 svazků. Všechny digitalizované dokumenty budou společně s příslušnými metadaty dlouhodobě uloženy a ochráněny v důvěryhodném digitálním úložišti a v souladu se zákonem zpřístupněny. V roce 2011 proběhla výběrová řízení na dodavatele služeb a technologií a projekt se posunul do fáze realizace.

Google

Hromadná digitalizace historických dokumentů ve spolupráci se společností Google

Odpovědný pracovník: Miroslava Hejnová

Koncem roku 2010 uzavřela NK smlouvu se společností Google na digitalizaci fondu starých tisků uložených v Oddělení rukopisů a starých tisků NK a dále na digitalizaci části sbírek uložených ve Slovanské knihovně. Cílem je zdigitalizovat okolo 200 000 svazků tištěných knih z obou jmenovaných sbírek na náklady společnosti Google. V roce 2011 byl tento dlouhodobý projekt zahájen po praktické stránce. Vlastní digitalizace začne v roce 2013, přičemž do té doby budou probíhat přípravné práce, kterými jsou výběr knih na základě formátu a míry poškození, katalogizace, konzervátorské zásahy a oceňování. V roce 2011 bylo vytvořeno 23 155 katalogizačních záznamů a konzervátorsky adjustováno, prozkoumáno a restaurátory vyčištěno 19 250 knih, z toho asi 12 000 knih bylo dále ambulantně opraveno. V oblasti katalogizace byla ověřena funkčnost požadovaného standardu MARCXML a ve spolupráci s týmem Google zabývajícím se OCR byla testována možnost automatického vytváření plných textů z digitálního obrazového materiálu vzniklého při digitalizaci.

Základní statistické údaje o Národní knihovně ČR v roce 2011

Knihovní jednotky celkem	6 743 727
• z toho rukopisy	18 893
Počet exemplářů docházejících periodik	10 766
Počet knihovních jednotek ve volném výběru	70 329
Přírůstky knihovních jednotek ve svazcích	98 335
Úbytky knihovních jednotek ve svazcích	2 757
Počet vlastních specializovaných databází (mimo elektronický katalog)	32
Počet licencovaných elektronických informačních zdrojů	189 474
Registrovaní čtenáři	30 879
Návštěvníci v knihovně (fyzické návštěvy)	409 545
• z toho návštěvníci půjčoven a studoven	368 340
• z toho využívající internet v knihovně	80 589
• z toho návštěvníci kulturních akcí	35 627
• z toho návštěvníci vzdělávacích akcí	3 842
Návštěvníci on-line služeb z prostoru mimo knihovnu	6 261 363
Návštěvníci webových stránek knihovny	1 818 780
Výpůjčky celkem	719 086
• z toho výpůjčky periodik	36 103
Požadavky na meziknihovní služby celkem	18 592
• z toho objednané v zahraničí	4 784
On-line informační služby (počet zodpovězených dotazů)	33 530
Porady a konzultace pro knihovníky, knihkupce a vydavatele	11 465
Vzdělávací akce pro knihovníky (semináře, kurzy aj.)	369
Kulturní akce pro veřejnost (besedy, výstavy, exkurze aj.)	161
Vzdělávací akce pro veřejnost (semináře, kurzy aj.)	70
Vydané publikace	14
Počet studijních míst	557
• vybavených počítačem	62
• z toho s počítači napojenými na internet	35
• vybavených jiným technickým zařízením	24
Počet míst v přednáškových sálech a učebnách	102
• z toho vybavených počítačem	15
Počet míst k relaxaci a občerstvení	121
Plocha knihovny pro uživatele v m²	7 329
Počet hodin pro veřejnost týdně	80
Pracovníci knihovny (přepočtený stav)	429

Finanční hospodaření

NK dosáhla k 31. 12. 2011 za hlavní činnost výsledek hospodaření po zdanění 350 tis. Kč, za hospodářskou činnost 17 tis. Kč, zlepšený výsledek hospodaření je celkem 367 tis. Kč.

K dosažení výsledku hospodaření nebyly použity prostředky rezervního fondu NK dle zákona 218/2000 Sb., § 57, odst. 3 na úhradu provozních nákladů nezajištěných vlastními výnosy nebo příspěvkem MK. Prostředky fondu reprodukce majetku jako doplňkového zdroje financování oprav, údržby a pořízení drobného majetku dle zákona 218/2000 Sb., § 58, odst. 2, písm. b) byly použity ve výši 4 918 tis. Kč. Významný podíl na zisku tvoří výnosy z poskytovaných služeb a výnosy z pronájmu.

NK postupovala v roce 2011 podle účetních předpisů pro tzv. vybrané organizace.

Základní údaje z výkazu zisku a ztráty (v tis. Kč)

Název položky	hlavní činnost	hospodářská činnost
A. Náklady celkem	401 078	120
I. Náklady z činnosti	399 758	116
z toho: osobní náklady	165 538	7
II. Finanční náklady	1 320	4
B. Výnosy celkem	402 852	137
I. Výnosy z činnosti	23 945	137
II. Finanční výnosy	71	0
III. Výnosy ústředních rozpočtů z transferů	378 836	0
C. Daň z příjmů	1 424	0
D. Výsledek hospodaření po zdanění	350	17

Výnosy a náklady

Výnosy z hlavní činnosti, tzv. transfery (příspěvek na provoz, účelové dotace od všech poskytovatelů, mimorozpočtové zdroje), a vlastní výnosy NK včetně použití peněžních fondů jsou zaúčtovány v objemu **402 852 tis. Kč**. Statutární činnosti NK byly financovány z 61 % z příspěvku na provoz poskytnutého MK, z 26 % z účelových dotací poskytnutých z prostředků státního rozpočtu z kapitoly MK a ze 7 % z účelových prostředků získaných od jiných poskytovatelů (MŠMT, Akademie věd, programy EU, dary apod.). Výnosy z vlastní činnosti se na celkovém financování knihovny podílely 6 %.

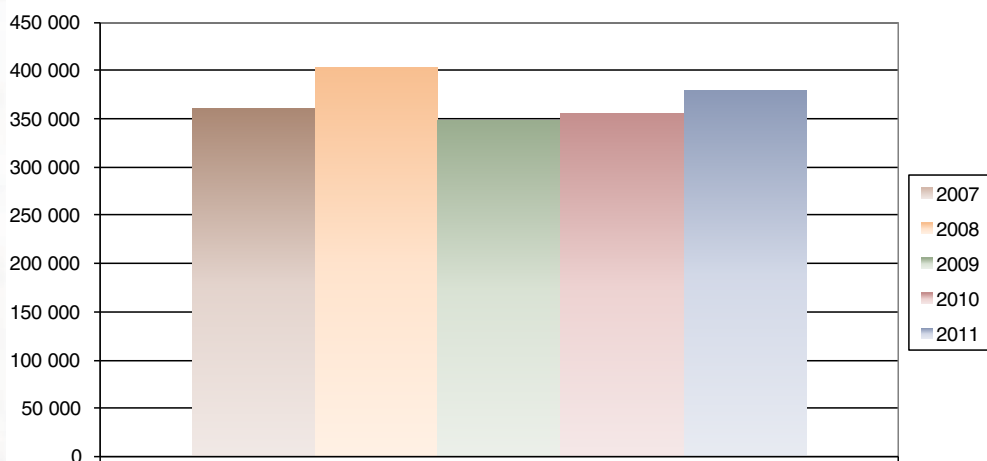
Srovnání výnosů s minulými roky:

V roce 2007, a zejména 2008, byly za podpory MK uskutečněny mimořádné akvizice – výkupy historického jádra knihovny premonstrátů v Teplé u Mariánských Lázní a knihovního fondu františkánského kláštera v Chebu.

V roce 2011 pokračovala I. etapa rekonstrukce Klementina, zahájena byla II. etapa a rekonstrukce přípojek. MK uvolnilo z programu Péče o národní kulturní poklad neinvestiční prostředky formou účelové podpory na opravy areálu Klementina a služby spojené se stěhováním fondů. Poskytnuto bylo celkem 27 724 tis. Kč.

Na projekt *Vytvoření Národní digitální knihovny* byly přiděleny provozní prostředky 12 282 tis. Kč. Projekt je financován z Evropského fondu pro regionální rozvoj 85 %, ze státního rozpočtu 15 %.

Příspěvek na provoz a neinvestiční transfery od všech poskytovatelů (v tis. Kč)

Výnosy hlavní činnosti v % k celkovým výnosům

Název účtu	skutečnost v tis. Kč	v % k celkovým výnosům
Výnosy z prodeje vlastních výrobků	463	0,11
Výnosy z prodeje služeb	6 185	1,53
Výnosy z pronájmu	8 744	2,17
Změna stavu zásob	-206	-0,05
Čerpání fondů	6 562	1,63
Ostatní výnosy	2 196	0,55
Finanční výnosy	72	0,02
Výnosy z transferů	378 836	94,04
Celkové výnosy	402 852	100,00

Výnosy z transferů dle zdroje (v tis. Kč)

Činnost/program	neinvestiční prostředky	investiční prostředky	zdroj financování
I. Poskytnuto zřizovatelem			
I.1 Příspěvek na provoz	245 012	0	MK
I.2 Účelové dotace	106 405	144 331	MK
z toho:			MK
Veřejné informační služby knihoven	29 756	400	MK
Výzkum a vývoj účelové	1 099	0	MK
Výzkum a vývoj institucionální	5 806	0	MK
Výzkum a vývoj účelové, NAKI	6 489	259	MK
Odměna autorům za půjčování děl v knihovnách ČR (autor. zákon)	22 653	0	MK
Projekt Četba a čtenáři v ČR v r. 2010	50	0	MK
Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví, ISO/D	246	687	MK
Program péče o národní kulturní poklad akce I. etapa Revitalizace Klementinum, akce č. 134V123000002	26 598	76 203	MK
Program péče o národní kulturní poklad akce II. etapa Revitalizace Klementinum, akce č. 134V123000007	936	313	MK
Program péče o národní kulturní poklad akce rekonstrukce přípojek Klementinum, akce č. 134V123000008	190	26 570	MK
Program péče o národní kulturní poklad akce výstavba depozitáře Hostivař, akce č. 134V123000004	0	38 929	MK
Program péče o národní kulturní poklad akce rekonstrukce depozitáře Hostivař, akce č. 134V123000006	0	970	MK
Projekt Národní digitální knihovna akce č. 234V1170004, Integrovaný operační program EU	12 282	0	MK
Slovenská knihovna v ČR	300	0	MK
Celkem ad I.	351 417	144 331	MK
II. Ostatní poskytovatelé			
Projekt CZ 0046 FM EHP/Norska	73	0	Fond pro podporu výzkumu
INFOZ výzkum a vývoj	12 259	0	MŠMT
Projekty Evropské unie	13 108	0	EU
Evidence digitalizovaných dokumentů VaV	33	0	KAV
Výzkum a vývoj projekt AV	846	96	ÚACH AV
Výzkum a vývoj projekt AV	799	0	ÚCHP AV
Akvizice Slovanská knihovna	269	0	Fond Ruskij mir
Dary zahraniční	0	157	Chorvatsko, Univerzita v Záhřebu
Dary ČR	32	0	RF NK
Celkem ad II.	27 419	253	
Prostředky celkem I. a II.	378 836	144 584	

vysvětlivky:

EU – Evropská unie

KAV – Knihovna Akademie věd

MK – Ministerstvo kultury ČR – zřizovatel

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR

NAKI – Program národní kulturní identita

RF NK – Rezervní fond Národní knihovny ČR

ÚACH AV – Ústav analytické chemie Akademie věd

ÚCHP AV – Ústav chemických procesů Akademie věd

VaV – výzkum a vývoj

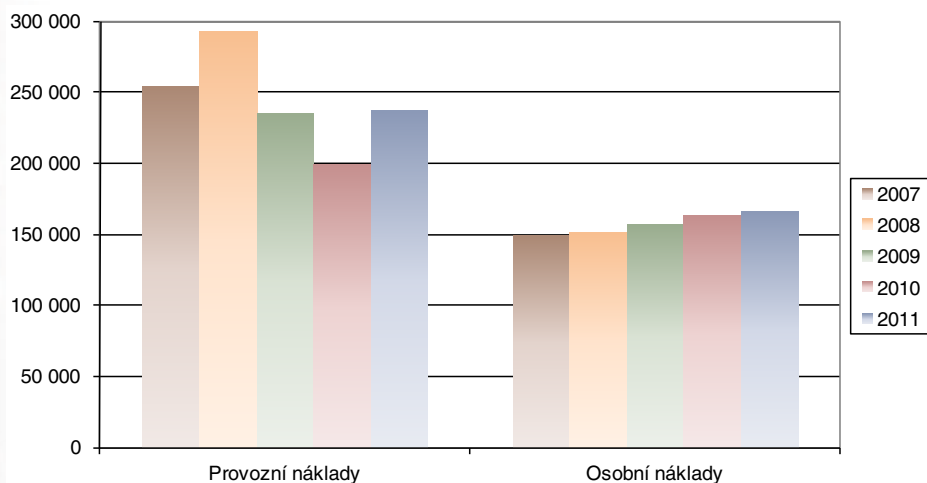
Náklady na hlavní činnost včetně daně z příjmů právnických osob dosáhly **402 502 tis. Kč**.

Podíl věcných nákladů tvoří 59 %, podíl osobních nákladů (mzdové náklady, zákonné sociální pojištění a sociální náklady) 41 %.

Náklady hlavní činnosti v % k celkovým nákladům

Položka	skutečnost v tis. Kč	v % k celkovým nákladům
Spotřeba materiálu	26 749	6,65
Spotřeba energie	14 818	3,68
Opravy a udržování	30 369	7,55
Cestovné	3 593	0,89
Náklady na reprezentaci	383	0,10
Ostatní služby	104 297	25,91
Osobní náklady	165 538	41,12
Jiné sociální náklady	704	0,17
Ostatní daně	123	0,03
Smluvní pokuty a úroky z prodlení	273	0,07
Jiné pokuty a penále	1 474	0,37
Odpisy dlouhodobého majetku	20 409	5,07
Opravné položky, odepsané pohledávky	947	0,24
Finanční náklady	31 401	7,80
Daň z příjmů právnických osob	1 424	0,35
Náklady celkem	402 502	100,00

Trend provozních a osobních nákladů (v tis. Kč)

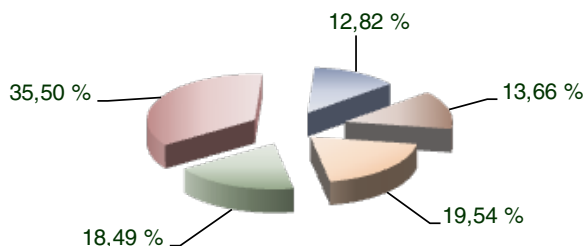
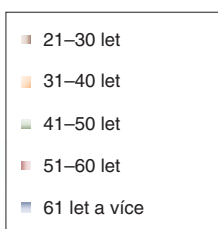

Na **platy** bylo vyplaceno celkem 110 256 tis. Kč, z toho poskytnuto limitem z kapitoly MK 109 175 tis. Kč. Nad limit byly vyplaceny prostředky z fondu odměn NK ve výši 7 tis. Kč a prostředky od jiných poskytovatelů ve výši 1 543 tis. Kč. Do nároků nespotřebovaných výdajů na rok 2012 bylo převedeno 469 tis. Kč, jedná se o nevyplacené prostředky na projekt *Vytvoření Národní digitální knihovny*.

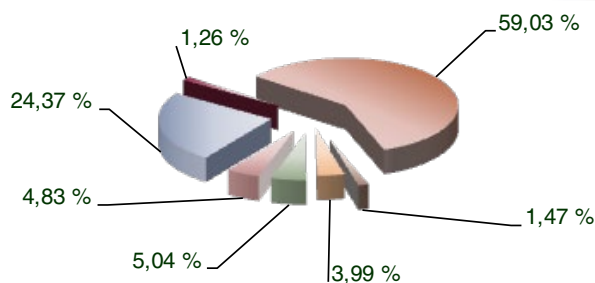
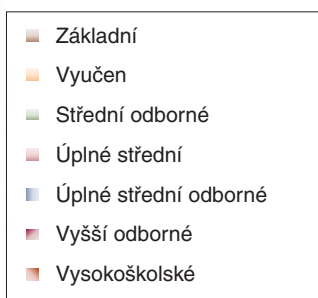
Na **ostatní osobní náklady** bylo vynaloženo 11 625 tis. Kč, z toho limit stanovený MK byl 11 358 tis. Kč. Jiní poskytovatelé přispěli částkou 450 tis. Kč. Do nároků nespotřebovaných výdajů na rok 2012 bylo převedeno 183 tis. Kč, jedná se o nevyplacené prostředky na projekt *Vytvoření Národní digitální knihovny*.

Průměrný měsíční plat zaměstnance dosáhl 21 417 Kč, ve srovnání s rokem 2010 je o 67 Kč vyšší. Přepočtený počet zaměstnanců je 429.

Členění zaměstnanců podle věku

Členění zaměstnanců podle vzdělání

Investice

Investice pořízené z vlastních zdrojů

Prostředky fondu reprodukce majetku NK v objemu 14 074 tis. Kč byly použity na pořízení a technické zhodnocení hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku, z čehož 72 % tvoří výdaje na obnovu IT, 20 % stavební investice a 8 % výdaje vynaložené na nákup strojů a zařízení.

Investice pořízené z účelových dotací MK

Celkem byla čerpána dotace ve výši 144 330 tis. Kč. Podrobný přehled viz tabulka *Výnosy z transferů dle zdroje*, sloupec investiční prostředky

Investiční výdaje na pořízení dlouhodobého majetku (v tis. Kč)

A. Poskytovatel MK	
Rozvoj a obnova materiální základny NK	142 985
<i>z toho: Revitalizace Klementina</i>	103 086
<i>Rekonstrukce Centrálního depozitáře Hostivař</i>	970
<i>Nový depozitář Hostivař</i>	38 929
Program Integrovaný systém ochrany	687
Dotace na projekty VaV, VISK, NAKI	659
B. Ostatní poskytovatelé	
C. Dar	157
D. Fond reprodukce investičního majetku NK	
Investiční výdaje celkem	158 658

Odbor doplňování fondů

Statistika domácí neperiodické produkce za rok 2011

Roční výkaz o neperiodických publikacích zpracováváný každoročně Národní knihovnou ČR je určen pro oficiální statistické výkaznictví České republiky. Zaslán je Ministerstvu kultury ČR, které jej postupuje Českému statistickému úřadu. Vykazované údaje reprezentují knižní produkci České republiky také v zahraničí, přebírá je EUROSTAT i UNESCO.

Tabulky výkazu informují o neperiodických publikacích vydaných v České republice. Údaje jsou zpracovány podle dané metodiky*, a to na základě povinných výtisků, které Národní knihovna ČR získala v roce 2011.

Tabulka I.

Tituly neperiodických publikací podle tematických skupin

Tabulka II.

Neperiodické publikace podle jazyka vydání

Tabulka III.

Neperiodické publikace – překlady z jiných jazyků

***Metodické vysvětlivky**

Výkaz je sestaven v návaznosti na Revidované doporučení týkající se produkce a distribuce knih, novin a časopisů, přijaté na 23. zasedání Generální konference UNESCO v roce 1985. Týká se všech tištěných neperiodických publikací dle zákona č. 37/95 Sb., které byly v daném roce vydány v ČR a jsou dostupné veřejnosti.

Nezahrnují se publikace pro reklamní účely, tj. např. obchodní katalogy, prospekty, obchodní, průmyslové a turistické reklamy, nabídkové publikace zboží a služeb, jízdní řády, ceníky, telefonní seznamy, programy divadelních aj. pořadů, stanovy společností, kalendáře, mapy apod.

Zahrnují se i státní publikace, tj. publikace vydané veřejnou správou aj. kromě těch, určených pouze pro zahraniční distribuci, školní učebnice, vysokoškolská skripta, přetisky částí knih nebo periodik už publikovaných, pokud mají vlastní titul, stránkování a pokud tvoří samostatné dílo, publikace, které jsou součástí série, ale které tvoří oddělenou bibliografickou jednotku, ilustrovaná díla, jako jsou soubory tisků, reprodukcí uměleckých děl, kreseb apod., pokud tvoří kompletní stránkované svazky a jsou doplněny alespoň stručným vysvětlujícím textem, obrázkové knihy pro děti, komiksy apod.

Knih je neperiodická publikace o alespoň 49 stránkách, brožura je neperiodická publikace o 5 až 48 stránkách.

Údaje byly zpracovány na základě povinných výtisků neperiodických publikací zaslaných vydavateli do Národní knihovny ČR v uvedeném roce.

Roční výkaz o neperiodických publikacích za rok 2011

Výkaz je součástí Programu statistických zjišťování na rok 2011. Ochrana důvěrnosti údajů je zaručena zákonem č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů. Údaje se zjišťují pro potřebu Ministerstva kultury, které odpovídá za jejich ochranu.

Zpravodajská jednotka je povinna poskytnout všechny požadované údaje. Děkujeme za spolupráci.

Název zpravodajské jednotky	Národní knihovna ČR
Adresa	Klementinum 190, 110 00 Praha 1
Telefon	221 663 111
Kraj	Praha
www	www.nkp.cz
Zřizovatel/zakladatel (vyplní se slovně)	Ministerstvo kultury ČR
IČO	00023221

I. TITULY NEPERIODICKÝCH PUBLIKACÍ PODLE TEMATICKÝCH SKUPIN

Tematická skupina	Znak MDT ¹⁾	Č. ř.	Tituly celkem			z toho první vydání		
			knihy	brožury	celkem	knihy	brožury	celkem
a	0	1	2	3	4	5	6	7
1. Všeobecnosti	0	0101	528	119	647	487	113	600
2. Filozofie, psychologie	1	0102	515	17	532	448	14	462
3. Náboženství, teologie	2	0103	459	55	514	403	48	451
4. Sociologie, statistika	30–31	0104	333	78	411	323	77	400
5. Politika, ekonomie	32–33	0105	710	142	852	624	132	756
6. Právo, veřejná správa, sociální zabezpečení a sociální péče, pojištnictví	34, 36, 351–354	0106	747	47	794	600	40	640
7. Vojenství a vojenské vědy	355–359	0107	161	15	176	154	15	169
8. Školství, pedagogika, volný čas	37	0108	864	346	1 210	757	316	1 073
9. Obchod, spoje, doprava, cestovní ruch	338, 339, 654, 656	0109	288	84	372	254	78	332
10. Etnografie, kulturní antropologie (obyčej, folklor, tradice)	39	0110	86	10	96	79	10	89
11. Filologie, jazyky, jazykověda	80–81	0111	385	38	423	317	32	349
12. Matematika	51	0112	429	47	476	365	44	409
13. Přírodní vědy	52–59	0113	534	123	657	465	113	578
14. Lékařské vědy, zdravotnictví	61	0114	609	129	738	517	102	619
15. Strojírenství, technologie, stavebnictví, průmysl, obchod a řemesla	62, 66–69	0115	663	205	868	604	204	808
16. Zemědělství, lesnictví, chov dobytka, lov zvěře a rybolov	63	0116	323	137	460	289	133	422
17. Domácí hospodaření	64	0117	268	31	299	230	30	260
18. Management, řízení a organizace	005	0118	365	62	427	314	59	373
19. Územní plánování, urbanismus a tvorba krajiny, architektura	70–72	0119	243	83	326	230	78	308
20. Sochařství, výtvarné umění, grafika, fotografie	73–77	0120	384	179	563	371	179	550
21. Hudba, divadlo, film apod. umění	78, 791–792	0121	368	39	407	347	39	386
22. Hry a sport	793–799	0122	246	55	301	215	52	267
23. a) Dějiny literatury a literární kritika	82	0123	241	20	261	231	19	250
b) Literární texty	821	0124	4 452	722	5 174	3 820	670	4 490
24. Geografie	91	0125	290	30	320	259	27	286
25. Historie, biografie	92–94	0126	1 552	129	1 681	1 438	121	1 559
Úhrnem	0–94	0127	16 043	2 942	18 985	14 141	2 745	16 886
z toho	školní učebnice	0128	403	97	500	325	70	395
	dětské knihy	0129	855	714	1 569	739	658	1 397
	vysokoškolská skripta a VŠ učebnice	0130	1 053	43	1 096	778	36	814
Kontrolní součet (ř. 0101 až 0130)		0139	48 129	8 826	56 955	42 423	8 235	50 658

¹⁾ Znak Mezinárodního desetinného třídění

II. NEPERIODICKÉ PUBLIKACE PODLE JAZYKA VYDÁNÍ

Jazyk vydání	Č. ř.	Počet titulů
a	1	2
Celkem	0201	18 985
v tom podle jazyka vydání	čeština	16 254
	čeština a jiné jazyky	1 276
	angličtina	779
	francouzština	18
	italština	8
	němčina	93
	polština	28
	ruština	43
	slovenština	272
	španělština	18
	vícejazyčné publikace (kromě češtiny)	159
	esperanto	11
	korejština	5
	slovinština	4
	arabština	2
	latina	2
	maďarština	2
	nizozemština	2
	ukrajinština	2
	staročeština	1
mongolština	1	
bosensština	1	
lužická srbština	1	
srbština	1	
bulharština	1	
litevština	1	
Kontrolní součet (ř. 0201 až 0227)	0239	37 970

Poznámka: Řádky 0213 až 0227 jsou pro případné další jazyky v tabulce neuvedené.

Formulář byl graficky upraven pro uveřejnění ve Výroční zprávě.

III. NEPERIODICKÉ PUBLIKACE – PŘEKLADY Z JINÝCH JAZYKŮ

Jazyk originálu	Č. ř.	Počet titulů
a	1	2
Překlady celkem	0301	6 514
v tom podle jazyka originálu	angličtina	3 276
	francouzština	307
	italština	116
	němčina	1 129
	polština	93
	ruština	87
	slovenština	148
	španělština	96
	více jazyků	938
	nizozemština	12
	švédština	37
	japonština	26
	slovinština	21
	norština	18
	latina	20
	arabština	13
	portugalština	11
	čínština	9
	řečtina	10
	finština	8
	dánština	8
	maďarština	7
	islandština	7
	chorvatština	6
	korejština	4
	rumunština	4
	srbština	4
	hebrejština	4
	lužická srbština	3
	ukrajinština	3
	bengálština	2
	vlámština	2
	staročeština	1
	staroslověněština	1
	sanskrt	1
	ostatní staré jazyky	2
	vietnamština	1
	mongolština	1
	perština	1
	skotština	1
	bulharština	1
	albánština	1
	estonština	1
	běloruština	1
	bosensština	1
	somálština	1
	neurčeno	70
	Kontrolní součet (ř. 0301 až 0348)	0349

Poznámka: Řádky 0311 až 0348 jsou pro případné další jazyky v tabulce neuvedené.

Přírůstek domácí literatury za rok 2011

Nezahrnuje přírůstky Slovanské knihovny a Knihovnického institutu.

A. NEPERIODICKÉ PUBLIKACE

celkem	59 320 k. j.
tištěné dokumenty	55 840 k. j.
netištěné dokumenty	3 480 k. j.

Podíl akvizičních zdrojů na celkovém přírůstku

	k. j.	%
povinný výtisk	52 390	88,32
nákup	2 365	3,99
dary	1 996	3,36
interní zdroj	2 492	4,20
náhrady	77	0,13
celkem	59 320	100,00

Rozbor celkového přírůstku podle určení

I. Knihy

			k. j.
a) Národní konzervační fond			21 940
z toho	povinný výtisk (PV 1)	21 150	
	nákup	93	
	dary	443	
	náhrady	0	
	interní zdroj	254	
b) Univerzální knihovní fond			25 673
z toho	povinný výtisk (PV 2)	20 623	
	nákup	1 281	
	dary	1 454	
	náhrady	77	
	interní zdroj	2 238	
c) Půjčovní (Studijní) knihovní fond			1 087
z toho	nákup	988	
	dary	99	
	náhrady	0	
	interní zdroj	0	
d) spotřební literatura			3
z toho	nákup	3	
	dary	0	
	interní zdroje	0	

II. Speciální dokumenty (povinný výtisk, nákup, dary)

k. j.

a) Národní konzervační fond			5 095
z toho	pohlednice	1 680	
	plakáty	1 910	
	kartografické dokumenty	414	
	grafika	910	
	hudebniny	181	
b) Univerzální knihovní fond			2 358
z toho	plakáty	1 060	
	kartografické dokumenty	499	
	grafika	573	
	hudebniny	226	
c) fond speciálních (netištěných) dokumentů			3 480
z toho	zvukové snímky	1 906	
	elektronické dokumenty	1 442	
	videozáznamy	132	

B. PERIODICKÝ TISK

Celkem 9 722 titulů

tituly

a) Národní konzervační fond			5 098
z toho	povinný výtisk (PV 1)	5 098	
b) Univerzální knihovní fond			4 577
z toho	povinný výtisk (PV 2)	4 493	
	nákup	84	
c) spotřební literatura			47
z toho	nákup	42	
	dary	5	

Komentář ke statistickým rozborům přírůstku domácí literatury

Akviziční činnost je zaměřena především na doplňování současné domácí produkce v plné druhové a tematické šíři, na doplňování nezbytných profilových multiplikátů a retrospektivně na doplňování bohemikálních deziderat. Získané dokumenty jsou zařazovány do Národního konzervačního fondu, Univerzálního knihovního fondu a do Studijního knihovního fondu.

Celkový objem přírůstku domácích neperiodických publikací byl 59 320 knihovních jednotek (dále jen k. j.).

Povinné výtisky byly získávány na základě zákona č. 37/1995 Sb., o neperiodických publikacích. Podle tohoto zákona má Národní knihovna ČR právo na dva povinné výtisky z každého vydání. V roce 2011 bylo celkem evidováno 52 390 k. j. povinných výtisků neperiodických publikací, tj. 88,32 % z celkového přírůstku. Z toho byly *knihy* 41 773 k. j., *kartografické dokumenty* 778 k. j., *grafika* 1 481 k. j., *plakáty* 2 970 k. j., *pohlednice* 1 680 k. j., *hudebniny* 360 k. j., *netištěné dokumenty* 3 348 k. j.

Stále není plně respektován výše citovaný zákon, a proto pokračovaly urgency nedodaných titulů, příp. exemplářů (osobně, telefonicky, písemně, e-mailem). Urgováno bylo dodání zejména povinných výtisků knižních titulů (nakl. Větrné mlýny, Pragma, Dauphin, Daranus – Čas, Agite – Fra, Danal, Soukup – David, Milenium Publ., Malvern, Mot komiks, Garamond, Arbor Vitae, vysoké školy), hudebnin, map a netištěných dokumentů. Avšak je tolerována praxe většiny velkých vydavatelů, kteří odevzdávají povinné výtisky dávkově v kumulovaných zásilkách za delší časové období. U některých titulů tak není dodržována zákonná třicetidenní lhůta pro odevzdání, ale v běžné praxi nelze vždy zjistit skutečný den vydání. Úspěšně byl vyřešen problém s nakladatelstvím Dokořán, které začalo dodávat na základě právního vyjádření Ministerstva kultury ČR dva povinné výtisky zvukových rozmnoženin v souladu se zákonem č. 37/1995 Sb. o neperiodických publikacích.

Pro roční statistiku o vydávaných neperiodických publikacích v ČR za rok 2011 bylo v souladu s doporučeními UNESCO na základě došlého povinného výtisku zpracováno 18 985 knižních titulů.

Nákupem bylo získáno celkem 2 365 k. j. Podíl nákupu na celkovém přírůstku byl 3,99 %. Průměrné náklady na jednu zakoupenou knihovní jednotku byly 398 Kč. Zahrnuty jsou publikace cenově velmi rozdílné – od titulů z běžné tržní produkce až po antikvární tisky.

Z aktuální nabídky bylo nejvíce publikací zakoupeno pro Univerzální knihovní fond (1 281 k. j.), pro Studijní knihovní fond (988 k. j.). Kromě běžné knižní produkce se podařilo zakoupit pro Národní konzervační fond bohemikální deziderata z nabídky antikvariátů (93 k. j.). V rámci finančních možností byla dalšími exempláři jednotlivých titulů posilována i bohemikální vrstva Univerzálního knihovního fondu. Pro interní potřebu pracovišť byly zakoupeny celkem 3 k. j.

Dary starší literatury jsou stále hlavním zdrojem pro retrospektivní doplňování fondů, dary publikací z aktuální produkce nejsou běžné. Výběr byl zaměřen především na získání bohemikálních deziderat nebo na získání dalších exemplářů žádaných titulů. Celkem bylo získáno 1 996 k. j. Podíl darů na celkovém přírůstku byl 3,36 %.

Nejvíce svazků bylo zařazeno do Univerzálního knihovního fondu (1 454 k. j.) a do Národního konzervačního fondu (443 k. j.). Výrazně nižší počet svazků byl zařazen do Studijního fondu (99 k. j.), do fondu netištěných dokumentů (132 k. j.).

Z tzv. **interních zdrojů** (fond kontrolních výtisků ISBN, rezervní fondy) bylo zařazeno do fondů celkem 2 492 k. j. Výběr byl zaměřen především na bohemikální deziderata. Podíl interních zdrojů na celkovém přírůstku byl 4,2 %.

Jako čtenářské **náhrady** bylo do fondů zařazeno celkem 77 k. j. (vše do Univerzálního knihovního fondu). Podíl náhrad na celkovém přírůstku byl 0,13 %.

Přírůstek zahraniční literatury za rok 2011

Nezahrnuje přírůstky Slovanské knihovny a Knihovnického institutu.

A. NEPERIODICKÉ PUBLIKACE

celkem	12 339	k. j.			
tištěné dokumenty	11 762		netištěné dokumenty	577	
z toho:			z toho:		
výměna	3 606	(29,22 %)	mikrodokumenty	277	(2,24 %)
dary	4 059	(32,90 %)	videozáznamy	2	(0,02 %)
nákup	4 097	(33,20 %)	CD-ROM	27	(0,22 %)
			zvukové záznamy	271	(2,20 %)

Rozbor celkového přírůstku podle zemí

	Země	Výměna	Dary	Nákup	SDZ*)	CD-ROM	Celkem
1.	USA	559	482	759	280	1	2 081
2.	Německo	412	865	500	6	3	1 786
3.	Velká Británie	98	244	1 295	4	0	1 641
4.	Rusko	461	136	195	0	0	792
5.	Slovensko	22	737	10	3	0	772
6.	Polsko	183	317	50	216	0	766
7.	Francie	67	224	239	27	0	557
8.	Itálie	6	143	147	0	0	296
9.	Rakousko	102	126	36	5	0	269
10.	Španělsko	84	39	131	0	0	254
11.	Čína	136	92	13	1	2	244
12.	Nizozemsko	1	48	183	1	0	233
13.	Srbsko	186	15	6	0	0	207
14.	Chorvatsko	173	26	3	0	0	202
15.	Rumunsko	67	35	62	0	0	164
16.	Jižní Korea	152	7	0	1	1	161
17.	Maďarsko	114	28	5	0	0	147
18.	Japonsko	134	5	2	0	0	141
19.	Belgie	6	58	65	0	0	129
20.	Bulharsko	93	21	14	0	0	128
21.	Švýcarsko	0	78	34	3	0	115
22.	Ukrajina	45	31	36	0	1	113
23.	Finsko	81	3	0	0	0	84
24.	Dánsko	27	20	35	0	0	82
25.	Makedonie	72	2	7	0	0	81
26.	Kanada	38	24	8	0	0	70
27.	Brazílie	8	7	51	0	0	66
28.	Tchaj-wan	49	11	0	0	0	60
29.	Litva	46	7	5	0	0	58
30.	Černá Hora	54	2	0	0	0	56
31.	Bělorusko	35	6	7	0	1	49
32.	Slovinsko	32	7	3	1	0	43
33.	Lucembursko	2	16	0	0	16	34
	Saúdská Arábie	1	33	0	0	0	34
	Portugalsko	1	4	27	0	0	32
34.	Indie	7	10	15	0	0	32
	Ázerbájdžán	0	18	13	1	0	32
35.	Nový Zéland	0	1	30	0	0	31
	Estonsko	11	7	13	0	0	31

36.	Švédsko	4	17	1	0	0	22
	Mexiko	9	7	6	0	0	22
37.	Singapur	0	3	15	0	0	18
	Lotyšsko	2	6	10	0	0	18
	Jižní Afrika	0	2	16	0	0	18
38.	Írán	15	0	0	0	0	15
39.	Argentina	4	5	5	0	0	14
40.	Malta	0	0	13	0	0	13
41.	Egypt	0	6	5	0	1	12
42.	Turecko	0	10	0	0	1	11
43.	Norsko	3	6	1	0	0	10
44.	Bosna a Hercegovina	0	0	9	0	0	9
	Izrael	0	9	0	0	0	9
45.	Austrálie	0	3	4	0	0	7
	Vatikán	0	3	4	0	0	7
46.	Libanon	0	5	0	0	0	5
	Kazachstán	2	0	3	0	0	5
	ostatní země	2	42	6	1	0	51
celkem		3 606	4 059	4 097	550	27	12 339
% z celkového přírůstku		29,22 %	32,90 %	33,20 %	4,46 %	0,22 %	100,00 %

*) zahrnuje mikrodokumenty, video a zvukové záznamy

Rozbor celkového přírůstku podle oborů

	Obory	Výměna	Dary	Nákup	SDZ*)	CD-ROM	Celkem	k. j.	%
1.	všeobecnosti	278	285	275	9	19	866	7,02	
2.	filozofie, psychologie	157	379	285	0	0	821	6,65	
3.	náboženství, teologie	105	191	154	0	0	450	3,65	
4.	sociologie, statistika	143	182	184	0	0	509	4,13	
5.	politika, ekonomie	496	380	433	85	2	1 396	11,31	
6.	právo, veřejná správa, pojištnictví	115	179	164	81	0	539	4,37	
7.	vojenství a vojenské vědy	36	9	56	8	0	109	0,88	
8.	školství, pedagogika, volný čas	65	55	38	3	0	161	1,30	
9.	obchod, spoje, doprava, cestovní ruch	37	12	12	11	0	72	0,58	
10.	etnografie, kulturní antropologie	134	47	64	0	1	246	1,99	
11.	filologie, jazyky, jazykověda	250	119	321	1	0	691	5,60	
12.	matematika	32	10	77	0	0	119	0,96	
13.	přírodní vědy	118	74	227	17	2	438	3,55	
14.	lékařské vědy, zdravotnictví	21	116	51	27	0	215	1,74	
15.	technika, technologie, průmysl, řemesla	15	38	42	18	0	113	0,92	
16.	zemědělství, lesnictví	9	31	4	11	0	55	0,45	
17.	domácí hospodaření	3	3	2	0	0	8	0,06	
18.	management, řízení a organizace	17	18	14	3	0	52	0,42	
19.	urbanismus, architektura	73	54	62	5	0	194	1,57	
20.	sochařství, výtvarné umění, grafika, fotografie	218	154	150	1	0	523	4,24	
21.	hudba, divadlo, film apod. umění	186	414	266	268	0	1 134	9,19	
22.	hry a sport	4	7	8	0	0	19	0,15	
23.	literární věda	308	171	419	0	0	898	7,28	
24.	geografie	42	149	27	0	1	219	1,78	
25.	historie, biografie	594	383	689	0	1	1 667	13,51	
26.	literární texty	150	599	73	2	1	825	6,70	
Celkem		3 606	4 059	4 097	550	27	12 339	100,00	

*) zahrnuje mikrodokumenty, video a zvukové záznamy

Rozbor celkového přírůstku podle určení

		k. j.	%
1.	Národní konzervační fond	1 174	9,52
2.	Studovny a příručky celkem	1 802	14,60
	z toho:		
	Všeobecná studovna	134	
	Studovna společenských a přírodních věd	110	
	Studovna rukopisů a starých tisků	286	
	Studovna Hudebního oddělení	732	
	Studovna vědeckých pracovníků	40	
	Referenční centrum	24	
	Studijní zóna (od 1. 7. 2011)	476	
3.	Univerzální knihovní fond (včetně fondu OSN)	9 363	75,88

Rozbor aktivních výměnných kontaktů podle zemí

Výměnné kontakty celkem – 190 partnerů v 45 zemích.

	země	počet partnerů
1.	Německo	33
2.	Španělsko	17
3.	USA	12
4.	Polsko	7
	Maďarsko	7
5.	Itálie	6
	Velká Británie	6
	Rusko	6
	Rakousko	6
	Chorvatsko	6
6.	Dánsko	4
	Srbsko	4

Počet partnerů v ostatních zemích byl menší než 4.

B. PERIODICKÝ TISK

Celkem titulů 574

z toho:	tituly	%
výměna	243	42,30
dary	14	2,40
nákup	317	55,30

Komentář ke statistickým rozborům přírůstku zahraniční literatury

Akviziční činnost je zaměřena především na výběrové získávání dokumentů z profilových oborů (obory společenských věd, přírodních věd, kultury a umění). Získané publikace jsou zařazovány do Národního konzervačního fondu a do Univerzálního knihovního fondu. Ve výjimečných případech jsou publikace předávány do fondu Slovanské knihovny a Knihovnického institutu.

Celkový objem přírůstku zahraničních neperiodických publikací byl 12 339 knihovních jednotek (dále jen k. j.). Podíl výměny na přírůstku tištěných dokumentů byl 29,22 % (3 606 k. j.), darů 32,90 % (4 059 k. j.), nákupu 33,20 % (4 097 k. j.). Netištěné dokumenty byly získány jak nákupem, tak darem nebo výměnou, ale vzhledem k malému objemu přírůstku (4,68 %, tj. 577 k. j.) není uváděn statistický rozbor způsobu nabytí.

Podíl způsobu nabytí ve sledovaném období 1995–2011 potvrzuje pokles výměny (z 59,5 % na 29,22 %), od toho se odvíjí podíl darů a nákupu, který se udržuje ve vyšším pásmu (u darů se podíl pohyboval mezi 26 % až 34,58 %, podíl nákupu mezi 13,5 % až 33,54 %). Z celkového přírůstku – bez ohledu na způsob nabytí – bylo nejvíce publikací získáno z USA (2 081), Německa (1 786), Velké Británie (1 641), Ruska (792), Slovenska (772), Polska (766), Francie (557). Údaje o dalších zemích jsou uvedeny v tabulkách.

Mezinárodní výměna publikací má v posledních letech již zmíněnou výraznou klesající tendenci (od roku 1995 do roku 2011 jde o pokles podílu na celkovém doplňování zahraniční literatury o 30,28 %). Nicméně výměna stále představuje významný zdroj doplňování zahraniční literatury. Samozřejmě a nedílnou součástí procesů výměny publikací je trvalé vyhodnocování efektivnosti konkrétních výměnných vztahů a vzájemné porovnávání výhodnosti a vyváženosti výměnných kont. Výměnné kontakty jsou proto proměnlivé, mění se i vnitřní obsahová skladba předmětu výměny (periodika, tituly z aktuální nakladatelské produkce, vlastní publikace, nabídky duplikátů, v některých případech i elektronické publikace). Mimořádně významná je výměna periodik, které mohou být získány mnohdy i za nižší finanční náklady, než je běžné předplatné.

Aktivní výměnné kontakty byly udržovány se 190 partnery (národní knihovny, univerzity, specializované knihovny, odborné instituce) ve 45 zemích. Bližší údaje o počtu výměnných partnerů v jednotlivých zemích jsou uvedeny v tabulkách. Nejvíce publikací bylo získáno z USA (559), Ruska (461), Německa (412), Polska (183), Srbska (186), Chorvatska (173), Rakouska (102). Údaje o dalších zemích jsou uvedeny v tabulkách.

Kromě stálých **darů**, které knihovna dlouhá léta dostává z titulu členství České republiky nebo Národní knihovny ČR v mezinárodních organizacích, byly přijaty dary od nejrůznějších domácích i zahraničních institucí a organizací, zastupitelských úřadů, odborných pracovišť, vystavovatelů na pražských knižních veletrzích apod. Nechyběly ani dary od soukromých osob. V zásadě jsou přijímány dary, které jsou v souladu s profilem doplňování; v ideálním případě je skladba daru dohodnuta předem. V opačných případech je dar odmítnut a dárci je většinou doporučena jiná odpovídající knihovna. V krajních případech je dar nebo jeho část podle dohody redistribuován.

Nejvýznamnějším co do obsahu byl dar Zastoupení francouzského společenství a Valonského regionu Belgie, které předalo v listopadu 2011 Národní knihovně ČR přes 30 francouzských knih z oblastí sociologie, politologie či historie. Knihy byly vybrány komisí sestávající z odborníků na dané obory. Program, který odstartoval roku 2001, je zaměřen především na podporu knihoven a univerzit.

Kolem 350 knih, převážně sociologických, ale i filozofických a dějepisných, získala naše instituce z pozůstalosti po filozofce Ireně Dubské a jejím manželovi Zdeňku Mlynářovi. Nejvíce publikací bylo získáno z Německa (865), Slovenska (737), USA (482), Polska (317), Velké Británie (244), Francie (224), Itálie (143), Rakouska (126). Údaje o dalších zemích jsou uvedeny v tabulkách. Kromě tištěných publikací byly získány i některé tituly na CD-ROM.

V důsledku mnohaletého kritického nedostatku finančních prostředků na akvizici, který je částečně zmírňován účelovými dotacemi MK ČR, byl **nákup** zahraniční literatury zaměřen na získání

nezbytných profilových titulů, na zajištění kontinuací, na doplnění nepostradatelných referenčních on-line přístupů do elektronických databází. V roce 2011 se nicméně zvýšil počet publikací získaných nákupem, a stal se tak z tohoto hlediska druhým nejlepším za celé sledované období od roku 2000.

Tohoto výsledku se podařilo dosáhnout díky využívání zvláštních cílených akcí, nákupu na pražském knižním veletrhu a přímému nákupu v zahraničí – jak v knihkupectvích, tak i na veletrzích. Prostřednictvím slev sjednaných především na veletrzích se podařilo ušetřit z rozpočtu na zahraniční akvizici 985 623 Kč.

V oblasti doplňování zahraniční literatury je velmi důležité se zúčastňovat pravidelných **mezinárodních knižních veletrhů** (Frankfurt n. M., Lipsko, Praha a další). Tomu vždy předchází obsáhlá odborná příprava na přímý nákup dokumentů, která je založená na znalostech doplňovaných profilových oborů, úrovně zde zastoupených vydavatelů a distributorů. Projednávají se a korigují dodavatelsko-odběratelské vztahy, navazují se nové kontakty a zejména se v konkrétním čase a místě sjednávají výhodné finanční podmínky, resp. slevy poskytované přímo Národní knihovně ČR. Každoročně se potvrzuje, že Národní knihovna ČR je v této oblasti vysoce váženým a respektovaným partnerem.

Programově byly využívány i další nabízené slevy na příležitostných výstavách zahraničních dodavatelů, akční slevy a cílené nabídky zahraničních dodavatelů/vydavatelů. Díky tomu průměrné náklady na jednu zakoupenou publikaci (včetně poštovního a DPH) byly v roce 2011 relativně nízké, dokonce nižší než v roce 2010 (1 051,50 Kč), přihlédneme-li ke stále se zvyšující ceně zahraničních publikací a poštovních nákladů.

Nejvíce publikací bylo nakoupeno z Velké Británie (1 295), USA (759), Německa (500), Francie (239), Nizozemska (183), Itálie (147), Španělska (131). Údaje o dalších zemích jsou uvedeny v tabulkách.

V roce 2011 byly z grantové položky hrazeny on-line přístupy do databází a elektronických publikací celkem za 604 112,80 Kč.

Dalším významným počinem bylo pokračování projektu *Slovenská knihovna – Česká knižnica* (projekt je realizován v rámci dohody MK ČR a MK SR o kulturní spolupráci). Nákup české literatury pro Univerzitní knihovnu v Bratislavě dotovalo Ministerstvo kultury ČR částkou 300 000 Kč, nákup slovenské literatury pro Národní knihovnu ČR pak slovenské ministerstvo kultury dotovalo částkou 12 000 €. Obě strany tak získaly stovky titulů publikací z druhé země.

Nákupy se uskutečnily podle cílených objednávek obou institucí: deziderata Univerzitní knihovny v Bratislavě zahrnovala především původní českou prózu, populárně-naučnou literaturu, literaturu faktu, českou filmovou a hudební tvorbu, monografie z různých vědních oborů a příručky odpovídající akvizičnímu profilu (celkem 789 titulů knih a elektronických nosičů). Podle sdělení Univerzitní knihovny je česká literatura nakoupená v rámci projektu čtenářsky velmi žádaná.

Deziderata Národní knihovny ČR zahrnovala především literaturu z oblasti společenských a přírodních věd, umění a kultury, specifická deziderata Slovenské knihovny byla zaměřena na jazykovědné slavistické příručky a slovenskou krásnou literaturu, jak klasickou, tak i moderní (celkem 804 titulů).

Slovenské publikace jsou čtenářsky velmi žádané – v neposlední řadě i kvůli neexistující jazykové bariéře.

Přínosem projektu *Slovenská knihovna – Česká knižnica* je především garance vzájemné dostupnosti vydavatelské produkce obou zemí a ve výsledku výrazné prohlubování oboustranných kulturních vztahů.

Celkový objem přírůstku zahraničních **periodických** publikací byl 574 titulů. Podíl výměny na přírůstku tištěných dokumentů byl 42,3 % (243 titulů), darů 2,4 % (14 titulů), nákupu 55,3 % (317 titulů). Na rozdíl od vývoje podílu výměny při získávání neperiodických publikací se podíl nejnižší. V průběhu roku 2011 byla provedena podrobná analýza titulů, které se získávají výměnou, a vzhledem k úsporám byl potvrzen tento postup získávání periodických publikací.

Mezinárodní agentury

ISBN

Do mezinárodního systému standardního číslování knih (ISBN) se přihlásilo 282 nových vydavatelů. Celkový počet účastníků systému ISBN v ČR tak k 31. 12. 2011 dosáhl 5 167.

Správnost čísel ISBN byla ověřena v téměř 22 000 titulech (kromě tištěných knih též v knihách na CD-ROM nebo DVD-ROM, jimž se od roku 2007 v České republice též přidělují čísla ISBN). Národní agentura ISBN v ČR (NA ISBN) sama přidělila téměř 2 400 čísel ISBN knihám vydavatelů, kteří dosud nejsou účastníky systému ISBN.

Průběžně je aktualizována databáze nakladatelů (NAK), takže denně se v ní mění údaje – veřejné i služební. Bylo zpracováno 24 čísel elektronického čtrnáctideníku *O. K. – Ohlášené knihy* – s 9 173 záznamy o knihách chystaných k vydání.

Pokračovaly pracovní kontakty s Mezinárodní agenturou ISBN v Londýně (MA ISBN). V novém formátu, MA ISBN požadovaném, byla odeslána celá aktualizovaná databáze českých nakladatelů pro mezinárodní adresář PIID (Publishers' International ISBN Directory). Do MA ISBN byl rovněž odeslán soupis chybných čísel ISBN přidělených v roce 2011 českými vydavateli (celkem 1 001, tj. cca 4,5 %).

Od července 2010 bylo zahájeno přidělování čísel ISBN on-line publikacím. Celkem bylo zpracováno 2 508 záznamů pro tituly publikované někdy i v několika elektronických formátech – nejčastěji pdf, ePub a Mobipocket. V lednu byl publikován v elektronickém čtrnáctideníku *Ikaros* článek *ISBN a online publikace*. Článek byl přetištěn též v ročence *Almanach Labyrint 2011*. V březnu byl v posledním čísle zaniklého časopisu *Biblio* publikován článek *E-knihy (online publikace) versus ISBN*.

Národní agentura ISBN v ČR prezentovala svoji činnost na 39. výročním zasedání Mezinárodní agentury ISBN, které se konalo v září v Národní knihovně Jižní Afriky v Pretorii – poprvé na africkém kontinentu.

Národní knihovna ČR platí za Národní agenturu ISBN v ČR Mezinárodní agentuře ISBN v Londýně roční poplatek 1 500 € za účast v systému ISBN. NA ISBN tak získává mj. hlasovací právo na výročních zasedáních MA ISBN, a může tak ovlivňovat chod celého systému ISBN.

ISMN

Do mezinárodního systému standardního číslování hudebnin ISMN se nově přihlásilo 10 hudebních vydavatelů. Celkový počet účastníků systému ISMN v ČR k 31. 12. 2011 dosáhl 83.

Správnost čísel ISMN byla zkontrolována v 305 titulech hudebnin. Národní agentura ISMN v ČR sama přidělila 22 čísel ISMN titulům, v nichž nebylo toto číslo uvedeno.

Roční příspěvek České republiky za účast v systému ISMN činí 675 € a stejně jako v systému ISBN tím Národní agentura ISMN v ČR získává hlasovací právo na výročních zasedáních MA ISMN. Může tak svými rozhodnutími ovlivňovat chod celého systému ISMN.

Národní agentura ISMN v ČR prezentovala stav rozvoje systému ISMN v České republice na 19. výročním zasedání Mezinárodní agentury ISMN, které se též konalo v Národní knihovně Jižní Afriky v Pretorii.

Statistiky zpracovatelských útvarů

Novodobé fondy

Tabulka zahrnuje dokumenty zpracované v Odboru doplňování a zpracování fondů (domácí knihy, hudebniny a mapy částečně v rámci sdílené katalogizace ve spolupráci s Moravskou zemskou knihovnou v Brně a Vědeckou knihovnou v Olomouci), Knihovnickém institutu, Slovanské knihovně, Hudebním oddělení, Oddělení periodik a Oddělení archivace webu.

Knihy	50 074
Periodika	1 658
Články v českých novinách a časopisech	2 047
Grafika	3 669
Kartografické dokumenty	1 219
Zvukové záznamy	1 014
Hudebniny	614
Elektronické zdroje	2 269
Mikrodokumenty	360
Videodokumenty	73

Historické fondy

Tabulka zahrnuje dokumenty zpracované v odboru Historické a hudební fondy – Oddělení rukopisů a starých tisků.

Rukopisy	216
Staré tisky	17 416

Přírůstek záznamů do souborných katalogů a databází

Souborný katalog ČR	521 900
Soubory národních autorit	59 234
Články v českých novinách a časopisech	27 062

Statistické ukazatele služeb

Přehled poskytnutých služeb v půjčovnách a studovnách Národní knihovny ČR v roce 2011

Sledované položky	Hala služeb	Všeobecná studovna	Studovna společenských a přírodních věd	Studovna vědeckých pracovníků	Referenční centrum	Studovna periodik	Studovna rukopisů a starých tisků	Studovna Hudebního oddělení	Studovna v Centrálním depozitáři Hostivař	Knihovna knihovnické literatury	Slovanská knihovna	Archiv NK ČR
Protokolované výpůjčky	357 152	202 028	1 135	34 340	15 066	29 010	1 997	3 267	4 769	19 912	49 604	806
z toho: absenční prezenční	357 152 0	0 202 028	0 1 135	0 34 340	1 545 13 521	1 249 27 761	0 1 997	267 3 000	0 4 769	6 191 13 721	35 822 13 782	58 748
Registrovaní čtenáři	27 536				1 594						1 736	13
z toho nové průkazy	6 670				0						401	
Čtenářské návštěvy	210 000	65 309	12 565	6 880	38 473	11 135	1 703	2 737	829	4 501	14 179	29
Objednávky čtenářů (on-line a podané v Hale služeb)	322 766											
z toho vyřízeno kladně	317 151											
Požadavky na meziknihovní služby					18 040						552	
z toho objednáno v zahraničí					4 784						0	
Upomínky přes advokátní poradnu	99										3	
Kopie a tisky pro uživatele	64 958		269 133		95 649	30 996			830		26 734	

Knihovnické a informační služby Národní knihovny ČR jsou poskytovány registrovaným uživatelům a veřejnosti v souladu s Knihovním řádem a dalšími statutárními dokumenty. Rozsah služeb je ovlivněn umístěním knihovny v historickém komplexu Klementina a je zaměřen především na využívání fyzických sbírek na místě. V souladu s postupnou virtualizací, jejíž význam s pokračující revitalizací budovy knihovny neustále roste, se stále více služeb uskutečňuje on-line bez nutnosti fyzické přítomnosti v knihovně. Nejen využívání digitálních knihoven v souladu s autorským právem, ale i využívání elektronických informačních zdrojů v souladu s licenčními smlouvami hrají stále důležitější roli ve službách knihovny a patří i k základním faktorům, které ovlivňují statistické ukazatele knihovny včetně registrace nových uživatelů.

Návštěvnost knihovny s cílem využít knihovnické a informační služby je v posledních pěti letech téměř konstantní – viz tabulka *Základní služby NK ČR v číslech...* a graf 3. Objem poskytnutých služeb na místě nejlépe charakterizuje počet registrovaných uživatelů a počet registrovaných výpůjček (viz tabulka *Základní služby NK ČR v číslech...*), oba ukazatele se za poslední roky stabilizovaly i přes omezení, která souvisejí s revitalizací budovy knihovny; především se jedná o omezení expedic z jednotlivých skladišť, tedy o nedostupnost knihovního fondu pro registrované uživatele. Protokolované výpůjčky nepatrně poklesly oproti roku 2010, z celkového počtu téměř 720 tisíc výpůjček bylo přes 400 tisíc výpůjček poskytnuto mimo budovu knihovny (viz tabulky *Přehled poskytnutých služeb...* a *Základní služby NK ČR v číslech...* a grafy 4 a 7). I ve sledovaném roce byla dosažena 98% úspěšnost při vyřizování uživatelských objednávek. V této souvislosti můžeme také zmínit graf 9, který ukazuje využívání jednotlivých databází knihovny, největší počet, více než 3 000 tis., připadá na on-line katalog knihovny – bázi NKC, tedy na katalog, jehož prostřednictvím uživatelé realizují své objednávky a další související služby, jako je prodlužování a rezervace výpůjček (databáze budované v systému ALEPH využilo celkové více než 4 700 tis. návštěvníků).

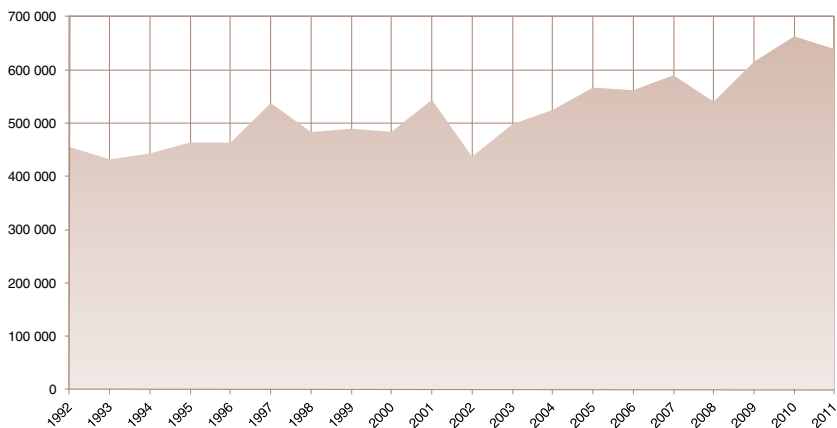
Nejnavštěvovanější ze čtenářských prostor zůstává Hala služeb čtenářům, mezi studovny je nejvyužívanější Všeobecná studovna s nejvyšším počtem studijních míst – 205 i s nejdelší otevírací dobou – 75 hodin týdně (viz tabulka *Přehled poskytnutých služeb...* a grafy 3 a 8). Počty požadavků na meziknihovní služby již několik let vykazují klesající tendenci, letos poprvé klesl celkový počet pod 20 tisíc ročně. Stejnou tendenci vykazují i požadavky na mezinárodní meziknihovní služby. Tato skutečnost je zapříčiněna jednak dostupností on-line plnotextových zdrojů v knihovnách a jednak zveřejňováním plných textů volně na internetu (viz graf 5). Vysokou výkonnost si knihovna udržuje v reprografických službách, byť v této oblasti má svoji jednoznačnou prioritu ochrana knihovních dokumentů. V roce 2011 se více projevil sestupný trend zejména při zhotovování tištěných výstupů (viz tabulka *Základní služby NK ČR v číslech...* a graf 6).

Ve sledovaném období využilo služeb a informací na jednotlivých webových stránkách knihovny více než 1 800 tis. návštěvníků. Nejnavštěvovanější jsou stránky hlavní domény knihovny – *nkp.cz*, druhá příčka již tradičně patří stránkám virtuální referenční služby *Ptejte se knihovny* (viz graf 10). Vysokou míru využití také vykazují digitální knihovny a portály, které knihovna buduje, stejně jako další elektronické informační zdroje (viz graf 11), které svým registrovaným uživatelům zprostředkovává. Digitální knihovna Kramerius, která umožňuje přístup především k dokumentům 19. a počátku 20. století, zaznamenala více než 4 500 tis. stažených (zobrazených) stránek. Elektronické informační zdroje se staly jednou z rozhodujících oblastí, která nejvíce ovlivňuje uživatele a veřejnost při hodnocení kvality on-line informačních služeb knihovny. V této oblasti udělala Národní knihovna další významný krok, a to zprovozněním on-line výpůjček z licencované databáze ebrary Academic Complete a zkušebním provozem (květen–prosinec 2011) „web-scale discovery“ portálu EDS (prostřednictvím portálu bylo zadáno více než 150 tis. dotazů). Většina návštěvníků knihovny při svém pobytu ve studovně využívá přístupu k internetu prostřednictvím Wi-Fi, tato síť pokrývá všechny hlavní studijní i relaxační prostory v knihovně (bylo zaznamenáno více než 44 tis. přístupů). Síť Wi-Fi je postupně inovována a umožňuje v současnosti vyšší počet souběžných uživatelů, ať s autentizovaným nebo anonymním přístupem.

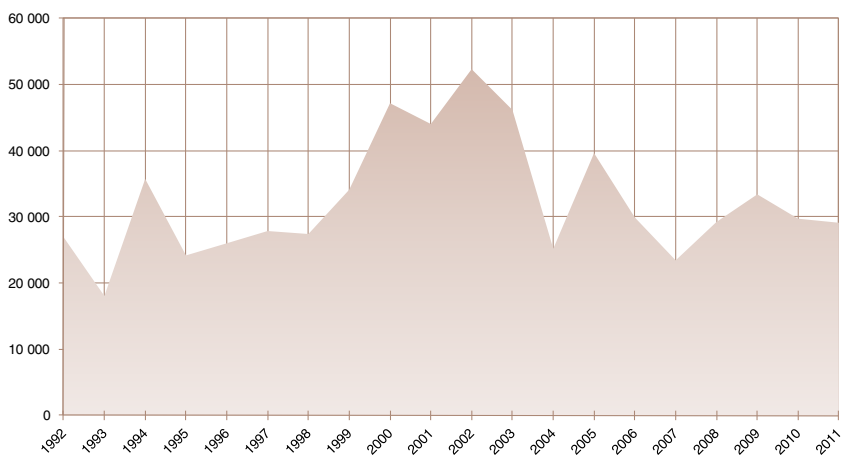
Základní služby NK ČR v číslech od roku 1992 do roku 2011

Sledované položky		Protokolované výpůjčky (všechny registrované absenční a prezenní výpůjčky včetně výpůjček realizovaných v průběhu poskytování reprografických a meziknihovních služeb)	Registrovaní čtenáři (všechny nově vystavené čtenářské průkazy, resp. čtenářské průkazy s obnovou platnosti, a povolení ke vstupu do studoven)	Čtenářské návštěvy (návštěvníci čtenářských prostor včetně návštěvníků vzdělávacích akcí, odborných přednášek a seminářů)	Objednávky čtenářů (on-line a podané v Hala služeb)	z toho kladně vyřízených	Úspěšnost objednávek v procentech	Požadavky na meziknihovní služby	z toho objednané v zahraničí	Kopie a tisky pro uživatele
		počet	index	počet	index					
Průměr let 1992 až 2000	počet	477 202	37 377	623 265	228 429	189 744	83 %	23 305	6 807	477 806
	index	100	100	100	100	100		100	100	100
2001	počet	543 537	44 059	638 544	265 546	232 635	88 %	22 520	6 883	478 344
	index	114	118	102	116	123		97	101	100
2002	počet	436 903	52 348	470 446	211 540	196 490	93 %	28 586	6 922	420 525
	index	92	140	75	93	104		123	102	88
2003	počet	497 834	46 182	469 437	249 278	235 221	94 %	30 055	7 984	443 492
	index	104	124	75	109	124		129	117	93
2004	počet	524 498	25 206	439 233	215 867	207 978	96 %	29 524	7 322	462 381
	index	110	67	70	95	110		127	108	97
2005	počet	566 379	39 658	478 320	276 731	264 766	96 %	27 609	7 600	475 024
	index	119	106	77	121	140		118	112	99
2006	počet	561 555	29 922	413 307	367 729	346 041	94 %	22 369	7 454	524 715
	index	118	80	66	161	182		96	110	110
2007	počet	589 575	23 448	385 122	319 348	313 037	98 %	19 983	7 269	542 100
	index	124	63	62	140	165		86	107	113
2008	počet	539 948	29 250	364 979	340 451	335 899	99 %	22 381	6 749	518 728
	index	113	78	59	149	177		96	99	109
2009	počet	614 908	33 422	351 147	353 229	346 519	98 %	21 355	6 047	563 379
	index	129	89	56	155	183		92	89	118
2010	počet	662 505	29 742	344 226	307 478	302 161	98 %	20 088	5 635	496 767
	index	139	80	55	135	159		86	83	104
2011	počet	638 731	29 130	344 362	322 766	317 151	98 %	18 040	4 784	460 736
	index	134	78	55	141	167		77	70	96

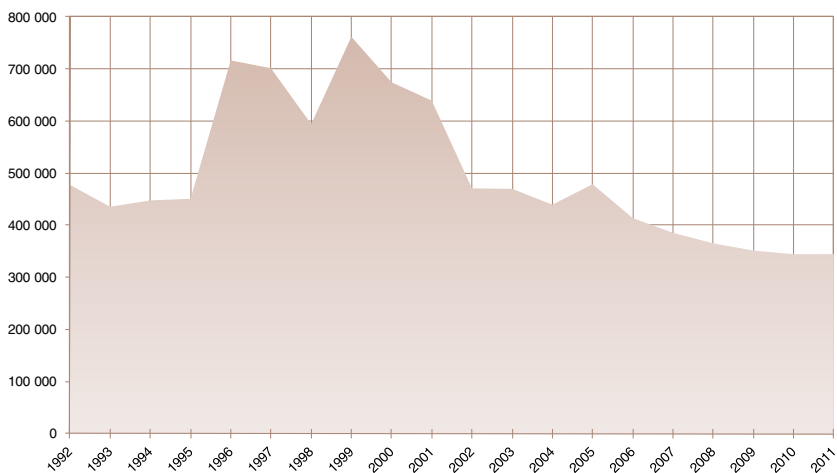
1. Výpůjčky

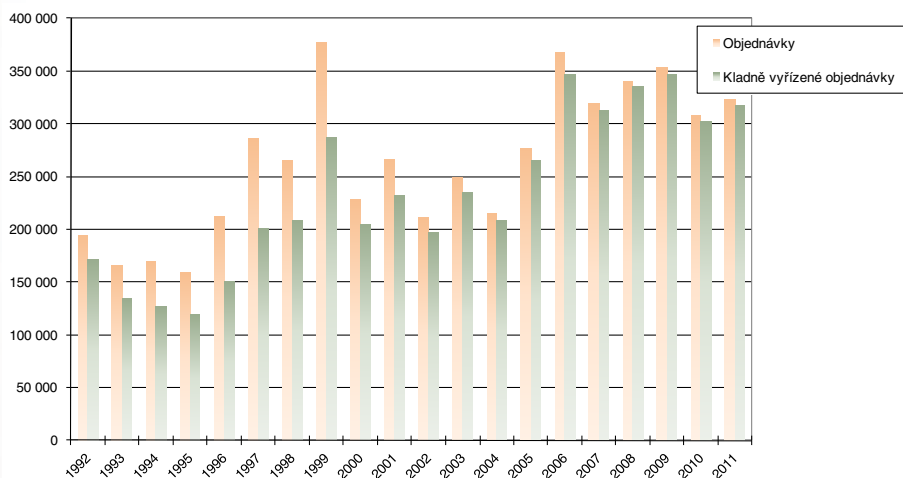
2. Registrovaní čtenáři

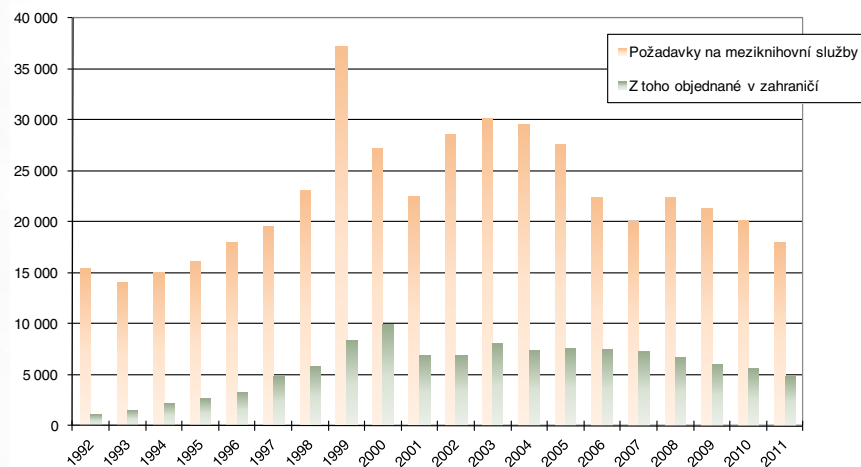
3. Návštěvnost půjčoven a studoven

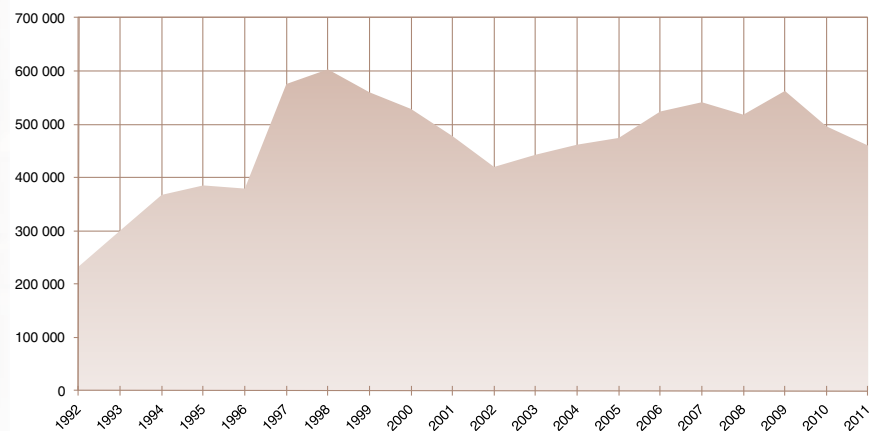
4. Objednávky

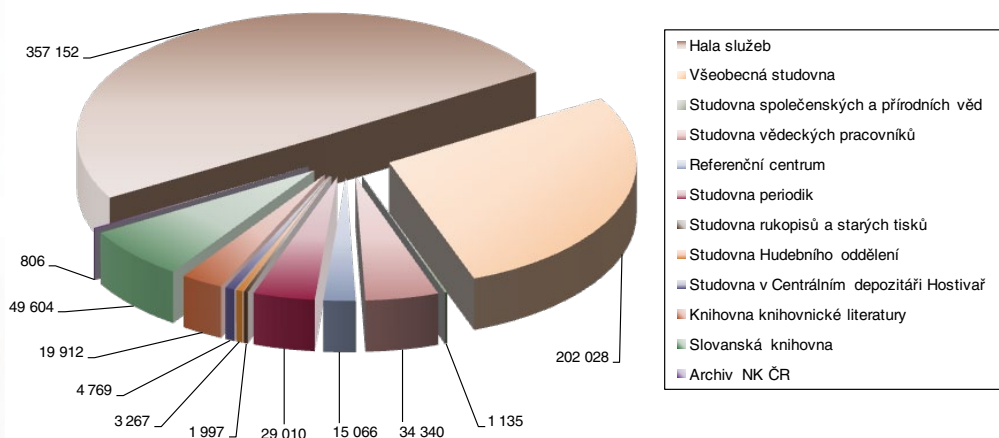
5. Meziknihovní služby

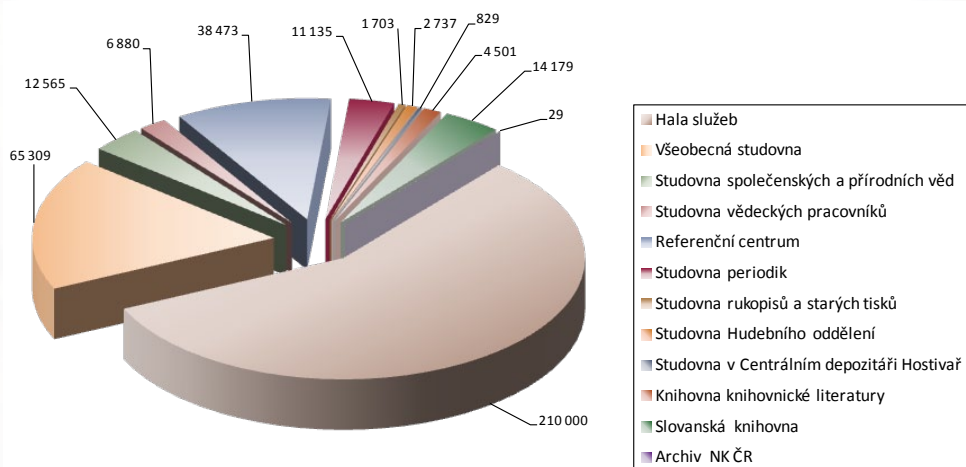
6. Kopie a tisky

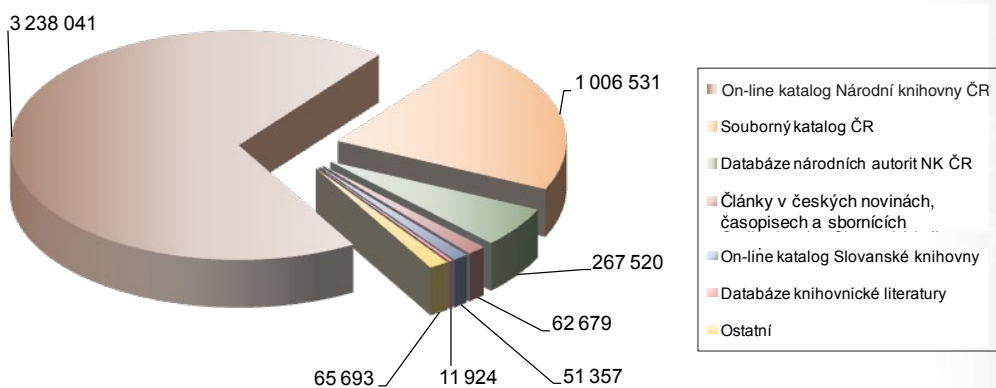
7. Protokolované výpůjčky

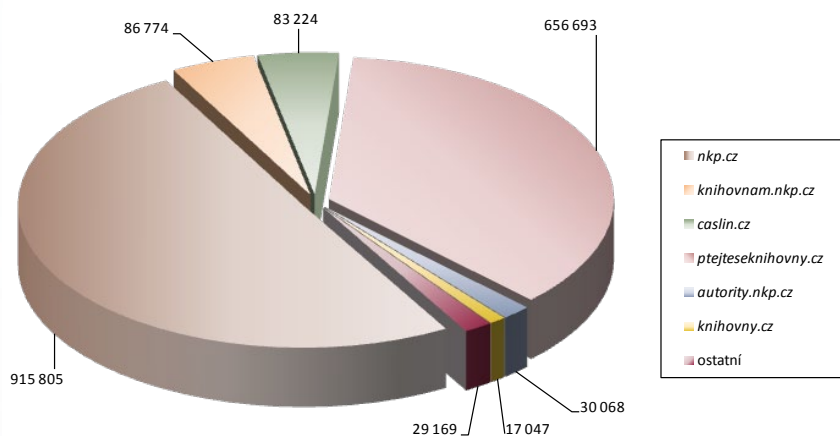
8. Čtenářské návštěvy

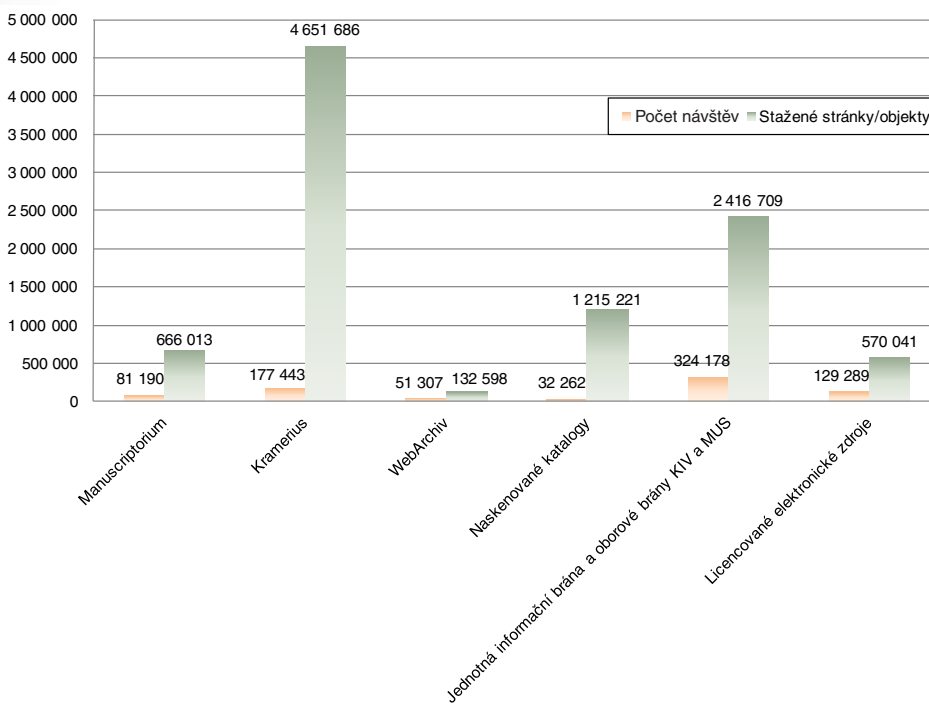
9. Využívání katalogů aází NK ČR

10. Návštěvnost domén NK ČR

11. Návštěvnost elektronických informačních zdrojů

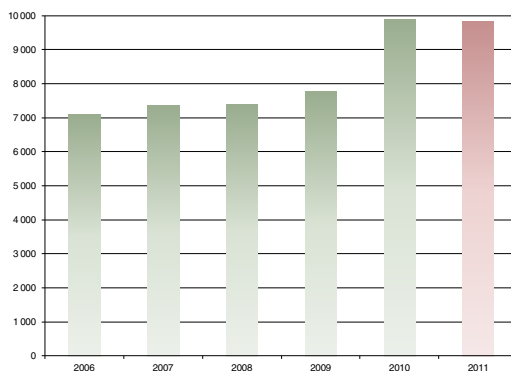
Slovanská knihovna

Služby

Počet registrovaných uživatelů k 31. 12. 2011	1 736
Počet čtenářských návštěv	12 389
Počet evidovaných výpůjček	49 604

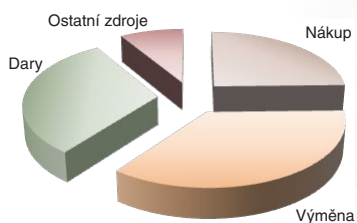
Přírůstek knihovních fondů

rok	k. j.
2006	7 103
2007	7 372
2008	7 377
2009	7 774
2010	9 890
2011	9 830

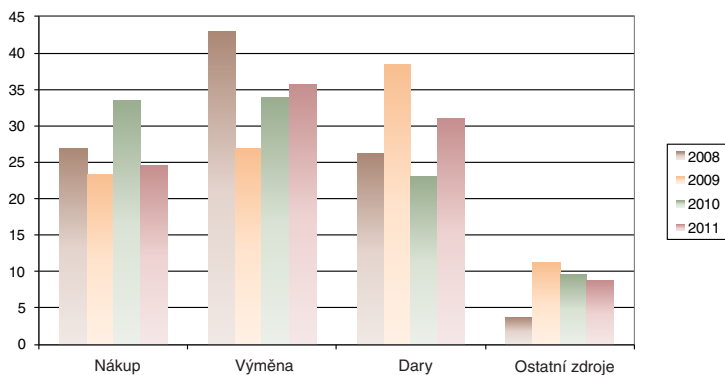
Podíl nákupu, výměny, darů a ostatních zdrojů v roce 2011

	k. j.	%
Celkem	9 830	100,0
Nákup	2 422	24,6
Výměna	3 504	35,6
Dary	3 047	31,0
Ostatní zdroje	857	8,8

Struktura přírůstku v letech 2008–2011 (v %)

	2008	2009	2010	2011
Nákup	27,0	23,3	33,4	24,6
Výměna	43,0	27,0	33,9	35,6
Dary	26,2	38,5	23,1	31,0
Ostatní zdroje	3,8	11,2	9,6	8,8

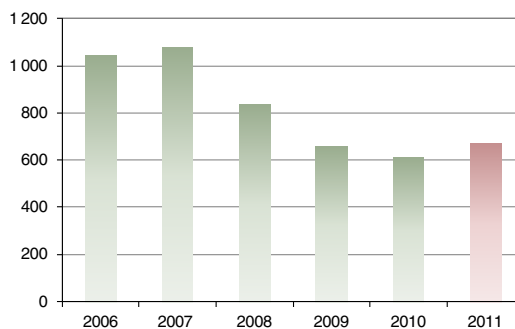
Knihovna knihovnické literatury

Služby

Počet čtenářských návštěv	4 501
Počet evidovaných výpůjček	16 534

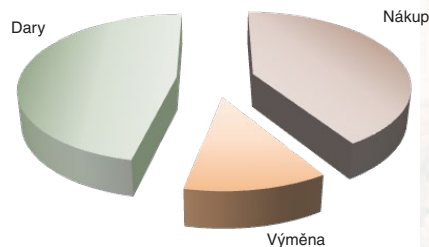
Přírůstek knihovních fondů

rok	k. j.
2006	1 041
2007	1 078
2008	832
2009	660
2010	613
2011	673

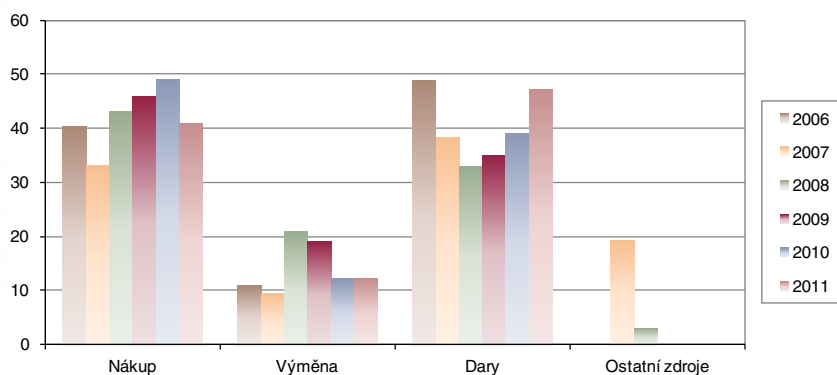
Podíl nákupu, výměny a darů v roce 2011

	k. j.	%
Celkem	673	100
Nákup	277	41
Výměna	82	12
Dary	314	47

Srovnání let 2006–2011 (v %)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Nákup	40,3	33,2	43	46	49	41
Výměna	10,8	9,4	21	19	12	12
Dary	48,9	38,2	33	35	39	47
Ostatní zdroje	0	19,2	3	0	0	0

Správa a digitalizace knihovních fondů

Správa knihovních fondů

Signování přírůstků UKF	46 560
Signování přírůstků NKF	39 069
Zpracování dokumentů 19. stol.	5 700
Externí vazba	8 654
Pátrání po nezvěstných dokumentech	1 050
Zpracování dokumentů (režifo) pro reformátování záznamu	3 450
Zpracování dokumentů (režifo) pro reformátování jednotky	22 390
Zpracování poškozených dokumentů	1 039
Odpisy knihovních fondů (svazky)	2 058
Expedice celkem	327 755
Expedice UKF Klementinum	204 499
Expedice UKF CDH	40 997
Expedice SF	71 228
Expedice NKF	7 171
Expedice mikrofilmy	3 860

V roce 2011 došlo k organizační změně, v rámci které byly z Odboru správy a ochrany fondů vyčleněny činnosti ochrany a soustředěny v novém organizačním útvaru – Odboru ochrany knihovních fondů. Statistické údaje pro signování za rok 2011 odrážejí nižší počet dokumentů získaných povinným výtiskem. Vyšší počet signovaných svazků NKF je dán zpožděním v důsledku čekání na knižní vazbu. V roce 2011 bylo svázáno podstatně méně publikací v důsledku snížení prostředků na externí vazbu. Nižší počet zpracování poškozených dokumentů je dán skutečností, že v roce 2010 skončila akce na vyřazení poškozených svazků a v roce 2011 byly vyřazovány pouze poškozené svazky zjištěné při vrácení do skladiště. Vyšší počet zpracovaných jednotek pro reformátování souvisí s přípravou dokumentů pro projekt NDK. Přes dočasné uzavření některých signatur vyvolané revitalizací Klementina a jejich stěhováním se oproti roku 2010 zvýšil celkový počet výpůjček. Nižší počet výpůjček je možné zaznamenat u signatur uložených v Centrálním depozitáři v Hostivaři, kde jsou dislokovány málo žádané publikace včetně zahraničních periodik.

Objem expedice v letech 2007–2011 podle signatur

Klementinum*

	2007	2008	2009	2010	2011
SF	76 389	75 313	74 778	66 018	71 228
54 A–B	7 949	7 673	6 993	5 327	5 192
54 C	3 868	4 761	4 421	4 226	16 680
54 D	24 530	26 954	28 444	27 183	30 173
54 F	34 204	37 418	30 712	25 889	31 741
54 E, I, G, H, K	30 472	31 959	31 489	29 123	32 640
54 H od 101 750	35 334	34 419	30 735	23 577	37 080
Na–Nb	2 618	2 876	3 072	1 865	2 040
Nc–Nd	4 285	5 117	5 457	3 630	3 447
Angl	5 372	5 821	5 049	3 892	4 291
E, K, H	5 307	5 694	6 079	4 920	5 302
MfC	4 074	3 841	4 631	3 487	3 860
Traverz + ZOR	2 546	2 865	4 732	7 008	3 607
T	34 290	41 480	47 331	38 812	32 884
Audio	37	0	541	562	724

*Zvýrazněné hodnoty v tabulce představují nárůst oproti předchozímu roku.

CDH*

	2007	2008	2009	2010	2011
A–T	25 249	25 703	27 757	16 963	15 592
1–38	16 245	20 314	21 879	16 501	14 303
Pa–Pd	3 868	3 472	6 292	3 274	4 747
Slov. knihovna	2 040	1 400	2 396	1 781	1 937

*Zvýrazněné hodnoty v tabulce představují nárůst oproti předchozímu roku.

Ochranné reformátování

V roce 2011 bylo Oddělení mikrografie organizačně transformováno na Oddělení skenování. Tato změna se projevila v nižším počtu zhotovených mikrofilmů. Část kapacit již byla věnována testování průběžných skenerů pro potřeby projektu NDK. Současně s tím bylo zastaveno mikrofilmování sedmi soudobých periodických titulů. Výkon pracoviště ovlivnilo i několik dlouhodobých nemocí. Z Oddělení digitalizace vznikla transformací dvě nová oddělení – Oddělení přípravy dokumentů a Oddělení tvorby a správy metadat. Velká část pracovních kapacit byla věnována úpravě starších dat a jejich přípravě na migraci do systému Kramerius verze 4. Rovněž v roce 2011 se zvýšil počet návštěv digitální knihovny Kramerius NK ČR.

Mikrofilmování	Archivní negativ		Matriční negativ		Pozitiv	
	pole mikrofilmu	strany	pole mikrofilmu	strany	pole mikrofilmu	strany
CDH NK	130 036	260 072	62 572	125 144	181 283	362 566

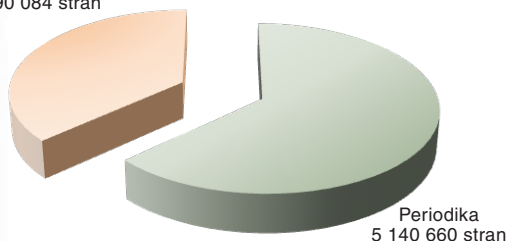
Digitalizace

činnost	počet stran
A) Skenování celkem	319 808
a) skenování mikrofilmu v NK ČR	237 528
b) hybridní snímkování v NK ČR	82 280
c) skenování mikrofilmu dodavatelsky	0
d) hybridní snímkování dodavatelsky	0
B) Tvorba metadat	695 275
a) v NK ČR	85 123
b) dodavatelsky	610 152
C) Archivováno k 31. 12. 2011	8 362 132
D) Zpřístupněno k 31. 12. 2011	8 130 744

V rámci projektu *Záchrana neperiodických bohemikálních dokumentů 19. století ohrožených degradací papíru* již bylo mikrofilmováno a digitalizováno více než 2,9 milionu stran.

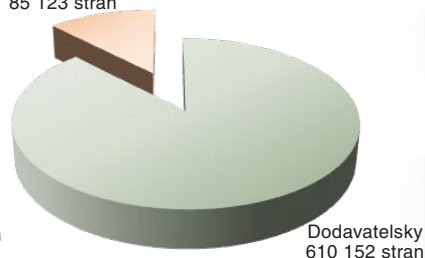
Digitální knihovna Kramerius NK ČR v roce 2011

Monografie
2 990 084 stran

Tvorba metadat v roce 2011

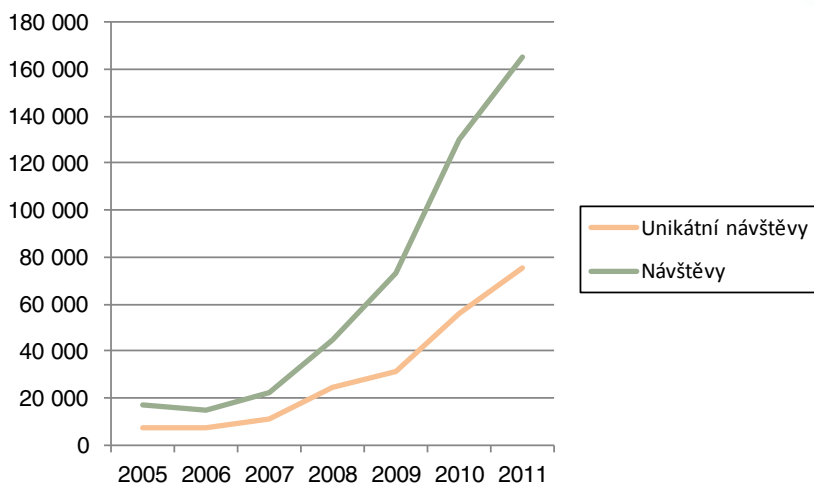
V NK ČR
85 123 stran

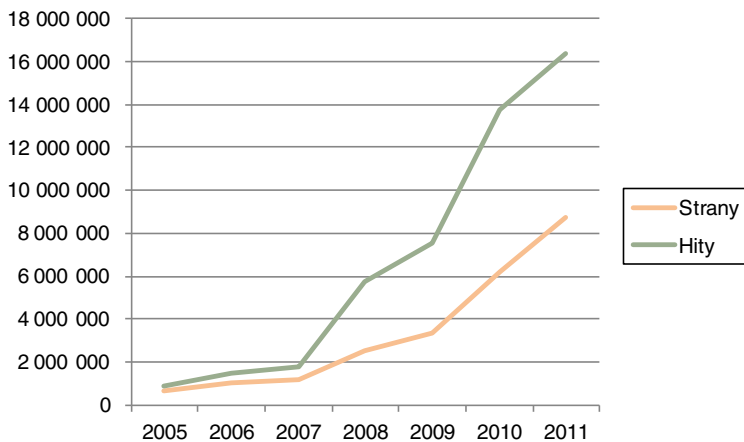
	Unikátní návštěvy	Návštěvy	Strany	Hity	Bajty (GB)
2005	7 571	16 754	614 395	837 221	22,68
2006	7 128	14 847	1 052 916	1 439 430	186,61
2007	10 737	22 574	1 154 322	1 794 642	308,84
2008	24 736	44 662	2 502 375	5 753 660	518,47
2009	31 070	73 388	3 336 391	7 558 568	508,95
2010	55 872	130 268	6 191 622	13 733 703	1 356,31
2011	75 655	165 421	8 748 343	16 390 660	2 335,11

Zdrojem statistických údajů je program Advanced Web Statistics 6.9 (build 1.925), který má specifické nastavení a výsledná měření mohou být odlišná vzhledem k oficiálním statistickým výstupům NK ČR.

Návštěvnost digitální knihovny Kramerius

Počty zobrazených dat prostřednictvím digitální knihovny Kramerius

Ochrana knihovních fondů

Ochrana knihovních fondů probíhala v roce 2011 jako v předešlých letech a soustředila se na kontrolu klimatických parametrů a mikrobiologické aktivity v depozitářích NK ČR a především na zajištění projektu digitalizace společností Google z hlediska ochrany fondů.

S podporou finančních prostředků poskytnutých Ministerstvem kultury ČR na rozvoj NK ČR jako výzkumné organizace byla vytvořena databáze a elektronický formulář na průzkum fyzického stavu svazků. Výsledky průzkumu budou využity pro efektivnější péči o novodobé fondy. V rámci odboru probíhaly práce na dvou projektech NAKI podpořených rovněž Ministerstvem kultury ČR.

Odbor ochrany knihovních fondů zajistil spolu s kolegy z odboru Historických a hudebních fondů a studenty VOŠ grafické a SPŠ grafické vedenými paní profesorkou Vanišovou očistu a návrat knih do Barokního knihovního sálu.

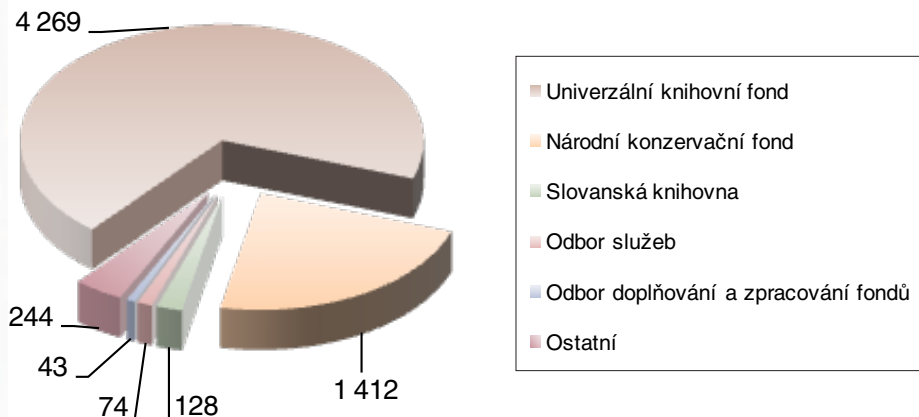
Pod Odbor ochrany knihovních fondů (OOKF) patří od roku 2011 rovněž Oddělení restaurování. Činnost tohoto oddělení se v roce 2011 soustředila na několik hlavních oblastí spojených s ochranou a prezentací historických a hudebních fondů:

Velká část činností a kapacit Oddělení restaurování byla věnována metodickému dohledu nad externími restaurátory a zajištění chodu projektu *Hromadná digitalizace historických dokumentů ve spolupráci se společností Google*. (Bližší informace najdete ve Výroční zprávě na straně 14.)

Další aktivitou byla příprava exponátů na významné výstavy konané v České republice – *Barokní grafika 17. století v českých zemích; Karel Škréta; Staré pověsti české; Rožmberkové, rod českých velmožů a jeho cesta dějinami; Sv. Anežka Česká, princezna a řeholnice*. U vybraných exponátů byl posouzen stav před výstavou, proběhlo restaurování různé náročnosti, byl posouzen facility report, vypracovány condition reporty, proběhla adjustace a instalace knih a kontrola klimatických podmínek.

Oddělení restaurování zorganizovalo u příležitosti posledního roku realizace výzkumného záměru MK00002322103 jednodenní seminář *Výzkum a vývoj nových postupů v ochraně a konzervaci písemných památek (2005–2011)*, který se uskutečnil 1. prosince 2011 v Zasedacím sále Národní knihovny ČR. Seminář byl prezentací výstupů stejnojmenného výzkumného záměru MK ČR. O účast na pracovním setkání projevila zájem řada odborníků z oblasti ochrany knihovních fondů, především restaurátorů, konzervátorů, technologů, kurátorů, pedagogických pracovníků, historiků a studentů, takže kapacita zasedacího sálu (tj. 75 osob) byla zcela naplněna. Příspěvky přednášejících byly publikovány v recenzovaném sborníku, kde jsou rozděleny do tematických okruhů výzkumného záměru týkajících se preventivní ochrany knihovních fondů, konzervátorských průzkumů a dokumentace fyzického stavu vzácných exemplářů, konzervace vzácných iluminovaných rukopisů, konzervátorských metod prováděných in situ, konzervačních činidel pro kolagenní historické materiály a odkyselování papíru s využitím vakuových balíček.

Knihářské práce v Oddělení preventivní konzervace – vazba, převazba

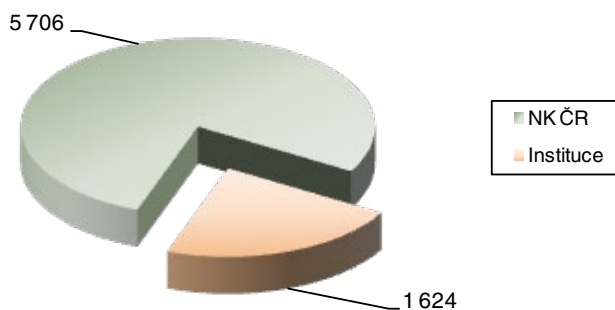

Statistické údaje OOKF za rok 2011

Odborné konzultace – mimo NK ČR	91
Exkurze	22
Účast na konferencích – pasivní	21
Účast na konferencích – aktivní (přednášky, postery)	19
Organizace konferencí	1*)
Mikrobiologické stěry – celkem	243
• Stěry – testy mikrobiologické aktivity – v rámci NK ČR	104
• Stěry – testy mikrobiologické aktivity – v rámci projektu <i>Hromadná digitalizace historických dokumentů ve spolupráci se společností Google</i>	95
• Stěry – mimo NK ČR	44
Měření spadů (jiný test mikrobiologické aktivity) – pro NK ČR i pro instituce	8
Vysoušení knih ve víceúčelové vakuové komoře (pro instituce, především Katastrální úřad Liberec)	6,7 m ³ (13 várek)
Odstranění vody ze zmrzlých knih	1 826 kg vody
Výroba ochranných obalů v OOKF – celkem	7 830 ks
Výroba ochranných obalů na plotru v Oddělení preventivní konzervace – pro fondy NK ČR	5 706 ks
Výroba ochranných obalů na plotru v Oddělení preventivní konzervace – pro instituce v rámci VISK	1 624 ks
Výroba ochranných obalů ručně v Oddělení restaurování – pro fondy NK ČR	500 ks
Odkyselování knih metodou „in situ“	50 svazků
Restaurování pro externí subjekty	0
Analýzy pro externí subjekty	5
Projekty	6
Vedení výzkumných projektů	1
Odpovědný řešitel výzkumného projektu za NK	2
Řešitel výzkumného projektu	8
Oprava poškozených knih – interní knižní vazba	5 332 svazků
Mechanická očista knihovních fondů – celkem	6 342 bm
Mechanická očista knihovních fondů (Klementinum, CD Hostivař, Neratovice)	4 942 bm
Mechanická očista knihovních fondů při stěhování knih do Barokního knihovního sálu – ve spolupráci se studenty VOŠ grafické a SPŠ grafické	1 400 bm
Průzkum novodobých fondů – vyplněné formuláře o fyzickém stavu svazků do elektronické databáze	19 546 svazků

*) Seminář s názvem *Výzkum a vývoj nových postupů v ochraně a konzervaci písemných památek (2005–2011)*.

Výroba ochranných obalů v Oddělení preventivní konzervace

Archiv NK

Archiv Národní knihovny ČR (ANK) vznikl v roce 1990. V říjnu 2007 mu byla po splnění podmínek daných zákonem č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě udělena Odborem archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra ČR akreditace. V síti veřejných archivů je zařazen do skupiny specializovaných archivů. Jeho posláním je shromažďovat, zpracovávat, chránit a zpřístupňovat archivní fondy NK a jejich právních předchůdců, jakož i fondy a sbírky soukromých osob a právnických institucí, které byly knihovně předány nebo byly vytrženy z jejich vlastních fondů. Dále metodicky řídí a kontroluje spisovou službu NK.

Fondy a sbírky ANK jsou postupně zpracovávány a zpřístupňovány prostřednictvím inventur a lístkových katalogů. V roce 2011 převzal ANK v mimoskartačním řízení 408 evidenčních jednotek v celkovém rozsahu 30,52 bm. Ve skartačním řízení byly do archivu předány 3 evidenční jednotky v rozsahu 0,23 bm. Byl vypracován 1 skartační protokol a 15 předávacích protokolů pro mimoskartační řízení.

Zpracováno a inventarizováno bylo 3,8 bm archiválií. Počet evidenčních jednotek vzrostl o 714, počet inventurních jednotek o 310. Byly uspořádány a inventarizovány 3 fondy (Rodinný archiv Veselých [1795]–1947; Vyskočil Augustin (řádové jméno Jan Kapistrán), prof. ThDr. PhDr. 1937–1945; Wunschwitz Johann Prokop Wilhelm 1753–1756), 1 fond byl přemanipulován a původní inventář přepracován (Cejpek Jiří, prof. PhDr., CSc.), zhotoveny byly 2 dodatky ke stávajícím inventářům (Kleinschnitzová Flora, doc. PhDr. 1929–1946; Obchodní a živnostenská komora v Praze 1896–1923) a byly vytvořeny 3 nové fondy (Knihopis českých a slovenských tisků od doby nejstarší až do konce XVIII. století 1924–[1961]; Tobolka Zdeněk Václav 1925–1930; Vyskočil Augustin (řádové jméno Jan Kapistrán), prof. ThDr. PhDr. 1937–1945) a 1 sbírka (Sbírka cirkulářů [1804]–[1828]).

Fyzický stav archivních souborů – poškozeno je zhruba 76,9 % archiválií. Jedná se hlavně o poškození prachem (34,67 %), trhliny a přelomení (31,45 %) a křehkost a lámavost (13,7 %).

ANK využívá Oddělení restaurování NK ČR. Kapacita prací pro archiv byla v loňském roce omezena restaurátorskými pracemi na knižním fondu, které byly v roce 2011 nadstandardní vzhledem k přípravě knih pro Národní digitální knihovnu. Proto byla zrestaurována pouze jedna listina z roku 1656, průběžně pak probíhaly restaurátorské práce na fondu Grégr Prokop, MUDr. [1881]–1914 a k restaurování byly předány dva předměty ze Sbírek muzeálií.

Ve spolupráci s firmou Metroprojekt bylo zdigitalizováno 58 plánů z období Machoňovy přestavby Klementina, které budou využity při vyhotovování projektové dokumentace k přestavbě současné a zároveň budou v archivu sloužit jako studijní kopie. Kromě toho bylo v loňském roce digitalizací zhotoveno dalších 117 studijních kopií (fotografie, plány, archiválie ze Sbírek muzeálií), a to jednak v archivu a jednak ve spolupráci s Oddělením rozvoje a technické podpory služeb.

ANK spolupracoval na soupisu sekundárních pramenů k epigrafickým a sepulkrálním památkám na území ČR, uložených v archivech ČR, který organizoval Odbor archivní správy a spisové služby (OASSS) MV ČR, dále dodal podklady pro průzkum OASSS k současnému stavu digitalizace v archivech a připomínkoval návrh Pokynů OASSS MV k provedení generální inventury národního archivního dědictví v archivech ČR v letech 2011–2013. Archiv též poskytl data do satelitního účtu kultury zpracovávaného Národním informačním a poradenským střediskem pro kulturu.

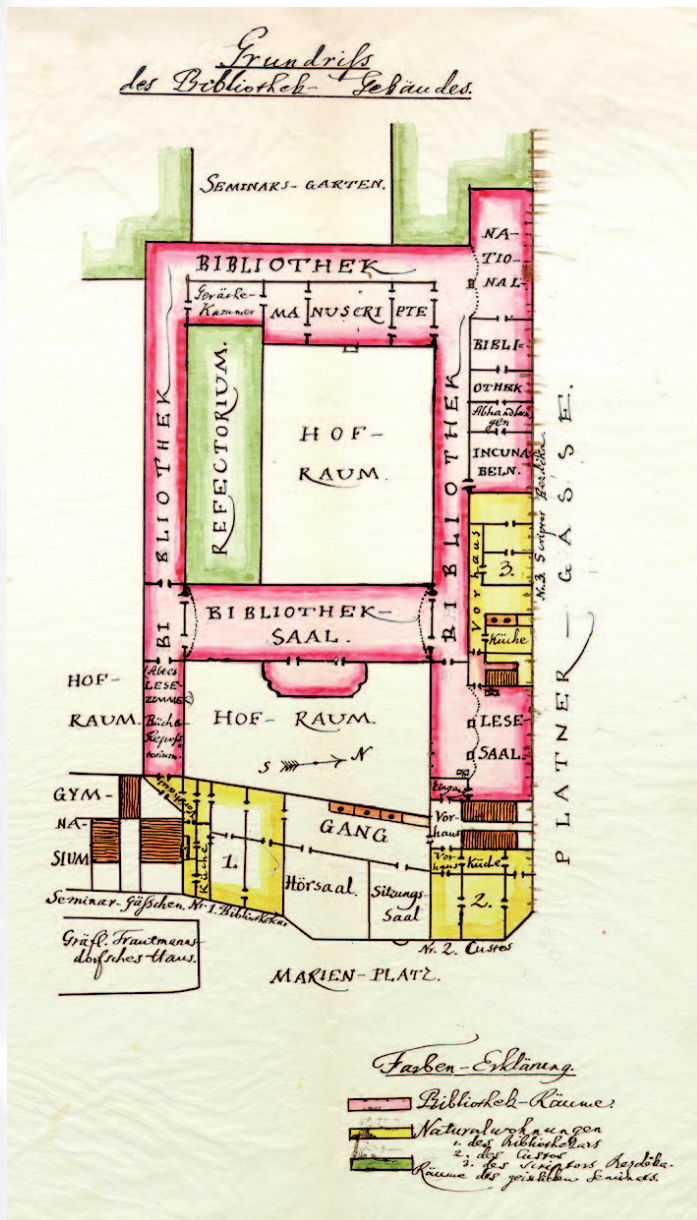
Průběžně byly poskytovány konzultace v oblasti spisové služby pracovníkům knihovny a v jednom případě pracovníci spisovny Národní technické knihovny.

ANK spolupracoval na přípravě novelizovaného Spisového a skartačního řádu Národní knihovny České republiky.

Archiv připomínkoval skartační návrhy a po zahrnutí těchto připomínek vydal souhlas k provedení skartace, kterou zajistilo Oddělení správy knihoven.

Celkové množství uložených archiválií	
Počet fondů	56
Počet sbírek	13
Běžné metry celkem	419,84
Počet evidenčních jednotek	8 336

Stupeň zpracovanosti archivních souborů (výpočet z metráže)	
Zpracováno	72,46 %
Inventarizováno	69,56 %

Plán 1. patra Klementina zobrazující umístění čítáren, fondů a služebních bytů knihovny v polovině 19. století

Referát vnitřního auditu NK

V roce 2011 se interní audit v rámci vnitřních kontrol zaměřil na dopady přijetí novely zákona č. 137/2006 Sb., a to jeho novelizací pod č. 179/2010 Sb., o veřejných zakázkách, z hlediska nutnosti aktualizace interních směrnic k řízení veřejných zakázek NK i nutnosti změny v procesu organizace výběrových řízení, které bylo využito při auditu uzavřených smluv v NK v roce 2010. Současně byly posouzeny dopady další novely tohoto zákona pod č. 281/2009 Sb., s její účinností od 1. 1. 2011, na stav a procesní řízení veřejných zakázek v NK.

V rámci auditu byla pozornost věnována identifikaci a řízení rizik ve všech procesech NK ČR, které v organizaci probíhají. Odhalení nejdůležitějších rizik v NK pomohlo analyzovat celkový stav a ukázat na nejslabší místa, na která je třeba se zaměřit. Činnost interního auditu se dále soustředila na kontrolu uzavřených smluv v depozitáři Hostivař s cílem zjistit a popsat nedostatky a doporučit jejich odstranění. Posléze se interní auditor zaměřil na realizaci nákupů v systému obchodování prostřednictvím elektronického tržiště. Jednotlivá doporučení, která vyplynula z tohoto auditu, byla postupně zapracována v pracovních procesech odboru IT.

Interní auditor rovněž na základě aktualizovaného Pokynu MF ČR k jednotnému uplatňování závazných pravidel a doporučení pro výkon interního auditu v orgánech veřejné správy (CHJ–2) přepracoval Statut interního auditora v NK ČR, Etický kodex i ostatní dokumenty používané v rámci provádění interního auditu v NK.

V souladu s plánem programu pro boj s korupcí podle usnesení vlády ČR č. 1199 ze dne 25. 10. 2006 pro období let 2006–2011 interní audit využíval především preventivních protikorupčních nástrojů, a to prostřednictvím posuzování účinnosti nastavených procesních kontrol v rámci provádění interních auditů.

Na základě zjištění, která interní auditor v rámci své činnosti zaznamenal, pak lze konstatovat, že prostřednictvím funkční kontroly vedoucích pracovníků a provedených interních auditů nebyly v NK v roce 2011 zaznamenány žádné případy nehospodárného nebo neefektivního nakládání s přidělenými finančními prostředky.

Nebyl zaznamenán žádný případ korupčního jednání a žádné kontrolní zjištění nebylo předáno k dalšímu řízení podle zvláštních předpisů.

Kalendárium významných akcí

3. 2. **Salesiáni Dona Boska v Bulharsku**
Přednášku Petra Cvrkala uspořádala Slovanská knihovna a Bulharský kulturní institut v Praze.
21. 2. **Razvitije literaturověděnija v japonskoj slavistike**
Přednášku japonského slavisty Shinichi Muraty (Sophia University Tokio) uspořádala Slovanská knihovna a Slovanský ústav Akademie věd ČR, v. v. i.
22. 2. **Tisková konference Národní knihovny ČR a společnosti Google** k podepsání smlouvy o spolupráci při hromadné digitalizaci děl z historických fondů Národní knihovny ČR a vzácných fondů Slovanské knihovny.
24. 2. **NetLibrary na EBSCOhost**
Odborná přednáška o elektronické kolekci vědeckých zahraničních knih, připraveno pro knihovny v rámci programu INFOZ.
1. – 31. 3. **Registrace 12+1**
Poplatková amnestie
Výjimky z Knihovního řádu NK ČR udělené generálním ředitelem u příležitosti **Března – měsíce čtenářů 2011**.
17. 3. **Moje literární lásky v rámci Března – měsíce čtenářů 2011**
Besedu s Ludkem Munzarem a Jiřím a Zdenkou Tichotovými moderoval František Novotný.
28. 3. **Maraton čtení v Klementinu v rámci Března – měsíce čtenářů 2011**
Autorská čtení a besedy s autory uspořádala Národní knihovna ČR a SKIP za podpory firmy SKANSKA.
30. 3. **Ruský rozervaný čas**
Beseda s Anatolijem Rozovem, konaná u příležitosti vydání jeho vzpomínkové knihy *Russkoje rvanoje vremja* (Praha, 2010).
Uspořádala Slovanská knihovna a Ruská tradice, o. s.
1. – 2. 4. **Noc s Andersenem**
První nocování dětí svých pracovníků v Klementinu uspořádala Národní knihovna ČR a pražská organizace SKIP v rámci celostátní akce na podporu čtenářství Noc s Andersenem.

*Tajemný mnich
u informačního pultu.
Foto:
Hanusš Hemola*

6. 4. **Slavnostní udělení ceny Rudolfa Medka** historikovi Václavu Veberovi a předání badatelského stipendia spisovateli, režisérovi a scenáristovi Martinu Ryšavému Nadačním fondem angažovaných nestraníků a Slovanskou knihovnou.

Václav Veber (vpravo) přebírá Cenu Rudolfa Medka. Foto: Eva Hodíková

19. 4. **Ikarův pád**
Literární podvečer věnovaný památce ukrajinského exilového básníka „pražské školy“ Oleha Olžyče uspořádala Slovanská knihovna a Sdružení Ukrajinek v ČR.
20. 4. **Tisková konference k revitalizaci Klementina a budoucnosti Národní knihovny ČR**
4. 5. **Historie mé knižní sbírky / Istorija mojega knižnogo sobranija**
Beseda s ruským bibliofilem a sběratelem knih prof. Alexejem Anatoljevičem Vengerovem a představení jeho třísvazkového díla *V nektorom carstve (Bibliochronika)*. Uspořádala Slovanská knihovna.
12. – 15. 5. **17. mezinárodní knižní veletrh a literární festival Svět knihy Praha 2011**
Prezentace aktivit Národní knihovny ČR.
17. 5. **Tisková konference k zahájení spolupráce s internetovými médii**
18. 5. **Bulharská literatura posledních deseti let**
Přednášku Aní Burové uspořádala Slovanská knihovna a Bulharský kulturní institut v Praze.
25. 5. **Kulatý stůl o životě a tvorbě Alexandra S. Puškina**
Uspořádala Slovanská knihovna a Ruské středisko vědy a kultury v Praze.
31. 5. **Cyrlometodějská studia v dnešním Bulharsku**
Přednášku Margarity Mladenové uspořádala Slovanská knihovna a Bulharský kulturní institut v Praze.
7. – 8. 6. **Dobrovolnictví v knihovnách**
Seminář v Kroměříži uspořádal Knihovnický institut ve spolupráci se SKIP a Knihovnou Kroměřížska.
8. 6. **Recepce díla F. M. Dostojevského v Černé Hoře**
Přednášku Gojko Čelebiče uspořádala Slovanská knihovna, Společnost Dostojevského v Praze a Katedra rusistiky a lingvodidaktiky Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze.
21. 7. **Účastníci světového kongresu o W. Shakespeareovi s podtitulem Renesanční Shakespeare v proměnách času navštívili Klementinum a prohlédli si mimo jiné historické prostory**
30. 8. **Speciál Martina Veselovského – přímý přenos pořadu Českého rozhlasu Radiožurnálu**
Veřejná diskuse o jízdě na kole ve městě.

5. 9. **Poprvé se sešla Odborná komise pro posouzení stavu Vyšehradského kodexu a Pasionálu abatyše Kunhuty**, rukopisů ze sbírek Oddělení rukopisů a starých tisků Národní knihovny ČR. Komise má za úkol posoudit fyzický stav obou vzácných děl.

13. – 15. 9. **Knihovny současnosti 2011, České Budějovice**
Společná akce Ministerstva kultury ČR, SDRUK a SKIP. Národní knihovna ČR se na akci významně podílela organizátorsky a lektorsky a rovněž prezentovala své publikace.

22. 9. **Odhalení pamětní desky Andriji Mohorovičičovi v Klementinu**
Slavnostního ceremoniálu se zúčastnil předseda chorvatského parlamentu Luka Bebić, rektor Univerzity v Záhřebu prof. dr. sc. Aleksa Bjeliš, prorektor Univerzity Karlovy v Praze prof. MUDr. Jan Škrha, DrSc., MBA a řada dalších. Uspořádala Národní knihovna ČR a Slovanská knihovna ve spolupráci s Velvyslanectvím Chorvatské republiky.

4. – 5. 10. **Ruská pomocná akce v Československu: historie, význam, dědictví (k 90. výročí založení)**
Mezinárodní odbornou konferenci, konanou pod záštitou prvního místopředsedy vlády ČR a ministra zahraničních věcí Karla Schwarzenberga, uspořádala Slovanská knihovna a Ruská tradice, o. s.

*Zahájení mezinárodní konference věnované Ruské pomocné akci. Zleva: Lukáš Babka (ředitel Slovanské knihovny), Tomáš Böhme (generální ředitel Národní knihovny ČR), Igor Zolotarev (předseda Ruské tradice), Oleg Budnickij (historik, moderátor prvního panelu).
Foto: Eva Hodíková*

6. 10. **Pohřbí elektronické čtečky klasické knihy?**
Beseda k Týdnu knihoven za účasti Miloše Čermáka a Alexandra Tomského

8. 10. **Knihovna roku**
Udělení státní ceny Ministerstva kultury ČR Knihovna roku 2011.
Partneři: Ministerstvo kultury ČR, SKIP.

12. – 13. 10. **Seminář k regionálním funkcím veřejných knihoven, Plzeň**
Uspořádal Knihovnický institut ve spolupráci se SDRUK a Studijní a vědeckou knihovnou Plzeňského kraje.

17. 10. **Generace 25 v časopisu Reflex**
Sběr fotodokumentace na Révovém nádvoří pro článek *Jak vypadá mladá generace, která nepamatuje komunismus*.

19. 10. **Výroční zasedání České národní skupiny IAML (Mezinárodní asociace hudebních knihoven) a seminář věnovaný digitalizaci hudebních materiálů a zvukových dokumentů**
Uspořádalo Hudební oddělení.

26. 10. **Křest knihy *Čínský svět* autora Víta Vojty**
za účasti bývalého velvyslance ČR v Číně V. Grepla, malíře V. Kokolia, bývalého ministra informatiky V. Mlynáře a dalších.
3. – 4. 11. **25. zasedání Komise pro služby**
Spolupořadatelé: Moravská zemská knihovna a Knihovna univerzitního kampusu Masarykovy univerzity, Brno.
4. – 5. 11. **Odborné setkání českých, slovenských a slovinských literárních překladatelů**
Uspořádala Slovenská knihovna ve spolupráci s Obcí spisovatelů, slovinskou Veřejnou agenturou pro knihu a Velvyslanectvím Republiky Slovinsko v Praze pod osobní patronací paní velvyslankyně Smiljany Knez.
9. 11. **Aktuální problémy literární vědy**
Kulatý stůl uspořádala Slovenská knihovna a Literárněvědná společnost.
10. 11. **Předávání cen dětské vědomostní soutěže Magni – Cesty s příběhem**
pro žáky vyšších ročníků základních škol a studenty středních škol v Zrcadlové kapli za účasti ministra kultury ČR MUDr. Jiřího Bessera.
14. 11. **Tisková konference na téma eReading a čtečky**
30. 11. – 1. 12. **Konference Archivy, knihovny, muzea v digitálním světě 2011**
Partneři: SKIP, Národní archiv.
1. 12. **Výzkum a vývoj nových postupů v ochraně a konzervaci vzácných písemných památek**
Seminář, organizovaný Odborem ochrany knihovních fondů jako zakončení výzkumného úkolu *Výzkum a vývoj nových postupů v ochraně a konzervaci vzácných písemných památek (2005–2011)*, byl prezentací výstupů stejnojmenného výzkumného záměru MK ČR.

1. 12.

Vánoční jarmark v Klementinu

Společná akce SKIP a Národní knihovny ČR. Výtěžek z prodeje rukodělných výrobků, které zhotovili členové Klubu tvořivých knihovníků SKIP, byl předán dětskému hospici v Malejovicích. Národní knihovna ČR na akci rovněž prezentovala své publikace. Akce byla zakončena slavnostním rozsvícením vánočního stromu na Révovém nádvoří Klementina.

Foto: Mária Braunová

5. 12.

Seminář k řešení projektu VZ09006 *Národní knihovna ČR – zabezpečení elektronických informačních zdrojů pro výzkum, vývoj a inovace*

Pořadatel: Národní knihovna ČR
Místo konání: Praha

Auditorium semináře.

Foto: Hana Nová

6. 12. **Seminář k řešení projektu VZ09006 Národní knihovna ČR – zabezpečení elektronických informačních zdrojů pro výzkum, vývoj a inovace**
Pořadatel: Národní knihovna ČR ve spolupráci s Moravskou zemskou knihovnou
Místo konání: Brno

Školení pro knihovníky z České republiky

Kurzy počítačové a informační gramotnosti
Rekvalifikační knihovnický kurz
Věcné zpracování
Právní informace v knihovnách
Lektorské dovednosti (hlavní pořadatel SKIP)
MARC 21 (e-learningové kurzy)
Akvizice (e-learningový kurz)

Host v Klementinu

Moderátor František Novotný představuje každý měsíc veřejnosti zajímavou osobnost českého kulturního života. V roce 2011 to byli:

Pavel Klikar, muzikolog, zakladatel, kapelník, trumpetista, pianista a aranžér Originálního pražského synkopického orchestru; **Zuzana Baudyšová**, ředitelka Nadace Naše dítě; **Stanislav Peleška**, botanik; doc. **Karel Oliva**, ředitel Ústavu pro jazyk český; **Jana Kůrová**, primabalerina, ředitelka Mezinárodního baletu Praha; prof. Ing. **Petr Moos**, CSc., prorektor ČVUT; manželé **Foktovi**, fotografové a publicisté; PhDr. **Miroslava Hejnová**, ředitelka Odboru historických a hudebních fondů Národní knihovny ČR; Ing. **Petra Vávrová**, PhD., ředitelka Odboru ochrany knihovních fondů Národní knihovny ČR; **Karel Tejkal**, rozhlasový reportér a publicista.

Výstavy

8. 10. 2010 – 27. 2. 2011

Klementinum v datech a obrazech

Prostřednictvím knižního materiálu, archiválií i trojrozměrných předmětů z historických prostor seznámila výstava návštěvníky s historickým a architektonickým vývojem Klementina a poukázala na významné kulturní i společenské postavení původně jezuitské koleje, dnes sídla Národní knihovny ČR. Součástí expozice bylo promítání filmu Nadi Kverkové *Procházka Klementinem* a dokumentu o první etapě revitalizace Klementina.

24. 11. 2010 – 29. 1. 2011

Nejkrásnější estonská kniha roku 2009

Výstava představila 25 nejkrásnějších estonských knih a 5 nejkrásnějších estonských dětských knih roku 2009. Soutěž byla v Estonsku obnovena v roce 1998. Porota hodnotí zpracování knihy po umělecké stránce; posuzuje, zda ilustrace, grafická podoba, případně druh použitého papíru korespondují s jejím obsahem.

Ve spolupráci s Národní knihovnou Estonska, která připravila katalog k výstavě.

leden–červen

Studie variant revitalizace Klementina a dostavby depozitáře v Hostivaři

leden–březen

Ukázky z publikační činnosti Oddělení historických a hudebních fondů Národní knihovny ČR

Výstava před Studovnou oddělení rukopisů a starých tisků.

12. 1. – 4. 3. **Pád bílého Krymu: 90. výročí evakuace vojsk generála P. N. Vrangela**

Výstavu uspořádala Slovanská knihovna a Ruská tradice, o. s.

17. 2. – 23. 4.

Foto: Milena Kárná

Krásy čínské malby / Repliky ze sbírek Národního palácového muzea v Taipei

Výstava představila 28 velkoformátových reprodukcí tradičních čínských svitkových obrazů ze sbírek Národního palácového muzea v Taipei, kde jsou uloženy vzácné umělecké předměty pocházející ze sbírek čínské císařské rodiny. Vystavené obrazy jsou nedílnou součástí čínského kulturního dědictví.

Ve spolupráci s Taipejskou kulturní a hospodářskou komorou.

16. 3. – 13. 5. **Cesty k Puškinovi: výstava věnovaná stému výročí založení Puškinova památníku v Michajlovském**

Uspořádala Slovanská knihovna, Státní historické, literární, přírodní a krajinné muzeum A. S. Puškina „Michajlovskoje“ a Ministerstvo kultury Ruské federace.

Plakát výstavy „Cesty k Puškinovi“

1. – 18. 4. **Jeden svět**

Upoutávka na Mezinárodní festival dokumentárních filmů o lidských právech Jeden svět. Ve spolupráci se společností Člověk v tísni při ČT.

8. 4. – 19. 6. **Literatura bez hranic / Hašek, Čapek, Seifert, Hrabal, Havel**

Expozice byla věnována pěti klasikům českého novodobého písemnictví, jejichž tvorba daleko přesáhla naše hranice. Panelovou výstavu sestavenou z materiálů knihovny a literárního archivu Památníku národního písemnictví doplnily ukázky knižní tvorby jednotlivých autorů z fondu Národní knihovny ČR.

Ve spolupráci s Památníkem národního písemnictví.

Dějiny Klementina

Výběr uměleckých předmětů z uzavřených historických prostor Klementina byl zpřístupněn v 1. patře Galerie Klementinum paralelně s výstavou Literatura bez hranic.

5. 5. – 26. 8. **Stoleté kořeny Ústavu pro jazyk český**

Rok 2011 byl rokem stého výročí založení Kanceláře Slovníku jazyka českého, která byla později přeměněna na Ústav pro jazyk český. Výstava představila retrospektivu širokého pole působnosti této instituce od jejích počátků až po přehled dnešních aktivit, korespondujících se světovým trendem lingvistických výzkumů. Ve spolupráci s Ústavem pro jazyk český AV ČR, v. v. i.

19. 5. – 23. 7. **Sen o svobodné Sibiři: Sibiřský autonomismus a meziválečné Československo**

Autorka výstavy: Anastasia Kopřivová
Uspořádala Slovanská knihovna.

10. 6. – 30. 9. **Svět fotografie pro vás**

Výstava 12 velkoformátových fotografií, kterými agentura MEDIAFAX upozornila veřejnost na své tříleté působení na mediálním trhu. Partnerem výstavy byla reklamní a komunikační agentura Quix.

14. – 19. 6.

Foto: Eva Hodíková

Univerzitní teze / Reprezentační výběr z unikátní kolekce univerzitních tezí z fondu Národní knihovny ČR

Výstava uspořádaná u příležitosti zápisu pražské kolekce 526 grafických univerzitních tezí ze sbírek Národní knihovny ČR do registru UNESCO Pamět světa (25. května 2011). Byla to již třetí písemná památka z České republiky zapsaná do tohoto registru. Všechny tři

uchovává Národní knihovna ČR. V trezorové místnosti mohli návštěvníci zhlédnout výběr deseti originálů tezí, na chodbách Galerie Klementinum byly vystaveny reprodukce.

20. 6. – 31. 8. **Univerzitní teze**

Malý výběr reprodukcí grafických listů univerzitních tezí z let 1637–1754 na Ředitelské chodbě připomínal zápis klementinské kolekce 526 univerzitních tezí do registru UNESCO Pamět světa.

1. 9. – 30. 10. **Klementinum 1791 / 220. výročí první průmyslové výstavy na evropském kontinentě**

Připomínka velké výstavy českých průmyslových výrobků u příležitosti korunovace Leopolda II. v roce 1791 v dnešní Všeobecné studovně, která stála na počátku tradice všeobecných průmyslových výstav.

6. 9. – 22. 10. **Papír a kniha VI.**

Výstava představila tvorbu studentů a absolventů Ateliéru papírů a kniha FaVU VUT v Brně. Ve spolupráci s Fakultou výtvarných umění VUT v Brně.

Foto: Eva Hodíková

15. 9. – 30. 10.

Dějiny udatného českého národa a pár bezvýznamných světových událostí / Procházka obří knihou

Expozice vycházela ze stejnojmenné knihy – lepopela Lucie Seifertové. Leporelo bylo zvětšeno do nadživotní velikosti (délka 70 m a výška 2 m). Součástí expozice byly i originální návrhy jednotlivých stránek, které přiblížily způsob autorčiny práce.

Foto: Eva Hodíková

4. 10. – 10. 11. **90. výročí Ruské pomocné akce v Československu**

Výstava pořádaná u příležitosti konání mezinárodní konference Ruská pomocná akce v Československu: historie, význam, dědictví (k 90. výročí založení), která se konala v Národní knihovně ČR ve dnech 4.–5. října 2011.

Autorka výstavy: Anastasia Kopřivová a kol.

Uspořádala Národní knihovna ČR, Slovenská knihovna a Ruská tradice, o. s.

3. 11. – 7. 1. 2012

Můj život patřil vědě:

**Milada Paulová
(2. 11. 1891 – 17. 1. 1970)**

Výstava ke 120. výročí narození české historičky a byzantoložky, první ženy-profesorky v Československu.

Autorky výstavy: Lubomíra Havlíková, Ivana Srbková

Uspořádala Slovenská knihovna a Slovanský ústav Akademie věd ČR, v. v. i.

Autorky výstavy Lubomíra Havlíková (vlevo) a Ivana Srbková. Foto: Eva Hodíková

8. 11. 2011 – 14. 1. 2012

Karel Jaromír Erben

Výstavu k 200. výročí básníkovy narození uspořádala Národní knihovna ČR ve spolupráci s Památníkem národního písemnictví.

15. 11. 2011 – 2012

Výběr z výstavní činnosti Galerie Klementinum 2006–2011

Výstavka na Ředitelské chodbě.

15. 11. 2011 – 31. 1. 2012

Osmanské domy v Anatólii a na Balkáně

Výstava fotografií Kateřiny Vytejškové z let 2006–2010 představila architekturu domů z pozdního novověku z různých oblastí, jež byly dlouho součástí Osmanské říše.

1. – 31. 12.

Objektivem seniora aneb podzim života v obrazech

Putovní výstava fotografií pořízených obyvateli Domova seniorů Rudná při příležitosti Evropského roku aktivního stárnutí 2012.

9. 12. 2011 – 21. 1. 2012

**Zničené kostely severních Čech
1945–1989**

Expozice dokumentovala likvidaci sakrálních památek severních Čech v období let 1945–1989. Projekt byl vymezen územím bývalého Severočeského kraje (včetně okresu Semily), které dnes patří krajům Libereckému a Ústeckému. Na výstavě byly prezentovány dosud nezveřejněné fotografie, dokumenty litoměřického biskupství i filmy Národního památkového ústavu.

Uspořádalo Sdružení pro obnovu památek Úštěcka, FF UK, FF UJEP a Národní památkový ústav ve spolupráci s Národní knihovnou ČR.

Z vernisáže výstavy. Foto Eva Hodíková

Výstavy mimo Klementinum

2. – 17. 5. **Zapůjčení modelu a vizualizací nové budovy NK ČR od Jana Kaplického**
Prezentace v rámci akce Zlínské jaro. Ve spolupráci s Junákem – svazem skautů a skautek, okres Zlín.
5. 9. – 5. 10. **Slovanská knihovna: součást tradic české slavistiky**
Autoři výstavy: Jiří Vacek, Lukáš Babka
Uspořádala Knihovna Václava Štecha ve svém atriu, Slaný.
2. – 6. 11. **Čechoslovackije legiony v kontexte literatury, umění i teatru**
Výstava pořádaná v rámci programu 5. Krasnojarského veletrhu knižní kultury (Krasnojarsk, 2.–6. listopadu 2011).
Uspořádaly České centrum v Moskvě, Československá obec legionářská a Slovanská knihovna.

Výstavy s exponáty zapůjčenými z historických fondů Národní knihovny ČR

2. 12. 2010 – 27. 3. 2011
Olomoucké baroko. Výtvarná kultura města v letech 1620–1780
Olomouc
26. 11. 2010 – 10. 4. 2011
Karel Škréta (1610–1674). Doba a dílo
Praha
6. 10. 2010 – 6. 7. 2011
Staré pověsti české
Praha
18. 5. – 21. 8. **Rožmberkové, rod českých velmožů a jeho cesta dějinami**
Praha
22. 7. – 16. 10. **Skrytá tvář baroka. Barokní grafika 17. století v českých zemích**
Praha
25. 11. 2011 – 25. 3. 2012
Sv. Anežka Česká – princezna a řeholnice
Praha

I. Odborné texty z oblasti knihovnictví, informační vědy a knižní kultury

a) sborníky, příručky, studie, bibliografie, propagační materiály

Čtenáři a internauti

Obyvatelé České republiky a jejich vztah ke čtení (2010)

Jiří Trávníček

Kniha přináší výsledky druhého reprezentativního výzkumu čtenářů a čtení v České republice. Není pouhým souhrnem statistických údajů o tom, kolik čteme, co čteme, kolik knih kupujeme, jak často chodíme do knihoven, kde si nejčastěji obstaráváme informace o knihách, co má na náš vztah ke knihám největší vliv, jaké časopisy čteme atd. Data ukazují, jak je české čtenářstvo rozloženo, kde se nacházejí bariéry a kde má česká čtenářská kultura své silné stránky. Dále je zde čtení nahlíženo v kontextu jiných aktivit — mediálních, pracovních i volnočasových. Specifickým tématem druhého výzkumu je čtení beletrie a čtení v digitálním prostředí. Součástí knihy jsou i rámcové kapitoly o tom, jak se zrodila beletrie, jakož i jak se mění či nemění čtení pod tlakem nových technologií. Nechybí ani srovnání se čtenářskou kulturou v jiných zemích.

Ve spolupráci s Národní knihovnou ČR vydalo vydavatelství Host, Brno 2011, 1. vydání, 191 stran ISBN 978-80-7294-515-3 (Host, Brno)

ISBN 978-80-7050-599-1 (Národní knihovna ČR, Praha)

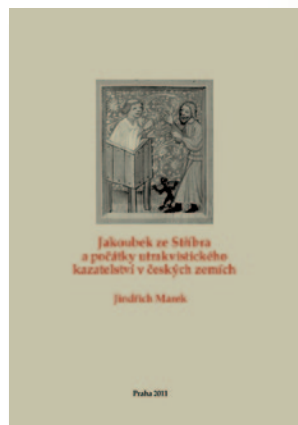
Jakoubek ze Stříbra a počátky utrakvistického kazatelství v českých zemích. Studie o Jakoubkově postile z let 1413–1414

Jindřich Marek

Bádání o dějinách husitství se zvláště v poslední době zabývá vedle samotného Jana Husa († 1415) také osobou jeho přítele a spolupracovníka, taktéž mistra svobodných umění a bakaláře teologie na pražské univerzitě, Jakoubka ze Stříbra († 1429). V Jakoubkovi bývá spatřován tichý zakladatel utrakvismu, první teolog husitství, který spíše historickou než teologickou argumentací podloženou praxí prvotní církve propagoval a zanedlouho též prosadil přijímání z kalicha (utrakvismus) i pro laiky, tedy nejen pro kněze. Ve svém kazatelském díle, jak je to u husitských postil obvyklé, tepe nešvary soudobé společnosti a nastiňuje představu o její radikální reformě, čímž – stejně jako předtím Jan Hus – předjímá náboženské a sociální změny, jež v Čechách přineslo husitství. Publikace se zaměřuje na rozbor Jakoubkovy kazatelské sbírky z let 1413–1414 zachované v rukopisech Národní knihovny ČR a Knihovny Národního muzea, v níž se nacházejí první odkazy na doktrínu utrakvismu, a také prokazuje užití textů anglického reformátora Johna Wyclífa v postile. Kniha kromě životopisu Jakoubka ze Stříbra přináší synteticky zpracované Jakoubkovo i Husovo lidové kazatelství.

Národní knihovna ČR, Praha 2011, 1. vydání, 260 stran

ISBN 978-80-7050-593-9

The Klementinum. A Guide

Petra Oulíková

Dotisk publikace vydané v roce 2006, která mapuje klíčové etapy výstavby Klementina a zároveň může sloužit jako zasvěcený průvodce po celém areálu tohoto nejrozsáhlejšího barokního komplexu ve střední Evropě. Kromě nejznámějších míst, jako jsou Barokní knihovni sál, Zrcadlová kaple či Astronomická věž, jsou zde představeny i další unikátní prostory, které byly veřejnosti dosud nepřístupné. Součástí publikace je i bohatá obrazová a fotografická dokumentace.

Národní knihovna ČR, Praha 2011, dotisk 1. vydání z roku 2006, 76 stran

ISBN 978-80-7050-492-5

Miscellanea oddělení rukopisů a starých tisků (21) 2011 Intelektuálové zamilovaní do knih

Zpracoval kolektiv autorů pod vedením Aleny Richterové

Další číslo nepravidelně vydávaného sborníku *Miscellanea oddělení rukopisů a starých tisků Národní knihovny České republiky* je věnováno osobnostem, jejichž láska ke knihám přesáhla běžná měřítka a hluboce zasáhla celý jejich život. Knihy často dával darem humanistický básník Pavel z Jizbice (1581–1607). Koho takto obdarovával, z jakých důvodů a kdy, tím se zabývá první příspěvek sborníku. Sbírku středověkých rukopisů v knihovně Václava Jana hraběte Michny z Vacínova představuje další studie. Poslední studie mapuje osudy knihovny hispanisty Rudolfa Jana Slabého (1885–1957), uvádí knižní exempláře, které daroval nebo odkázal předchůdkyni dnešní Národní knihovny ČR, i ty, které věnoval významným osobnostem české literatury a kultury osobně, a také knihy, které napsal či přeložil. Sborník doplňuje obrazová příloha.

Národní knihovna ČR, Praha 2011, 1. vydání, 111 stran
ISBN 978-80-7050-591-5

Musicalia v pražském periodickém tisku 1800–1825

Jiří Berkovec

Publikace Jiřího Berkovce, českého muzikologa a skladatele, navazuje na titul téhož autora – *Musicalia v pražském periodickém tisku 18. století* – vydaný v roce 1989. Publikace obsahuje tematicky uspořádané texty týkající se hudby a hudebního života vybrané z 96 ročníků 23 novinových a časopiseckých titulů, které v Praze vycházely v 1. čtvrtině 19. století. Publikováno v edici *Varia de musica* pod číslem 9.

Národní knihovna ČR, Praha 2011, 1. vydání, 206 stran
ISBN 978-80-7050-594-6

Národní knihovna České republiky Výroční zpráva 2010

Výroční zpráva instituce shrnuje podstatné události a oblasti působení v roce 2010.

Národní knihovna ČR, Praha 2011, dostupné z: <http://www.nkp.cz/files/vz2010.pdf>
ISSN 1804-8625 (Online)

National Library of the Czech Republic Annual Report 2010

Překlad Kateřina Millerová, Sean Mark Miller

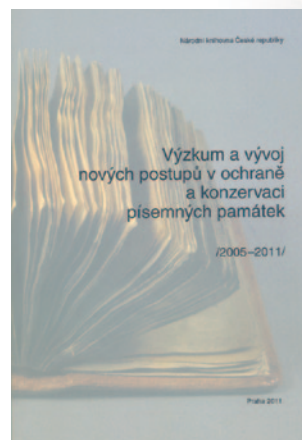
Anglická verze výroční zprávy Národní knihovny ČR za rok 2010.

Národní knihovna ČR, Praha 2011, dostupné z: http://www.nkp.cz/_en/files/ar2010.pdf
ISSN 1804-8633 (Online)

Výzkum a vývoj nových postupů v ochraně a konzervaci písemných památek (2005–2011) Sborník příspěvků závěrečného semináře k výzkumnému záměru MK00002322103

V recenzovaném sborníku jsou podrobně zpracovány dílčí výstupy výzkumného záměru, které byly prezentovány na jednodenním pracovním setkání uskutečněném dne 1. 12. 2011 v Národní knihovně ČR. Jednotlivé příspěvky jsou rozděleny do tematických okruhů týkajících se preventivní ochrany knihovních fondů, konzervátorských průzkumů a dokumentace fyzického stavu vzácných exemplářů, konzervátorských metod prováděných in situ, konzervačních činidel pro kolagenní historické materiály a odkyselování papíru s využitím vakuových balíčků.

Národní knihovna ČR, Praha 2011, 1. vydání, 222 stran
ISBN 978-80-7050-603-5

b) periodika

Knihovna

Roč. 22, č. 1, 2 (2011)

Odborný časopis pro obor knihovnictví a informační věda s přesahem do hraničních oborů.

Národní knihovna ČR, 2005–. Periodicita 2x ročně.

ISSN 1801-3252

Knihovna plus

Roč. 7, č. 1, 2 (2011)

Elektronický časopis pro obor knihovnictví a informační věda a související obory.

Národní knihovna ČR, 2005–. Periodicita 2x ročně.

Dostupný z: <http://knihovna.nkp.cz>

ISSN 1801-5948

O. K. – Ohlášené knihy

Roč. 19, č. 1–24 (2011)

Elektronické periodikum přinášející přehled o knihách ohlášených Národní agentuře ISBN v ČR, Národní agentuře ISMN v ČR a Agentuře CIP. Jedná se o expresní informace určené knihovnám, nakladatelům, knihkupcům a distributorům.

Národní knihovna ČR, 2005–. Periodicita 24x ročně.

Dostupný z: <http://sigma.nkp.cz/web/ok.htm>

ISSN 1801-6391

Přirůstky odborné literatury ve fondu Slovanské knihovny

Roč. 21 (37), č. 1–4 (2011)

Elektronický čtvrtletník, který informuje o nových titulech ve fondu Slovanské knihovny. Knihy jsou tříděny tematicky podle Mezinárodního desetinného třídění.

Národní knihovna ČR – Slovanská knihovna, 2005–. Periodicita 4x ročně.

Dostupný z: http://www.nkp.cz/slk_novinky

ISSN 1802-3797

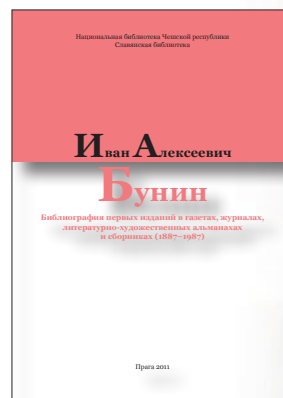
II. Publikace Slovanské knihovny

Ivan Aleksejevič Bunin: Bibliografija pervych izdaniy v gazetach, žurnalach, literaturno-chudožestvennykh al'manachakh i sbornikakh (1887–1987)

Sestavila Jitka Křesálková

Bibliografie prvních vydání prací Ivana A. Bunina v časopisech a sbornících. Navazuje na první díl bibliografie, která zahrnuje původní knižní vydání tohoto prvního ruského nositele Nobelovy ceny za literaturu. Kniha pokrývá dosud nezmapovanou část Buninovy tvorby, která je častým předmětem nepřesností. Jedná se o příručku určenou pro celosvětovou slavistickou literárněvědnou odbornou veřejnost zabývající se moderní ruskou literaturou. Kniha je v ruštině. Národní knihovna ČR – Slovanská knihovna, Praha 2011, 1. vydání, 335 stran (Bibliografie Slovanské knihovny, sv. 76)

ISBN 978-80-7050-592-2

Ruskij zahraničnyj istoričeskij archiv v Prage – dokumentacija. Katalog sobranij dokumentov, chranjaščichsja v pražskoj Slavjanskoj biblioteke i v Gosudarstvennom archive Rossijskoj Federacii / Ruský zahraniční historický archiv v Praze – provozní dokumenty (registratura). Katalog sbírek uložených v pražské Slovanské knihovně a ve Státním archivu Ruské federace

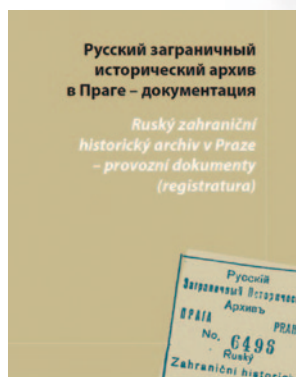
Sestavili Lukáš Babka, Anastasia Kopřivová, Lidija Petruševa

Rusko-česká publikace obsahuje inventární soupis sbírky provozních dokumentů (registratury) Ruského zahraničního historického archivu (RZHA) nyní uložených v pražské Slovanské knihovně a ve Státním archivu Ruské federace v Moskvě.

RZHA existoval v letech 1923–1945 v Praze, v jednom z hlavních center ruské meziválečné emigrace. Díky složení svých sbírek se stal světově jedinečnou archivně-dokumentační institucí shromažďující archiválie, knihy a periodika k tematice ruské emigrace, ruského revolučního hnutí a vývoje Sovětského svazu. Publikované inventáře sbírek provozních dokumentů RZHA umožňují vůbec poprvé systematicky zmapovat jeho chod a osudy, slouží však rovněž jako cenné svědectví o činnosti ruské emigrace v meziválečném období.

Národní knihovna ČR – Slovanská knihovna, Praha 2011, 1. vydání, 564 stran (Bibliografie Slovanské knihovny, sv. 77)

ISBN 978-80-7050-600-4

Slavistické reminiscence. Výbor z textů Jiřího Fraňka

Vydání iniciovali a výbor uspořádali Zdeňka Fraňková, Jiří Honzík a Věra Dvořáková

Výbor z díla významného českého rusisty Jiřího Fraňka (1922–2007), profesora Filozofické fakulty Univerzity Karlovy, obsahuje třináct studií zabývajících se převážně ruskou literaturou – *Slovem o pluku Igorově*, literární tvorbou starších i novějších ruských klasiků (kupříkladu tvorbou Gogola, Babela, Paustovského, Šolochova či Solženicyna). Do výboru jsou zařazeny rovněž texty věnované problematice překladu, například dílu Bohumila Mathesia anebo Emanuela Frynty, jednoho z nejtalentovanějších poválečných překladatelů. Jsou zde i zajímavé práce z české judaistiky, oboru, který byl pro J. Fraňka po celý život taktéž nesmírně důležitý. Knihu uzavírá rozsáhlá bibliografie Fraňkova díla, která obsahuje celkem 537 položek.

Národní knihovna ČR – Slovanská knihovna, Praha 2011, 1. vydání, 217 stran (Publikace Slovanské knihovny, sv. 70)

ISBN 978-80-7050-598-4

Ukrajins'ka Povstans'ka Armija ñakše (v literaturì, mystectví, kul'turi) / Ukrajinská povstalecká armáda jinak (v literatuře, umění a kultuře)

Sestavila Anastázia Lukáčová

Sborník příspěvků ze stejnojmenné mezinárodní konference pořádané Slovanskou knihovnou a občanským sdružením Ruta ve dnech 21.–22. října 2010 v Klementinu. Studie se nezabývají vojensko-politickým významem Ukrajinské povstalecké armády, nýbrž analyzují projevy tohoto historického fenoménu v oblasti kultury, výtvarného umění, psaného slova, architektury, hudby... Kniha obsahuje sedmnáct příspěvků připravených v ukrajinštině, s českým a anglickým resumé.

Národní knihovna ČR – Slovanská knihovna, Praha 2011, 1. vydání, 212 stran (Publikace Slovanské knihovny, sv. 69)

ISBN 978-80-7050-602-8

Vzájemným pohledem. Česko-slovenské a slovensko-české styky ve 20. století / V očeh drugega. Češko-slovenski in slovensko-češki stiki v 20. stoletju

Sestavila Alenka Jensterle-Doležalová

Kolektivní monografie čerpající obsah ze stejnojmenné mezinárodní konference konané ve dnech 4.–5. listopadu 2010 v Klementinu. Odborné texty třiadvaceti autorů připravené česky nebo slovensky přibližují vzájemné vztahy mezi Čechy a Slovinci především v oblastech historie, kultury, literární vědy, jazykovědy, vzájemných překladů a recepce jednotlivých autorů. Kniha vyšla díky finanční podpoře Veřejné agentury pro knihu Republiky Slovensko (JAK).

Národní knihovna ČR – Slovanská knihovna, Praha 2011, 1. vydání, 315 stran (Publikace Slovanské knihovny, sv. 68)
ISBN 978-80-7050-604-2

III. Ostatní

Čtenářův svět 2012 – stolní kalendář

Kalendář je naplněn koláží s tematikou knihy, čtení a knihoven a doplněn citáty na tato témata. Autorem koláží je básník, výtvarník, aforista, editor a arteterapeut Miroslav Huptych. U jednotlivých kalendářních dní jsou uvedeny údaje o plánovaných knihovnických akcích, např. termíny konferencí, knižních veletrhů, vyhlášení grantů, Týden knihoven, apod.

Národní knihovna ČR, Praha 2011, rozměr 29 x 15 cm

Knihovní řád Národní knihovny České republiky

Dotisk knihovního řádu účinného od 3. října 2005.

Národní knihovna ČR, Praha 2011, dotisk 1. vydání z roku 2005, 39 stran
ISBN 978-80-7050-475-8

Dárci

Národní knihovna ČR děkuje nejen všem uvedeným dárcům, ale i dalším občanům, kteří knihovnu obdarovali anonymně.

Kněžní dary

A

ADALBERT STIFTER VEREIN
Mnichov, Německo

ALBERTINA ICOME PRAHA, s. r. o.
Praha, Česko

Aleksejev Aleksej I.
Petrohrad, Rusko

ANTIKVARIÁT HISTORY SHOP
Praha, Česko

Artem'jeva Rimma
Almaty, Kazachstán

Aschenbrenner Vít
Klatovy, Česko

ASTRACHANSKIJ FILIAL MOSKOVSKOJ
OTKRYTOJ SOCIAL'NOJ AKADEMII
Astrachaň, Rusko

ASTROLJABIJA
Lvov, Ukrajina

ASTRONOMICKÝ INSTITUT SAV
Tatranská Lomnica, Slovensko

B

Babij Aleksej
Krasnojarsk, Rusko

Babka Lukáš
Praha, Česko

Badura František
Praha, Česko

Bakuła Bogusław
Poznaň, Polsko

BANKS ASSOCIATION OF TURKEY
Istanbul, Turecko

Bäumler Harald
Amberg, Německo

Bělohávek Alexander
Praha, Česko

Bergr Věroslav
Praha, Česko

BIBLIOTEKA GŁÓWNA UNIWERSYTETU
HUMANISTYCZNO-PRZYRODNICZEGO
JANA KOCHANOWSKIEGO
Kielce, Polsko

BIBLIOTECA NARODOWA
Varšava, Polsko

BIBLIOTEKA UNIWERSYTETU
WARSZAWSKIEGO
Varšava, Polsko

BIBLIOTHÈQUE NATIONALE DE
LUXEMBOURG
Lucemburk, Lucembursko

BIBLIOTHÈQUE UNIVERSITAIRE
DES LANGUES
ET CIVILISATIONS
Paříž, Francie

Bieleń Stanisław
Varšava, Polsko

Bígl Richard
Praha, Česko

Binková Martina
Praha, Česko

Bláha Josef
Praha, Česko

Blažeković Zdravko
New York, USA

Bobyleva Valerija
Tallin, Estonsko

BOTANICKÝ ÚSTAV AKADEMIE
VĚD ČR, v. v. i.
Praha, Česko

Bouček Jaroslav
Praha, Česko

Brauneis Walter
Viedeň, Rakousko

Bubeníková Miluša
Praha, Česko

BULHARSKÝ KULTURNÍ INSTITUT
Praha, Česko

Buttolo Franca
Lublaň, Slovinsko

C

Cadorini Giorgio
Kolín, Česko

CAMBRIDGE UNIVERSITY PRESS
Cambridge, Velká Británie

CENTRO INTERNAZIONALE STUDI DI
ESTETICA
Palermo, Itálie

CENTRUM INFORMAČNÍCH
A KNIHOVNICKÝCH SLUŽEB
VYSOKÉ ŠKOLY EKONOMICKÉ
Praha, Česko

CENTRUM PRO DOKUMENTACI
MAJETKOVÝCH PŘEVODŮ
KULTURNÍCH STATKŮ OBĚTÍ 2. SVĚTOVÉ
VÁLKY
Praha, Česko

COMMISSARIAT GÉNÉRAL AUX RELATIONS
INTERNATIONALES DE LA COMMUNAUTÉ
DE BELGIQUE
Brusel, Belgie

COMUNE DI BOLZANO
Bolzano, Itálie

Č

Čaban Mykola
Dněpropetrovsk, Ukrajina

Čapala Michail
Kyjev, Ukrajina

Čarkíć Miloslav Ž.
Bělehrad, Srbsko

Čermák Bojan
Praha, Česko

ČERNOŠICKÁ INVESTIČNÍ, s. r. o.
Černošice, Česko

ČESKÉ CENTRUM V MOSKVĚ
Moskva, Rusko

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ
V PRAZE
Praha, Česko

Čikovani Šaliko
Paříž, Francie

Čížek Antonín
Praha, Česko

Čížek Bohuslav
Praha, Česko

Čmejrková Světlá
Praha, Česko

Čudnovskij Arkadij
Aškelon, Izrael

Čuřík Nikola
Praha, Česko

D

Darevič Darja
Toronto, Kanada

Davies Richard D.
Leeds, Velká Británie

DE AGOSTINI
Varšava, Polsko

Demjančuková Dagmar
Plzeň, Česko

DEPARTAMENT SREDSTV MASOVOJ
INFORMACII I REKLAMY PRAVITELSTVA
MOSKVY
Moskva, Rusko

Dergam Adriana
Praha, Česko

DEUTSCHES LITERATURARCHIV
MARBACH
Marbach, Německo

Dimitrijev Nikolaj Ivanovič
Jekatěrinburg, Rusko

Dimitrova Dana
Praha, Česko

DOMOWINA
Budyšín, Německo

Doubravová Jarmila
Praha, Česko

Drbal Alexandr
Praha, Česko

Dubský Jakub
Horní Podluží, Česko

Dubský Jakub
Varnsdorf, Česko

Dvořáčková Vlasta
Praha, Česko

E

ECONOMIA, a. s.
Praha, Česko

EMI CZECH REPUBLIC, s. r. o.
Praha, Česko

EMP MUSIC s. r. o.
Zlín, Česko

EUROSLAVICA
Praha, Česko

Evreinova Olga
Lovaň, Belgie

F

Fedorova Tamara
Petrohrad, Rusko

Filipčuk Zenovija
Lvov, Ukrajina

Filipovič Jelena
Praha, Česko

Filipović Klára
Petrovo-Selo, Maďarsko

Filka Miloslav
Brno, Česko

Fleischmanová Jiřina
Praha, Česko

Fokin Sergej
Petrohrad, Rusko

Foletti Ivan
Lausanne, Švýcarsko

Fomina T. Ju.
Kazaň, Rusko

FORSCHUNGSSTELLE OSTEUROPA
Brémy, Německo

Franta Vladimír
Praha, Česko

Frys Vira
Lvov, Ukrajina

FUNDACIÓ BBVA
Bilbao, Španělsko

G

Galejeva Tamara
Jekatěrinburg, Rusko

GALERIE ZDEŇKA SKLENÁŘE
Praha, Česko

Gavrilin Aleksandr V.
Riga, Lotyšsko

Gergileva Anna Ivanovna
Krasnojarsk, Rusko

Giebisch Roman
Praha, Česko

Giullian Jon
Lawrence, USA

GOETHE-INSTITUT PRAG
Praha, Česko

Goněk Vladimír
Brno, Česko

Gornjakov Viktor
Smolensk, Rusko

GOSUDARSTVENNOJE UČREŽDĚNIJE
„JAMALO-NEMECKIJ OKRUŽNOJ
MUZEJNO-VYSTAVOČNYJ KOMPLEKS IM.
I. S. ŠEMANOVSKOGO“
Salechard, Rusko

GOSUDARSTVENNYJ ARCHIV ROSSIJSKOJ
FEDERACII
Moskva, Rusko

GOSUDARSTVENNYJ MUZEJ-ZAPOVEDNIK
A. S. PUŠKINA „MICHAJLOVSKOJE“
Seľ co Michajlovskoje, Rusko

Gottwald Johannes
Neuried, Německo

GOVERNMENT PR AND MEDIA OFFICE
Lublaň, Slovinsko

Goviera Geoffrey
Londýn, Velká Británie

GRADSKA BIBLIOTEKA
Mostar, Bosna a Hercegovina

Gronefeld Ingo
Gelsenkirchen, Německo

H

Haj-Nyžnyk Pavlo
Kyjev, Ukrajina

Hasmanda Hubert
Rýmařov, Česko

HERDER INSTITUT
Marburk, Německo

Hermann-Schneider Hildegard
Innsbruck, Rakousko

HISTORICKÝ ÚSTAV
AKADEMIE VĚD ČR, v. v. i.
Brno, Česko

Hladký Ladislav
Brno, Česko

Hodžič Ifet
Praha, Česko

Hora Michal
Praha, Česko

Hours Françoise
Paříž, Francie

Houšková Zlata
Praha, Česko
Hrabáková Marta
Praha, Česko
Hrabia Stanislav
Krakov, Polsko
Hrala Milan
Česká Třebová, Česko
Hrdina Jan
Praha, Česko

CH

Chalupka Lubomír
Bratislava, Slovensko
CHINA NATIONAL PUBLICATIONS
IMPORT AND EXPORT CORPORATION
Peking, Čína
Chisamutdinov Amir
Vladivostok, Rusko
Chlaňová Tereza
Praha, Česko
Chlebina Anna
Praha, Česko

I

Iljašenkova Marie
Praha, Česko
INFORMACIONNO-KULTURNYJ CENTR
„RUSSKAJA EMIGRACIJA“
Petrohrad, Rusko
INFORMACIONNYJ CENTR
„RUDOMINO“
Moskva, Rusko
INSTITUT BOHUSLAVA MARTINŮ
Praha, Česko
INSTITUT PO ISTORIJA BAN
Sofie, Bulharsko
INSTITUT SLAVJANOVEDENIJA
Moskva, Rusko
INSTYTUT PAMIEČI NARODOWEJ
Varšava, Polsko
INTERNATIONAL ASSOCIATION FOR THE
HISTORY OF RELIGIONS
Toronto, Kanada
INTERNATIONAL CIVIL AVIATION
ORGANIZATION
Montreal, Kanada

INTERNATIONALER MUSIKWETTBEWERB
DER ARD MÜNCHEN
Mnichov, Německo
Ivanič Peter
Nitra, Slovensko
Ivanova Diana
Plovdiv, Polsko
Ivasjuk Oksana
Černovice, Ukrajina

J

Janová Hana
Praha, Česko
Janowicz Sokrat
Krynki, Polsko
Jarošová Helena
Praha, Česko
JEKATERINBURGSKAJA PUBLIČNAJA
OBŠČESTVENNAJA BIBLIOTEKA IM. V.G.
BELINSKOGO
Jekatěrinburg, Rusko
Jílek Lubor
Ženeva, Švýcarsko

K

Kaleta Petr
Praha, Česko
KAMEŇ VYDAVATELSTVÍ
Codogno, Itálie
Kaněvskaja Galina I.
Vladivostok, Rusko
Kantor Aleksandr
Moskva, Rusko
Kapsa Václav
Praha, Česko
Karpatský Dušan
Praha, Česko
Karpuchin Oleg I.
Moskva, Rusko
Kasabova Galina I.
Moskva, Rusko
KASHTAN PRESS
Kingston, USA
Kelin Alexej
Praha, Česko
Khazan Vladimir
Jeruzalém, Izrael

Kicyna Lidija
Lvov, Ukrajina

Kindlerová Anežka
Praha, Česko

Klabjan Borut
Koper, Slovinsko

Klimčuk F. D.
Minsk, Bělorusko

Klinghammer Rudolf
Wesseling, Německo

Ključkovs'ka Iryna
Lvov, Ukrajina

KLUB ESPERANTISTŮ V PRAZE
Praha, Česko

KLUB T. G. MASARYKA
Užhorod, Ukrajina

Klusáková Luďa
Praha, Česko

KNIHOVNA FILOSOFICKÉHO ÚSTAVU
AKADEMIE VĚD ČR, v. v. i.
Praha, Česko

KNIHOVNA CHEMIE PŘÍRODOVĚDECKÉ
FAKULTY UK
Praha, Česko

KNIHOVNA PSYCHOLOGICKÝCH A
SOCIOKULTURNÍCH VĚD FILOZOFICKÉ
FAKULTY UK
Praha, Česko

KNIHOVNA ÚSTAVU GERMÁNSKÝCH
STUDIÍ FILOZOFICKÉ FAKULTY UK
Praha, Česko

KNIHOVNA ÚSTAVU INFORMATIKY
AKADEMIE VĚD ČR, v. v. i.
Praha, Česko

KNIHOVNA ÚSTAVU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
PŘÍRODOVĚDECKÉ FAKULTY UK
Praha, Česko

KNIHOVNA VÁCLAVA ŠTECHA
Slaný, Česko

Kobrin Kirill
Praha, Česko

Kopecká Michaela
Praha, Česko

Kopřivová Anastasia
Praha, Česko

Korljakov Andrej
Paříž, Francie

Kosman Marcell
Poznaň, Polsko

Kosmanowa Bogunnita
Poznaň, Polsko

Kostjuk Kalistija
Luck, Ukrajina

Kostohryzová Marie
Praha, Česko

Koval' Roman
Kyjev, Ukrajina

Kovalev Michail
Saratov, Rusko

KRASNOJARSKIJ PEDAGOGIČESKIJ
UNIVERSITET
Krasnojarsk, Rusko

Kravec Andrej
Moskva, Rusko

Krejčová Elena
Brno, Česko

Kručinin Aleksandr
Jekatěrinburg, Rusko

Krupa Kazimierz
Rzeszów, Polsko

Krylová Vlasta
Praha, Česko

Kryštofková Dagmar
Praha, Česko

Křivánek Vladimír
Praha, Česko

KSIAŻNICA PEDAGOGICZNA IM. ALFONSA
PARCZEWSKIEGO
Kalisz, Polsko

Kubec Jaroslav
Praha, Česko

Kubík Petr
Bratislava, Slovensko

Kuciánová Anna
Martin, Slovensko

Kučera Martin
Praha, Česko

Kurka Ladislav
Praha, Česko

KWANG HWA PUBLISHING, Co.
Tchaj-pej, Tchaj-wan

L

LANDESGRUPPE BRANDENBURG
Postupim, Německo

Langer Jiří
Rožnov pod Radhoštěm, Česko

Lehárová Daniela
Praha, Česko
Lekoski Stojan
Bratislava, Slovensko
Levkun Jaroslav
Horodenka, Ukrajina
Levner Michail
Moskva, Rusko
Lexová Ludmila
Praha, Česko
Linda Jaromír
Bělehrad, Srbsko
Lorčenko Mykola
Praha, Česko
Loske Achim
Queretaro, Mexiko
Lubkivský Roman
Lvov, Ukrajina
Lukašuk Aljaksandar
Praha, Česko
Lushnycky Alexander
Moylan, USA
L' VIVS' KA NACIONAL' NA
MUZYČNA AKADEMIJA
M. LYSENKA
Lvov, Ukrajina

M

Maculewicz Piotr
Varšava, Polsko
Magid Sergej
Praha, Česko
Magidová Marija
Praha, Česko
Machněv Oleg
Plzeň, Česko
MAKEDONSKI NAUČEN
INSTITUT
Sofie, Bulharsko
Malá Linda
Praha, Česko
Málek Jiří
Praha, Česko
Manzurenko Vitalij
Lvov, Ukrajina
Mardan' Aleksandr
Oděsa, Ukrajina

MARIUPOL'SKIJ GOSUDARSTVENNYJ
GUMANITARNYJ UNIVERSITET
Mariupol, Ukrajina
Markovič Martin
Praha, Česko
MATICA HRVATSKA
Záhřeb, Chorvatsko
Mazurová Hana
Praha, Česko
MEDIACOP, s. r. o.
Praha, Česko
Medňanský Karol
Prešov, Slovensko
Menzelová Eva
Praha, Česko
MĚSTO ŠLUKNOV
Šluknov, Česko
METRO GROUP
Düsseldorf, Německo
MEZINÁRODNÍ KOMISE PRO OCHRANU
LABE
Magdeburk, Německo
MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE NOVINÁŘŮ
Praha, Česko
MEZINÁRODNÍ SDRUŽENÍ „OBČANSKÉ
BĚLORUSKO“
Minsk, Bělorusko
Mikšová Drahomíra
Praha, Česko
Milčev Asen
Sofie, Bulharsko
Minčev Georgi
Lodž, Polsko
MINISTARSTVO KULTURE REPUBLIKE
HRVATSKO
Záhřeb, Chorvatsko
MINISTERSTVO KULTURY ČESKÉ
REPUBLIKY
Praha, Česko
MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ
ČESKÉ REPUBLIKY
Praha, Česko
Mladenová Dobrava
Ústí nad Labem, Česko
Mladenova Margarita
Sofie, Bulharsko
Mičochová Božena
Praha, Česko

Mnuchin Lev A.
Moskva, Rusko

Movna Uljana
Lvov, Ukrajina

MQM INTERNATIONAL
Edgware, Velká Británie

Müller Jaroslav
Praha, Česko

Muraško Taras
Praha, Česko

Murata Shin'ichi
Tokio, Japonsko

Muratov Aleksandr
Praha, Česko

Musatová Helena
Praha, Česko

Mušynka Mykola
Prešov, Slovensko

MUZEUM BESKYD FRÝDEK-MÍSTEK
Frýdek-Místek, Česko

MUZEUM TĚŠÍNSKA
Těšín, Česko

N

Nahornjak Mychajlo
Lvov, Ukrajina

Ňachajová Mária
Prešov, Slovensko

NAKLADATELSTVÍ ANAGRAM
Praha, Česko

NAKLADATELSTVÍ FORI PRAGUE
Praha, Česko

NAKLADATELSTVÍ „OFSET“
Krasnojarsk, Rusko

NAKLADATELSTVÍ PAVEL MERVART
Červený Kostelec, Česko

NÁPRSTKOVO MUZEUM, NÁRODNÍ
MUZEUM
Praha, Česko

NARODNA I UNIVERZITETSKA BIBLIOTEKA
SV. KLIMENT OHRIDSKI
Skopje, Makedonie

NÁRODNÍ AGENTURA PRO EVROPSKÉ
VZDĚLÁVACÍ PROGRAMY
Praha, Česko

NÁRODNÍ LÉKAŘSKÁ KNIHOVNA
Praha, Česko

NÁRODNÍ TECHNICKÁ KNIHOVNA
Praha, Česko

NÁRODNÍ ÚSTAV LIDOVÉ KULTURY
Strážnice, Česko

NATIONAL LIBRARY OF TURKEY
Ankara, Turecko

Nečasová Věra
Praha, Česko

Nedvědová Milada
Praha, Česko

Nepachareva Ol'ga
Moskva, Rusko

Niubo Marc
Praha, Česko

Novák Radek
Praha, Česko

Nowak Krzysztof
Katovice, Polsko

Nowey Waldemar
Mering, Německo

O

OBECNÍ ÚŘAD ŠTĚCHOVICE
Štěchovice, Česko

OBŠČESTVO „MEMORIAL“
Moskva, Rusko

OBŠČESTVO „VOZVRAŠČENIJE“
Moskva, Rusko

Odinceva Lada Vasil'jevna
Moskva, Rusko

Omari Karim

Opelík Jiří
Praha, Česko

ORIENTALNI INSTITUT
Sarajevo, Bosna a Hercegovina

ÖSTERREICHISCHE
NATIONALBIBLIOTHEK
Vídeň, Rakousko

Otčenášek Jan
Praha, Česko

P

Pachomenko Serhij
Mariupol, Ukrajina

Patys Piotr
Opole, Polsko

Pánková Ludmila
Praha, Česko

PARADIGMA
Sofie, Bulharsko

Parčevskaja Irina Jur'jevna
Michajlovskoje, Rusko

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
Praha, Česko

PARTNERSHIP FOR PEACE
CONSORTIUM OF DEFENSE
ACADEMIES AND SECURITY STUDIES
INSTITUTES
Garmisch-Partenkirchen, Německo

PEDAGOŠKI INSTITUT
Lublaň, Slovinsko

Pelenska Oksana
Praha, Česko

Pelikán Jan
Praha, Česko

Petrov Ivan N.
Lodž, Polsko

Pidlesnjuk Marija
Horodenka, Ukrajina

Plotto Alexandr V.
Paříž, Francie

Polansky Patricia
Honolulu, USA

Polka Pavel
Praha, Česko

Polonskij Vladimir Vladimirovič
Moskva, Rusko

Polotovskaja I. L.
Petrohrad, Rusko

Pospíšil Ivo
Brno, Česko

Procházková Blanka
Praha, Česko

PROJEKT SLOVENSKÁ KNIHOVNA
Bratislava, Slovensko

Průcha Václav
Praha, Česko

PRZEDSIĘBIORSTWO WYDAWNICZE
„RZECZPOSPOLITA“
Varšava, Polsko

Přibyllová Monika
Praha, Česko

PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA
MASARYKOVY UNIVERZITY
Hřebíček Jiří
Brno, Česko

Puškar Natalija
Luck, Ukrajina

PUŠKINSKOJE OBŠČESTVO V ESTONII
Tallin, Estonsko

R

RÁDIO SVOBODNÁ EVROPA
BĚLORUSKÁ REDAKCE
Praha, Česko

RÁDIO SVOBODNÁ EVROPA
UKRAJINSKÁ REDAKCE
Praha, Česko

Ramanava Iryna
Minsk, Bělorusko

RGM ENTERTAINMENT
Zlín, Česko

Richter Vít
Praha, Česko

Ross Norman A.
New York, USA

ROWAN LEGAL
Praha, Česko

ROYAL SWEDISH ACADEMY OF
AGRICULTURE AND FORESTRY
Stockholm, Švédsko

Rozhoň František
Ostrava, Česko

Rozov Anatolij F.
Brno, Česko

Rubleŭski Sjarhej
Vitebsk, Bělorusko

Rusin-Dybalska Renata
Praha, Česko

RUSKÁ TRADICE, o. s.
Praha, Česko

RUSKÉ STŘEDISKO VĚDY A KULTURY
V PRAZE
Praha, Česko

RUSKÝ STÁNEK NA KNIŽNÍM VELETRHU
SVĚT KNIHY PRAHA 2011
Praha, Česko

RUTA, o. s.
Praha, Česko

Rybin Michail Arkad'jevič
Povarovo, Rusko

Rychlík Jan
Praha, Česko

Ř

Říhová Pavla
Praha, Česko

S

Sal' tina Marina
Moskva, Rusko

Savel'jev Igor'
Praha, Česko

SDRUŽENÍ UKRAJINEK V ČR
Praha, Česko

SEMINÁŘ JAPONSKÝCH STUDIÍ
MASARYKOVY UNIVERZITY
Havlíček Jakub
Brno, Česko

Schaffner Bradley L.
Cambridge, USA

Schelle Karel
Brno, Česko

Schwarz Valda
Praha, Česko

Slabošpyc' kyj Myroslov
Kyjev, Ukrajina

Sládek Karel
Praha, Česko

SLEZSKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ
Opava, Česko

SLOVANSKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČR, v. v. i.
Praha, Česko

SLOVENSKÁ NÁRODNÁ KNIŽNICA
Martin, Slovensko

SLOVENSKÉ NÁRODNÉ STREDISKO PRE
LUDSKÉ PRÁVA
Bratislava, Slovensko

Smilevski Vele
Skopje, Makedonie

SOKA GAKKAI INTERNATIONAL
Tokio, Japonsko

Solenkova Ljubomila
Sofie, Bulharsko

SPOLEČNOST KULTURNÍ TÝDENÍK A2
Praha, Česko

STAATSARCHIV BREMEN
Brémy, Německo

Starodubec' Halyna
Žitomír, Ukrajina

STAROSLAVENSKI INSTITUT U ZAGREBU
Záhřeb, Chorvatsko

Stasjuk Oleksandra
Lvov, Ukrajina

STÁTNÍ OKRESNÍ ARCHIV
Česká Lípa, Česko

STÁTNÍ VĚDECKÁ KNIHOVNA ÚSTÍ
NAD LABEM
Ústí nad Labem, Česko

STATUTÁRNÍ MĚSTO OPAVA
Opava, Česko

Stellner František
Praha, Česko

STRAKY NA VRBĚ – nakladatelství
Praha, Česko

Strel'cov Michail M.
Krasnojarsk, Rusko

Středa Petr
Hradec Králové, Česko

STUDIJNÍ A VĚDECKÁ KNIHOVNA
PLZEŇSKÉHO KRAJE
Plzeň, Česko

SUBITON, spol. s r. o.
Praha, Česko

SUDETENDEUTSCHES INSTITUT
Mnichov, Německo

SVAZ ČESKÝCH KNIHKUPCŮ
A NAKLADATELŮ
Praha, Česko

SVAZ RUSKOJAZYČNÝCH SPISOVATELŮ
V ČESKÉ REPUBLICE
Praha, Česko

Svoboda Josef
Toronto, Kanada

Svobodová Ljuba
Praha, Česko

S.V.U. MÁNES
Praha, Česko

Szařfowal Nicolas
Mnichov, Německo

Szmikowski Dariusz
Bolszewo, Polsko

Š

Šedivá Terezie
Praha, Česko
Šlégrová Dagmar
Praha, Česko
Šnýdrová Jana
Praha, Česko
Špirit Michael
Praha, Česko
Šťastný Radko
Kutná Hora, Česko
Štěpánová Irena
Praha, Česko
Šulej Peter
Bratislava, Slovensko
Šul' s' ka, Natalija
Luck, Ukrajina
Šupa Sjarhej
Praha, Česko
Šustrová Petruška
Praha, Česko

T

Tadialová Elisabeth
Praha, Česko
Tafatová Věra
Praha, Česko
Tatarov Boris
Slaný, Česko
TCHAJPEJSKÁ KULTURNÍ
A HOSPODÁŘSKÁ KOMORA
Praha, Česko
Tierney Tanja
Dublin, Irsko
Tihanov Galin
Manchester, Velká Británie
Tichá Charlotta
Nučice u Prahy, Česko
Tomek Miroslav
Praha, Česko
TONSTUDIO JAROMÍR RAJCHMAN
Dolní Bojanovice, Česko
Topinka Evžen
Lvov, Ukrajina
Trač Ihor
Lvov, Ukrajina

Turnovská Magdaléna
Praha, Česko

U

UNIPRESS
Sarajevo, Bosna a Hercegovina
UNIVERSITA DI SALERNO
Salerno, Itálie
UNIVERZITA KARLOVA, FILOZOFICKÁ
FAKULTA
Praha, Česko
UNIVERZITA KONŠTANTINA FILOZOFA
V NITŘE
Nitra, Slovensko
UNIVERSITAT RAMON LLULL PALAZZI
CRISTIAN
Barcelona, Španělsko
UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK
HEIDELBERG
Heidelberg, Německo
ÚRAZOVÁ NEMOCNICE BRNO
Brno, Česko
ÚSTAV AUTORSKÉHO PRÁVA,
PRÁV PRŮMYSLOVÝCH
A PRÁVA SOUTĚŽNÍHO PRÁVNICKÉ
FAKULTY UK
Praha, Česko
ÚSTAV GERMÁNSKÝCH STUDIÍ
FILOZOFICKÉ FAKULTY UK
Praha, Česko
ÚSTAV HISTORICKÝCH VĚD
FAKULTY FILOZOFICKÉ UNIVERZITY
PARDUBICE
Pardubice, Česko
ÚSTAV PAMĚTI NÁRODA
Bratislava, Slovensko
ÚSTAV PRO LITEVSKOU LITERATURU
A FOLKLOR
Vilnius, Litva
ÚSTAV PRO SOUDOBÉ DĚJINY AKADEMIE
VĚD ČR, v. v. i.
Praha, Česko
ÚSTAV PRO STUDIUM TOTALITNÍCH
REŽIMŮ
Praha, Česko
ÚSTAV ZEMĚDĚLSKÉ EKONOMIKY
A INFORMACÍ
Praha, Česko

V

Vačagajev Majrbek
Paříž, Francie

Valášková Naďa
Praha, Česko

VELVYSLANECTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY
NA UKRAJINĚ,
GENERÁLNÍ KONZULÁT ČESKÉ REPUBLIKY
VE LVOVĚ
Lvov, Ukrajina

VELVYSLANECTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY
V KOREJSKÉ REPUBLICE
Soul, Korejská republika

VELVYSLANECTVÍ MAĎARSKÉ REPUBLIKY
Praha, Česko

VELVYSLANECTVÍ STÁTU IZRAEL
Praha, Česko

VELVYSLANECTVÍ TURECKÉ REPUBLIKY
Praha, Česko

Vengerov Alexej Anatoljevič
Moskva, Rusko

Vidman Čestmír
Praha, Česko

Vidovová Oľga I.
Moskva, Rusko

Vilenskij Semjon S.
Moskva, Rusko

Vilímek Vítězslav
Ostrava, Česko

Vít, Petr
Praha, Česko

Viteškić-Majstrović S.
Sarajevo, Bosna a Hercegovina

VLASTIVĚDNÉ MUZEUM KYJOV
Kyjov, Česko

Vodolagina Julija
Moskva, Rusko

VOJENSKÝ HISTORICKÝ ÚSTAV
Bratislava, Slovensko

Vološina Valentina Ju.
Omsk, Rusko

VYDAVNYCTVO V. PADJAKA
Užhorod, Ukrajina

W

Wagnerová Alena
Praha, Česko

Wágnerová Alena
Saarbrücken, Německo

Winczer Pavol
Bratislava, Slovensko

WYDAWNICTWO SYGMA-NOT
Varšava, Polsko

Z

Zacharkin Stepan
Kyjev, Ukrajina

Zarivna Teodozija
Kyjev, Ukrajina

ZASTOUPENÍ EVROPSKÉ KOMISE V ČESKÉ
REPUBLICE
Praha, Česko

ZASTOUPENÍ FRANCOUZSKÉHO
SPOLEČENSTVÍ A VALONSKÉHO REGIONU
BELGIE
Praha, Česko

Zahradníček Tomáš
Praha, Česko

ZEMALJSKI MUZEJ
Sarajevo, Bosna a Hercegovina

ZEMĚDĚLSKÁ A POTRAVINÁŘSKÁ
KNIHOVNA
ÚSTAV ZEMĚDĚLSKÉ EKONOMIKY
A INFORMACÍ
Praha, Česko

ZORETTI, s. r. o.
Praha, Česko

Zubov Andrej B.
Moskva, Rusko

Ž

Žíla Ondřej
Praha, Česko

ŽURNAL IZVESTIJA
Moskva, Rusko

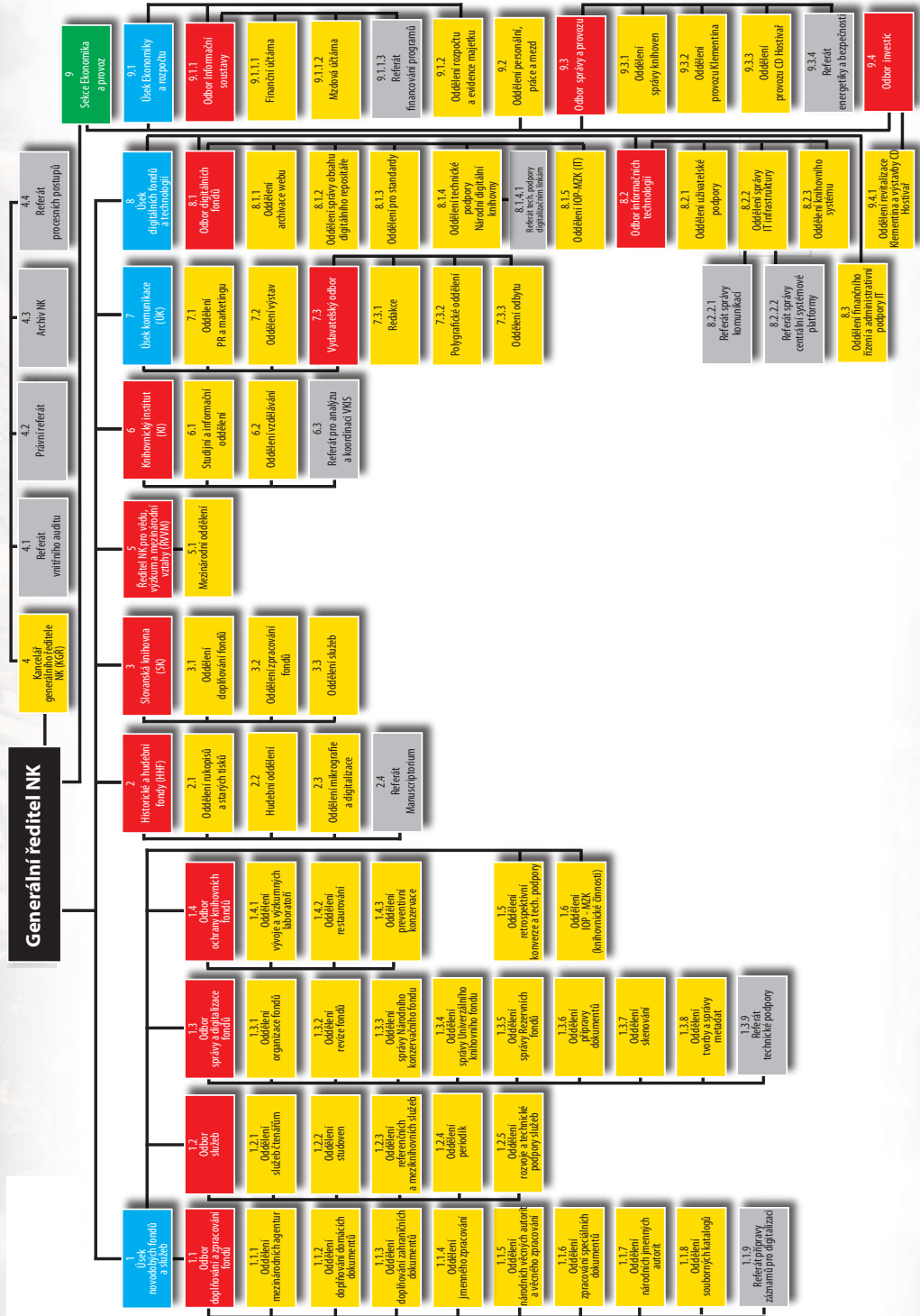
Finanční dary

CZECH ICT ALLIANCE
Praha, Česko

Fraňková Zdeňka
Praha, Česko

METROSTAV, a. s.
Praha, Česko

Organizační struktura k 31. 12. 2011

Zaměstnanci

Abessi Lenka
Adamaitis Zuzana
Anděrová Ivana
Andresová Ivana
Auská Blanka
Babka Lukáš
Baďura František
Bachmannová Helena
Balčev Nikolay
Balíková Marie
Bartáková Areti
Bartl Zdeněk
Bartoň Martin
Bartůňková Eva
Bastlová Eliška
Bášová Simona
Beňa Tomáš
Benda Ludvík
Benešová Lucie
Benešová Ludmila
Bernovská Radka
Bicanová Hana
Bígl Richard
Bilwachs Miloš
Blažíková Jana
Blažková Irena
Blinková Eva
Böhm Tomáš
Boldan Kamil
Borková Hana
Bornová Hana
Borovičková Helena
Borozan Elefteria
Borská Věra
Bosáková Zdenka
Braunová Mária
Broum Jan
Brůžová Monika
Bubeníčková Darina
Burachovičová Eva
Burešová Irena
Cerhová Jana
Cermanová Tereza
Cetková Šárka
Cibulková Kateřina
Coufal Libor
Coufalová Jindřiška
Cubr Ladislav
Culková Jitka
Cvachová Hana
Čížek Antonín
Danielová Jaroslava
Dědičová Karolína
Dimitrová Rumjana
Dohnal František
Doležal Radek
Doležalová Helena
Doležalová Veronika
Dolívka Karel
Dostál Miloš
Dostálková Eva
Dřevíková Jana
Duricová Zuzana
Dvořáčková Světlana
Dvořák Michal
Dvořáková Helena
Dvořáková Jana
Dvořáková Stanislava
Enderlová Jana
Fenciková Daniela
Ferkl Zdeněk
Fialová Alena
Fialová Barbora
Fidlerová Radana
Fišer Jaroslav
Fišerová Jaroslava
Florián Jan
Fojtíková Jana
Fojtů Andrea
Foltýn Tomáš
Forman Jaroslav
Forstová Eva
Francl Jan
Frolíková Eva
Frydrychová Ester
Fuková Květuše
Fülleová Zdenka
García Štěpánka
Garncarzová Marcela
Giebisch Roman
Ginzlová Eva
Goldšmídová Jaroslava
Govedarica Nada
Gráca Vojtěch
Gregorová Dagmar
Gregůrek Tomáš
Gruber Lukáš
Hájek Josef
Hajná Kateřina
Halásková Jana
Handlová Radomíra
Handlová Šárka
Haraštová Simona
Harvanová Valentína
Haváčková Tatiana
Havelková Vlasta
Havlíňová Ivana
Havlová Jaroslava
Hazuka Pavel
Hedvíková Květa
Hejlová Marie
Hejnová Lenka
Hejnová Miroslava
Hejzlarová Julie
Hekrdlová Kateřina
Hemola Hanuš
Himalová Jana
Hlávková Jarmila
Hlinomazová Zora
Hodíková Eva
Hofbauerová Věra
Hoch Ivo
Hochmalová Zuzana
Holá Eva
Holá Jiřina
Holancová Eva
Holanová Denisa
Hora Michal
Horák Jan

Horníčková Miluše
Hornová Magdalena
Horský Miroslav
Hortová Jarmila
Horynová Milada
Hořejš Michael
Houdková Tamara
Houšková Zlata
Hrabáková Marta
Hrdličková Helena
Hrdličková Markéta
Hrochová Jaroslava
Hrušková Monika
Hůlek Julius
Huňová Jana
Hutař Jan
Hübnerová Ivana
Hybšová Jindřiška
Chalupníčková Petruška
Chlubna František
Chocholová Jitka
Chomiaková Ladislava
Churaň Martin
Chýlová Petra
Ilgnerová Romana
Issová Barbora
Jakubcová Lucie
Jančár Rostislav
Janiš Dan
Jankovcová Alena
Jankovcová Ivana
Janoušková Alena
Javoriková Petra
Jebavá Helena
Jelínková Adéla
Jelínková Věra
Jenčová Zuzana
Jeřábek Antonín
Jeřábková Eva
Ježková Zuzana
Jindrová Jiskra
Jindrová Milena
Jirasová Zdeňka
Jobánek Matouš
Junek Leoš
Juřicová Jitka
Kacarovská Dita

Kacvinská Irena
Kadlecová Věra
Kafková Pavlína
Kalivodová Veronika
Kantová Klára
Kapsa Václav
Kárná Milena
Kasalová Jaroslava
Kastnerová Alena
Kašparová Žofie
Kaucká Eva
Kendeová Miroslava
Kestřánková Světlana
Kindl Daniel
Kindlerová Anežka
Kindlová Ivana
Klečka Ladislav
Klimek Tomáš
Knoll Adolf
Knollová Eva
Knollová Světlana
Koháčková Jarmila
Kohoutová Ludmila
Kolářová Eva
Kolářová Helena
Konečná Alexandra
Konůpková Marie
Kopečná Zuzana
Kopp Petr
Kostarová Kateřina
Kostlánová Vlasta
Košťálová Karolína
Kotrba Pavel
Koudelková Zuzana
Koutníková Hana
Kovaříková Olga
Kovářová Hana
Kozáková Alena
Kozlová Lenka
Krajíc Pavel
Krásný Miloš
Kratochvílová Zuzana
Krebes Jiří
Kreibich Rudolf
Krejčí Markéta
Kremser Jiří
Krinková Helena

Kroneislová Jana
Křenek Karel
Křesalová Alena
Kříž Karel
Kříž Martin
Křížová Alena
Kubalová Taťána
Kubátová Alena
Kubištová Hana
Kubištová Jarmila
Kulíková Lenka
Kunštát Pavel
Kunštát Zdeněk
Kupcová Pavla
Kůsová Stanislava
Kvasničková Alena
Langová Lili
Lapáčková Kateřina
Látal Petr
Látalová Jana
Léharová Daniela
Lehovec Ondřej
Lehl Ondřej
Lehrllová Veronika
Leitnerová Gabriela
Lichtenbergová Edita
Lindová Michaela
Ljubka Ivan
Ljubková Irena
Luhan Jiří
Luhan Jiří
Luhanová Radmila
Lukáčová Anastazia
Lukavec Jan
Macáková Martina
Macenauer Pavel
Macoszek Zdeněk
Magid Sergej
Mach David
Mach Libor
Machalová Romana
Machotka Jaroslav
Machová Anna
Machová Kateřina
Machová Maja
Malá Linda
Malotová Miroslava

Mamolátová-Vrbová Iva
Maňáková Irena
Manoušková Zdenka
Marečková Helena
Marek Jindřich
Marešová Jana
Maříková Kateřina
Matějovič Jan
Matušík Zdeněk
Matušková René
Měchurová Zdenka
Melichar Marek
Mesányová Šárka
Mevaldová Radka
Mičková Vendula
Michajlov Jiří
Mikhaylova Vera
Mikšovská Nataša
Militká Jana
Mišurcová Eva
Mlčochová Božena
Mlýnková Kateřina
Modráková Renáta
Moješčíková Kristýna
Molitorisová Denisa
Moravcová Běla
Morvayová Anna
Motis Vratislav
Mráz Marcel
Mrázková Monika
Myslivec Marek
Nedvědová Milada
Nejedlý Tomáš
Němcová Eva
Němec Michal
Nemeškalová Hana
Nerglová Anna
Neuhäuselová Aneta
Neuvirt Jiří
Niklová Michaela
Niubo Marc
Nová Hana
Nováková Jana
Nováková Jaroslava
Nováková Kateřina
Nováková Ludmila
Nováková Zuzana

Novotná Zdenka
Novotný Jan
Novotný Jaroslav
Olík Miloš
Ondroušek Zdeněk
Opleštilová Hana
Palánková Lucie
Paličková Tereza
Panenková Jitka
Panizza Zoja
Panošová Helena
Paráková Linda
Pašková Jaromíra
Peisertová Hana
Pejsová Jitka
Pelant Vojtěch
Peldřimovská Lenka
Pešková Libuše
Petišková Dagmar
Petrášková Zuzana
Petřík Ivan
Piherová Libuše
Pilař Jindřich
Pilíková Irena
Pillerová Vladana
Pípllová Petra
Pitašová Barbora
Plechšmídková Marie
Plesníková Hana
Plíhalová Helena
Podhájecká Tatjana
Podhajska Vladimíra
Podhradská Narcisa
Podrazilová Lenka
Pochylá Marie
Pokorná Ludmila
Poláková Dana
Poláková Renata
Polednová Zuzana
Polišenský Jiří
Pospíchalová Dana
Pospíšilíková Věra
Pospíšilová Jana
Prachař Tomáš
Prášková Alena
Preisler Josef
Prchalová Jitka

Procházka Jaroslav
Procházka Rudolf
Procházková Jarmila
Procházková Veronika
Prosecká Zdenka
Provazníková Radka
Příbramský František
Příbyl Jaromír
Příbylová Alexandra
Příbylová Jarmila
Příbylová Monika
Pšenčný Tomáš
Ptáčková Vladimíra
Radneva Maria
Rákocy Veronika
Randuška Roman
Rejdová Tereza
Rezek František
Richter Vít
Richterová Alena
Rohrová Dana
Rosecký Václav
Rubinová Roza
Rumlenová Adéla
Růžička Martin
Růžičková Dagmar
Růžičková Štěpánka
Rygarová Alena
Rychetská Miroslava
Rychtář Jan
Ředinová Milena
Řeháková Michaela
Řehánek Martin
Saková Magda
Salátová Renáta
Salava Miroslav
Saltuari Tomáš
Sedláčková Jaroslava
Sedliská Hana
Sekrtová Jana
Servítová Magdaléna
Sirkovská Anna
Skákalová Věra
Skálová Ludmila
Sklenářová Veronika
Slačálková Harasimowicz M. M.
Slonková Hana

Smítková Alena
Sobotka Jan
Sokolová Eva
Sokolová Jolanta
Sošková Michala
Součková Magda
Sova Milan
Srbková Ivana
Stankiewicz Jerzy
Stankiewiczová Dana
Stárková Jana
Stejskalová Kristýna
Stoklasová Bohdana
Stonáček Pavel
Stoudková Renáta
Stratil Pavel
Stříbrná Vlastimila
Stuchlíková Eva
Stýblová Barbora
Suchá Očková Jana
Suchánková Alena
Suchánková Věra
Světlíková Svojmila
Svoboda Tomáš
Svobodová Eva
Svobodová Jaroslava
Svobodová Milada
Syrovátková Helena
Szymanská Olga
Šaffek Martin
Šafránek Pavel
Šamberger Jan
Šebrle Petr
Šedivá Terezie
Šejnová Hana
Ševců Ivana
Ševčíková Veronika
Šimek Libor
Škochová Jarmila
Šlégrová Dagmar
Šmídová Jana
Šmidtová Jana
Šnejdarová Dina
Šnýdr Mirko
Špačková Alena
Štágllová Vlasta
Štanská Eva

Šťastná Petra
Šťastný Jaroslav
Šťastný Jiří
Štěpánová Bedřiška
Štorová Jana
Štroukalová Yvona
Šubrová Eva
Šulc Jaroslav
Šulcová Lucie
Šustr Ladislav
Švábová Jaroslava
Švadlenková Zdenka
Švamberská Miluše
Švástová Pavla
Táborská Helena
Tadialová Elisabeth
Tafatová Věra
Tašková Jana
Tázlarová Zuzana
Tichá Ivana
Tkáčová Anna
Tomášková Eva
Tomašovičová Květa
Trajková Libuše
Truchlá Klára
Tvrď Přemysl
Uhlíř Zdeněk
Ulverová Radana
Urbánková Blanka
Vacek Jiří
Vacková Ludmila
Vagner Pavel
Vácha Martin
Vajnerová Hana
Válková Lenka
Vančatová Běla
Vaňková Milena
Vaňoučková Lucie
Vasilík Michal
Váša Alexandr
Vašková Jana
Vávrová Petra
Vejražková Jana
Venulejová Sylvie
Vernerová Irena
Viceníková Jana
Vítová Lydia

Vodička Jiří
Vojáčková Pavlína
Vojtišková Helena
Vonásková Věra
Vondráčková Michaela
Vostrovská Vladislava
Votíпка Karel
Vozková Markéta
Vrbenská Františka
Vrbický Jiří
Vrbičanová Libuše
Vrtílka Pavel
Vřešťalová Dana
Vychodil Bedřich
Vyoráková Danuše
Vyskočilová Zdenka
Wagnerová Helena
Wildová Zdeňka
Wolfová Pavlína
Zahořík Radovan
Zálešáková Jana
Záviška Michal
Zděnková Libuše
Zeinertová Olga
Zemánková Ladislava
Zima Jan
Žabička Petr
Žampachová Blanka
Žbodák Michal
Žemla Vladimír
Žemličková Anna
Žížala Martin

Zkratky

ALEPH	Automated Library Expandable Program of Hebrew University
AV ČR	Akademie věd České republiky, v. v. i.
CASLIN	Czech and Slovak Library Information Network / Česká a slovenská knihovní informační síť
CDH	Centrální depozitář Hostivař
ČNB	Česká národní bibliografie
DIFFER	Determinator of Image File Format Properties
EBSCO	plnotextová databáze z oblasti společenských a humanitních věd
EIZ	Elektronické informační zdroje
EMBARK	Enhance Manuscriptorium through Balkan Recovered Knowledge
ERDF	European Regional Development Fund / Evropský fond regionálního rozvoje
EUROSTAT	Evropský statistický úřad
FM EHP	Finanční mechanismy Evropského hospodářského prostoru
CHJ MF	Centrální harmonizační jednotka (při Ministerstvu financí ČR)
IMPACT	Improving Access to Text
INFOZ	Informační zdroje pro výzkum
INTERPI	Interoperabilita v paměťových institucích
ISBN	International Standard Book Number / Mezinárodní standardní číslo knihy
KAV	Knihovna Akademie věd
KIV	oborová brána Knihovnictví a informační věda
k. j.	knihovní jednotka
LiWa	Living Web Archives
LTP	Long-Term Preservation
MARC21	Machine Readable Cataloguing
MDT – MRF	Mezinárodní desetinné třídění – Master Reference File
MK ČR	Ministerstvo kultury České republiky
MK SR	Ministerstvo kultury Slovenské republiky
MŠMT ČR	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky
MUS	oborová brána Musica
NAKI	program Národní kulturní identity
NDK	program Národní digitální knihovna
NKC	katalog Národní knihovny – databáze
NKF	Národní konzervační fond
OCLC	Online Computer Library Center
OCR	Optical Character Recognition
OOKF	Odbor ochrany knihovních fondů
RESIS	Restaurátorský informační systém (ResIS)
RISM	Répertoire International des Sources Musicales
SKC	Souborný katalog ČR
SF	Studijní fond
TEI	Text Encoding Initiative
SDRUK	Sdružení knihoven ČR
SKIP	Svaz knihovníků a informačních pracovníků
ÚACH AV	Ústav analytické chemie AV ČR
ÚCHP AV	Ústav chemických procesů AV ČR
UKF	Univerzální knihovní fond
URN:NBN	Uniform Resource Name (identifikátor digitálního dokumentu)
VISK	Veřejné informační služby knihoven
XML	Extensible Markup Language

Důležité údaje a kontakty

Klementinum 190, 110 00 Praha 1
221 663 + linka příslušného oddělení
221 663 111 (ústředna)
<http://www.nkp.cz>
<http://www.klementinum.cz>
<http://www.facebook.com/narodni.knihovna>

221 663 262, přímá linka 222 220 358 (Sekretariát ředitele)
sekret.ur@nkp.cz

221 663 277 (Oddělení PR a marketingu)
public.ur@nkp.cz

221 663 252 (ředitelka Odboru služeb)
jindriska.coufalova@nkp.cz

Centrální depozitář Hostivař

Národní knihovna ČR, Centrální depozitář, Sodomkova 2/1146, 102 00 Praha 15
281 013 111 (ústředna)
281 013 309 (Odbor správy a digitalizace fondů)
281 013 102 (Odbor ochrany knihovnických fondů)
281 013 316 (Vydavatelské oddělení)

Slovanská knihovna

221 663 356 (půjčovna)
sluzby.sk@nkp.cz
<http://www.nkp.cz/slk>

Referenční centrum

221 663 201
reference@nkp.cz
221 663 202 (meziknihovní služby)
mvs@nkp.cz

Hala služeb

221 663 244 (Půjčovna)
221 663 248 (Informace)
221 663 131 (Reprografické služby)
hala.os@nkp.cz

Darovací konto Národní knihovny ČR

123-85535-011/0100
Komerční banka, Staroměstské nám. 24, Praha 1

Zřizovatel Národní knihovny České republiky

Hlavní partner Národní knihovny České republiky

Partneři Národní knihovny České republiky

PRAHA ZLIČÍN

Mediální partneři Národní knihovny České republiky

Národní knihovna České republiky
Výroční zpráva 2011

Odpovědná redaktorka: Irena Maňáková

Redakční zpracování: Redakce Vydavatelského oddělení NK ČR

Návrh obálky, grafická úprava a sazba: Alena Křesalová

Fotografie: Mária Braunová, Jana Dřevíková, Julie Hejzlarová, Hanuš Hemola, Eva Hodíková, Milena Kárná, Světlana Knollová, Ondřej Lehovec, Pavel Macenauer, Metrostav, a. s., Hana Nová

Vydala Národní knihovna České republiky

Praha 2012

ISBN 978-80-7050-610-3

ISSN 1804-8625 (Online)